

Godin Akam Inigha Izir Gumazim Samuel, An Akinafarir Namba 2 O 2 Samuel Akar faragha zuim

Akinafarir kamın eghaghaniba, da Samuelın Akinafarir Namba 1ın eghaghanımın gın, otivizir bizibagh eghari. Akinafarir kamning faragha akinafarir vamıran ike. Samuelın Akinafarir Namba 2, a gumazir vamıra geghari, kar Atrivim Devit. Kamaghın, me gın an ogharazi, a ua baghavıra iti. Akinafarir kam, a Devit atrivimın itir dughiamın bizibagh eghari.

God Atrivim Devit ko iti. Devit a gumazir gavgavim, a God gifongeghavıra ikia, egha uaghan Israelian gumazamizibagh ifonge. A nighnızir bar gavgavim Godın iti, ezi Israelia bar a gifonge. Dughiar mabar, Devit uan inivafızir agorogemın gın ghua, arazir kurar avırir maba uaghan dagh ami. Ezi gın Godın akam inigha izir gumazim Natan, Devitın arazir kurabar an akazi, a uan arazir kurabar gun mikemegha navim gıra.

Israelian damazimın, Devit bar ziar ekiam iti. Devitın dughiamın gın, osımtıziba Israelia bativima, me uam Atrivim Devit gınıghnisi. Egha me kamaghın pamtemın nıghnisi, me Devitın mın garir atrivir gavgavitam ikiti deragham. Devitın nighnızir gavgavim ko navim girazir arazim bangın, a Israelian tongın bar ziar ekiam ini.

Devit Israelian atrivimın oto

(Sapta 1--9)

Devit Solın ovevemın akam baraki

¹ Dughiar kamın, Devit uan midorozir gumaziba ko ghua Amalekia ko misogha itima, Atrivim Sol danganir igharazimın Filistiaba ko misoghava areme. Devit midorozimın Amalekia abinigha givagha, me uamategha Siklakın nguibar ekiamın izegha aruer pumuningın iti. Dughiar kamın Atrivim Sol aremegha gifa, ezi Devit tong fozir puvati. ² Ezi namba 3ın aruemin, gumazir igiar mam iza Siklakın oto. A iza uan osimtızim akakaghasa uan korotiam abigha beghneaziba uan dapanim gaghui. A Devit bagha ghugha uan tevimning apırigha guam nguazimın mituagha, ziar ekiam Devit ganıdi. Gumazir kam Sol iti naghın ikegha ize. ³ Ezi Devit an azara, “Ni managhıra ikegha izi?”

Ezi gumazir igiam ghaze, “Apaniba Israelia gasighasizima, ki en midorozir gumaziba iti naghın, me ategha ara ni bagha izi.”

⁴ Ezi Devit an azara, “Ga uaning, ni midorozimın otivizir bizibar gun na geghan.”

Ezi gumazir igiam a miğia ghaze, “Israelian midorozir gumaziba midorozimın arezi, Filistiaba men gumazir avırım misoagharıghizi me ariaghire, ezi Atrivim Sol uan otarım Jonatan ko, aning uaghan areme.”

⁵ Ezi Devit an azara, “Ni manmaghın Sol ko Jonatanın ovevem gıfo?”

⁶ Ezi gumazir igiar kam ghaze, “Ki, Gilboan

mighsiamin pin tughav ikia garima, Sol uan afuzim nguazim gasaragha gavgavim uabi ganiga tughav iti. Ki garima, apaniba Solin boroghin zui, kar karisba ko hoziabagh apiaghira misozir midorozir gumaziba. ⁷ Ezi Sol raghirigha nan gara nan dia. Ezi ki kamaghin a ikaragha ghaze, ‘Gumazir ekiam, ki kagh iti.’ ⁸ A kamaghin nan azara, ‘Ni nguibar manamin gumazim?’ Ezi ki ghaze, ‘Ki Amalekian mav.’ ⁹ Ezi a kamaghin na migei, ‘Ni na bagh zuamira iziva bar na misueghti ki aremeka. Nan apaniba bar puvira na misoghezima, nan damaziba nan sirima, ki kiran oveghangin ovengam.’ ¹⁰ Kamaghin amizima, ki an akam baregha an boroghin ghua a misoghezi an areme. Ki kamaghin fo, a bar gifa, a nguazim girigh bar aremegham. An aremegha givazi, ki an atrivibar dapanir asuam ko daveriam inigha, ni bagha izi. Nan gumazir ekiam, aningra kara.”

¹¹ Devit akar kam baregha bar osemegha uan korotiam abiki. Ezi an midorozir gumaziba uaghan kamaghiram ami. ¹² Me fo, Sol ko Jonatan ko Ikiavira Itir Godin midorozir gumaziba ko Israelian gumazamizir igharaziba sara, me bar moghira midorozir sababar ariaghire. Kamaghin amizi, me bar men apangkuvigha osemegha azia, dagheba tagha ikia ghua guaratizimin tu.

¹³ Egha Devit gumazir igiar kam kamaghin an azara, “Ni nguibar manamin gumazim?”

Ezi a ghaze, “Ki Amalekian mav, nan afeziam fomira Amalekian nguazim ategha iza Israelin kantrin nguazim gopera.”

¹⁴ Ezi Devit uam an azara, “Manmaghin ami? Ni

atrivimîn misogha tong atiatir puvati? Kar atrivir Ikiavira Itir God misevezim.”

¹⁵ Egha Devit uan midorozir gumazir mamîn diazi, a izima a kamaghîn a migei, “Ni gumazir kam misueghti an aremegh.” Ezi Devitîn midorozir gumazim, midorozir sabamîn gumazir kam okezi an areme.

¹⁶ Ezi Devit, Amalekian gumazir kuar kamîn gara ghaze, “Ni amizir osimtîzim bangîn ni areme. Ni uabi uabîn gun miġia ghaze, Ki Ikiavira Itir God misevezir atrivim misoghezi, an areme.”

Devit aziava Sol ko Jonatan bagha aghuimazir onger akam bange

¹⁷ Egha Devit bar osemegha, Sol uan otarim Jonatan ko aning ġinighniġha aghuimazir ighiam bange. ¹⁸ Devit akar gavgavim Judan gumazamiz-ibagh anġa ghaze, me ighiar kam bangam. Ighiar kamîn ziam, Barir Pimîn Ighiam. Egha me a isa Jasarîn Akinafarimîn an osiri. Devit kamaghîn ighiar kam bati:*

¹⁹ “Gumazir en faragha zuiba,
me Israelia en gumaziba,
me miġsiabagh isîn ariaghire.
En midorozir gumazir gavgaviba
ariaghiregħa ġifa.

---

* **1:18:** Fofozir gumaziba ghaze, Jasarîn Akinafarir kam, a Israelian akinafarir ghurir mam. Egha datirighîn akinafarir kam bar ovenge, ezi e fozir puvati akar manaba an ike. Josua God ko miġeima an aruem gamizi an overiamîn tughav itir dugħiamîn eghaghanim, a uaghan akinafarir kamîn iti. Ni Josua 10:12-13in gan.

20 Ia Getin nguibar ekiam ko Askelonin nguibar
 ekiamin tuavibar
 bizir kamin gun mikiman marki.
 Filistian amiziba oregh
 bar akuegham.
 Eghti God gifozir puvatizibar guiviba,
 me navir amirizim inigh bar akuegham.

21 “En midorozir gumazir gavgaviba
 Gilboan mighsiabar ariaghire.
 Ezi midorozir oraba
 pura mighsiar kabagh irav iti.
 Ezi Solin oram uaghan pura iti,
 ezi me borem uam a gazuir puvati.
 Kamaghin amizi, ki kamaghsua, amozim ko
 dimagarimin ghuariam mighsiar kam uam
 a giran marki.
 Eghti dagher aghuiba ua nguazir kamin
 aghungan kogham.

22 “Jonatanin barir pim a paza zuir puvati.
 Ezi Solin midorozir sabam pura itir puvati.
 A midorozir gumazir gavgavibav soghezi me
 ariaghire,
 ezi apanibar ghuziba ko oviba bar a noke.

23 Gumazamiziba bar Sol ko Jonatan gifonge.
 Aning gumazir bar aghuimning.
 Aning zurara roroamningin min uaningin
 poroghav ikia,
 kamaghira ikia ghuava areme.
 Aning pamtemin uan apanibar agintisi,
 egha aning kuarazir isaba asizibar agintizir
 ivemarir arazim gafira.

Egha aning gavgavir ekiam ikia
laionin gavgavim gafira.

24 “Ia, Israelian amiziba, ia Sol bagh azirakabar
amuva an aghuimazimin iki.
A korotiar aghevur aghuiba isa ia ganingizi ia
uari asingi.

Dar iveziba bar pin iti.
A golin adiarir aghuir guar aviriba isa ia
ganingi.

25 “Midorozir gumazir gavgaviba midorozimin
ariaghire.
Ezi Jonatan uaghan areme,
ezi an kuam mighsiamin pin iti.

26 O Jonatan, nan roroam!
Ki bar nin apangkuvigha oseme.

Ki bar ni gifonge,
ezi ni uaghan bar na gifonge.

Ni na gifongezir arazim, a bar gavgavigha, bar
ekefe,
egha amiziba bar na gifongezir arazim, a bar
men ifongiam gafira.

27 Midorozir gumazir gavgaviba midorozimin
ariaghiregha gifa,
ezi midorozim gamir biziba da bar ikuvigha
gifa.”

2

Devit Judabar atrivimin oto

¹ Sol ko Jonatanin ovevemın gın, Devit kam-
aghın Ikiavıra Itir Godın azai, “Ki ti mangıva Judan
nguibar ekiatam dapiam, o puvatıgham?”

Ezi Ikiavira Itir God ghaze, “Ni mangi.”

Ezi Devit ua kamaghin an azara, “Ki mangi nguibar ekiar manam dapiam?”

Ezi Ikiavira Itir God ghaze, “Ni mangiva Hebronin nguibar ekiamin daperagh.”

² Kamaghin, Devit uan amuimning ko ghua Hebronin nguibar ekiamin apera. An amuir mam, a Jesrilin nguibar ekiamin amizim, an ziam Ahi-noam. An amuir igharazim, a Karmelin nguibar ekiamin amizim, an ziam Abigel. A fomira Nabalın amuim, Nabal aremezima Devit a inigha an iti. ³ Devit uan gumaziba ko, an gumazibar adarasi, me bar ghua Hebron ko Hebronin boroghin itir nguibar ekiabagh apia. ⁴ Ezi Judan adarazir gumaziba iza Hebronin otivigha, uari bagh atrivimin ikiasa Devit amisevegha, olivin borem an dapanim ginge.

Devit atrivimin otogha givagha kamaghin oraki, Jabesin nguibar ekiamin itir gumazamizir maba Solin kuam afa. Jabes, a Gileatin nguazimin aven itir nguibam.

⁵ Kamaghin amizi, a gumazir maba amangizi, me ghua Jabesia migia ghaze, “Ia apangkuvim ikia arazir aghuimin Sol gamigha an kuam afa, a ian atrivim. Kamaghin, Ikiavira Itir God ian apangkuvigh deraghvira ia damu. ⁶ Ikiavira Itir God datirighin guizin apangkuvir arazimin ian akakaghiva, zurara deraghvira ia damu. Eghti ki uaghan ian arazir aghuir ia Sol gamizim ikarvagh deraghvira ia damuam. ⁷ Guizbangira, ian Atrivim Sol areme, ezi Judan adarazi uari bagh

atrivimîn ikiasa na misefe. Kamaghîn amizi, ia tuivigh gavgavigh bizitamîn atiatingan marki.”

Israelia uari bagh atrivimîn ikiasa Isboset amisefe

⁸ Filistiaba Sol misoghezi an aremezir dughiamîn, Nerîn otarim Apner, ghua Solîn otarim Isboset* inigha ghua, Jordanîn Fanem abigha ghua Mahanaimîn nguibar ekiamîn oto. Apner Solîn midorozir gumazibar faragha zuir gumazir dapanim. ⁹ Me Mahanaimîn ikiava, Apner Isboset gamizi, a nguazir kabar atrivimîn oto: Gileat, Aser, Jesril, Efraim ko Benjamin, egh a uaghan Israelian nguibaba, bar dar atrivimîn oto. ¹⁰ Solîn otarim Isboset 40plan azeniba itima, me Israelian atrivimîn ikiasa anemisefe. Ezi an azenir pumuningra atrivir ingangarim gami. Ezi Judaba me Devitîn gîn zui, ¹¹ ezi a Hebronîn ikia azenir 7pla ko akuamîn, men atrivir ingangarim gami.

Israelia Judan adarazi ko misosi

¹² Ezi Nerîn otarim Apner ko Solîn otarim Isboset, uan ingangarir gumaziba ko, me bar moghîra Mahanaimîn nguibar ekiam ategha ghua, Gibeonîn nguibar ekiamîn oto. ¹³ Ezi Seruian otarim Joap, ko Devitîn ingangarir gumaziba, me bar moghîra iza Gibeonîn dipar

---

* **2:8:** Gumazir kamîn ziam Isboset, a guizbangira, Isbal o Esbal. (Ni 1 Eghaghaniba 8:33in gan.) Ezi Hibrun akam ziam Isbal an akar kamîn mirara ghu, “Balîn gumazim.” Bal an asemîn ziam, egha gumaziba ua ziar kam Bal osiran aghua, egha me a giragha kamaghîn osiri, “Boset,” an akar kamîn mirara ghu, “aghumsizir bizim.”

akaremın boroghın me bato. Isbosetin adarazi dipar akaremın vongın apiaghav itima, Devitin adarazi vongın apiaghav ti. ¹⁴Ezi Apner kamaghın Joapın azara, “E midorozir gumazir igiar aghui taba inighti, me en damazibar ikarang uariv sogham.”

Ezi Joap ghaze, “A dera, me mamaghira damuam.”

¹⁵ Ezi Benjaminın ikizimın gumazir 12pla, me Isbosetin midorozir gumaziba, me iza Devitin 12plan midorozir gumaziba ko uariv sosi. Ezi Devitin midorozir gumaziba vaghvaghera, Isbosetin midorozir gumaziba vaghvaghera me ko me uariv sosi. ¹⁶ Me vaghvaghera midorozimın uari abinasava amua, egha me vaghvaghera uan apanibar dapanibar suigha, midorozir sababar uan apanibar navibagh inifi. Egha 24plan gumazir kaba bar moghira iregha ariaghire. Kamaghın amizi, gumamaziba danganir kam dibora ghaze, “Midorozir Sababar Danganim.”

¹⁷ Ezi dughiar kamın, midorozir bar ekiam ikizir kamningin tongın oto. Ezi Devitin midorozir gumaziba me Apner ko, Israelian adarazi midorozimın me gafiraghera me abini. ¹⁸ Seruian otarir 3plan ziabar kara: Joap, Abisai ko Asahel, me uaghan midorozir kamın iti. Asahel, an asizir atiabar mın bar pamtemın ivemari. ¹⁹ Ezi Israelia tintinibar arima, Asahel dikavigha Apner bagha ivegha biaghatigha ghua an agira. ²⁰ Ezi Apner ikigha girakirangın garima, Asahel an agintizima, Apner kamaghın an azai, “Asahel kar nırara?”

Ezi Asahel ghaze, “Are, kirara.”

²¹ Egha Apner ghaze, “Ni nan agintighan marki. Ni agharir guvim o kiriamin mangi. Egh ni midorozir gumazir igiar igharazitamin agiragh an suiragh, egh an biziba inigh.” Ezi puvati. Asahel tong Apnerin akam barazi puvatigha, an agintighavira iti.

²² Ezi Apner uam a migei, “Ni na atakigh. Ki ni misueghti ni aremeghasa, ni ti ifonge? Ki ni misueghti ni aremeghti, ki nin avebam Joapin damazimin bar aghumsigham.” ²³ Ezi puvati, Asahel tong a barazir puvati. Kamagh amizi, Apner girakirangin moghin afuzir konimin Asahelin navim birazima, afuzim anemikiragha vongin an akirir agharimin oto. Ezi Asahel irighava areme. Ezi midorozir gumazir igharaziba iza garima, Asahelin kuam irighav iti, ezi me danganir kamın tuivighav ikia pura gari.

²⁴ Ezi Joap ko Abisai, aning Apnerin agiragha ghua, aruem uaghirima aning Gian nguibamin boroghin Aman mighsiamin oto, kar Gibeonin gumazamiziba puvatizir danganim zuir tuavim. ²⁵ Aning garima, Benjaminin gumaziba Apner ko mighsiar dozir mamın uari akuvagha, pura midorozim bagha uari arigha iti. ²⁶ Ezi Apner aningın apigha, Joapin diagha ghaze, “Manmaghin ami? Midorozir kam givaghan kogham? Ni ti kamaghin fozir puvati, arazir kam osimtızir bar ekiam e daningam? E ikizir vamira. Ni dazoghın uan gumazibav kemeghti, me uam en agintighan kogham?”

²⁷ Joap kamaghin oregha a ikara, “Ikiavira Itir Godin ziamin ki guizbangira ni migei, ni

ti akar kamın na mikemezir puvatizi, nan gumaziba ian agintigha ghua gurun mizaraghan otoghan koghai.”²⁸ Joap akar kam mikemegha givagha, sigham givia Israelian agintighan uan midorozir gumazibar anogoroke. Ezi me ua Israelian agintighizir puvatigha midorozim agifa.

²⁹ Ezi Apner uan adarazi ko me danganir kam ategha Jordanın danganir zarımın uaghiri. Egha me dimagarımın danganir zarir kamın ghua Jordanın Fanem abigha vongın ghua, amımzaraghan aruer arızımın Mahanaimın oto.

³⁰ Apner uan midorozir gumaziba ko ghuegha givazıma, Joap uan midorozir gumaziba akuvagha me medi. A me mengegha kamaghın fo, 19plan midorozir gumaziba ariaghire. Ezi Asahel uaghan areme. ³¹ Dughiar kamın, Devitın adarazi Benjaminın 360plan gumazıbav soghezi me ariaghire, kar Apnerın adarasi. ³² Ezi Joap uan gumaziba ko, me Asahelin kuam inigha ghua Betlehemın nguıbamın, an afeziam afazir danganımın anefa. Me anefagha dimagarımın uamategha ghua Hebronın otivıma, amınım bar tira.

3

¹ Dughiar kamın gın, midorozim dughiar bar ruarımın Devit ko Solın adarazir tongın iti. Devitın adarazi bar gavgavigha ghuavanaga Solın adarazigh amıma, me bar amıragha uaghiri.

Devit 6plan otariba iti

² Devit Hebron aperagha 6plan otarir kaba ini. Men ziabar kara: Amnon, an otarir ivariam, an amebam Ahinoam, a Jesrılın nguıbar ekiamın

amizim. ³ Amnonin girara irim, Kileap, an amebam Abigel, a Karmelian amizim. Abigel faragha Nabalın ike, ezi Nabal aremezi, Devit a inigha an iti. Ezi otarir mikezim, Apsalom, an amebam Maka, Maka kantri Gesurın Atrivim Talmain guivim. ⁴ Namba 4ın otarim, Adoniya, an amebam Hagit. Otarir namba 5ın ziam, Sefatia, an amebam Abital. ⁵ Ezi otarir namba 6, Iteam, an amebam Ekla, a Devitın amuim. Devit Hebronın ikiava otarir kaba ini.

Apner Devit ko miği

⁶ Solın adarazi ko Devitın adarazir midorozir gumaziba uariv sogha ghuavira itima, Apner a Solın adarazir gumazir ekiamın otivasava ami. ⁷ Ezi dughiar mamın, Isboset kamaghın akar mam Apner gasa ghaze, “Ni nan afeziam Solın amuir dozim koma akui. Amizir kamın ziam Rispa, a Aian guivim. Ni tizim bagha kamaghın ami?”

⁸ Apner akar kam baregha atara bar osemegha ghaze, “Ni ghaze, ki ti nın afiar gumazim? Egha ni ghaze, ki ti Judabar akurvasi? Puvati. Ni niğniğh. Dughiar nın afeziam Sol atrivimın ikia iza datirighın, ki a ko an aveghbuaba ko an namakabar gın zui. Egha ki uaghan ni ataghizi, Devit ni inigha ni gasighasighizir puvati. Ezi ni datirighın amizir kam bagha akam na gasi, kar pura bizir kınim. ⁹⁻¹⁰ Ikiavira Itir God, Devit bagha Akar Gavgavir mam akirigha ghaze, Devit Solın adarazi batueghtima, me Israelian atrivibar ikian kogham. Ikiavira Itir God ghaze, a uabi Devit damighti a Israelia ko Judabar atrivimın ikiva, kantrin kam bar a gativagham. Eghti Devit

kantrin kamın atrivimın iki, egh Danın anabamın nguazimın ikegh mangi nguibar ekiam Berseban tugham. God Devit bagha dikirizir Akar Gavgavir kam bagh, ki Devitın akuraghan koghti, God na misueghti ki aremegham.” ¹¹ Kamaghın, Isboset oregha bar Apnerın atiatigha, ua migeir puvati.

¹² Ezi Apner zuamıra Devit bagha akam amaga ghaze, “Tınara kantrin kam gativagham? Ki kamaghsua, ni na ko akar gavgavim akirighti, ki nın akuragh, Israelia damighti me bar nın gumazamizibara ikiam.”

¹³ Ezi Devit kamaghın Apner bagha akam amada, “Nın akaba bar dera. Ki kamaghsua, ni faragh bizir kam na koma anekirigh. Bizir kam kamakın, ni Solin guivim Mikal, na bagh a inigh izi. Puvatighti, ki ua nın ganan kogham.”

¹⁴ Egha Devit gın Isboset bagha akam amaga ghaze, “Ki kamaghın ifonge, ni nan amuim Mikal na bagh anemadaghti a uamategh izi. A guizbangıra nan amuim. Ki fomıra 100plan Filistiabar mıkarzir mogomebar inibar a givese.”

¹⁵ Ezi Isboset kamaghın oregha gumazir maba amangizıma, me ghua Laisin otarim Paltiel, a Mikalın pam, me ada Mikal inigha Devit bagha ize.*

¹⁶ Me Mikal inigha Devit bagha zuir dughiamın, Paltiel aziava Mikalın gın zui. Me ghua Bahurimın nguibar ekiamın otogha, Apner kamaghın Paltiel mıgei, “Ni uamategh uan dipenimın mangi.” Ezi Paltiel an akam baregha uamatenge.

3:14: 1 Samuel 18:27 * **3:15:** Ni 1 Samuel 18:17-27 ko 25:44ın gan.

17 Me tighar Devit bagh mangamin dughiamin, Apner Israelian gumazir dapaniba bagha ghugha me migia ghaze, “Ia oragh. Faragha zuir dughiar aviribar ia bar ifongegha ghaze, Devit en atrivimin ikiam. 18 Ia datirighin dikavigh mangi a damighti, an atrivimin otivam. Ia Ikiavira Itir God amizir akar kam ginighnigh. A kamaghin mikeme, ‘Nan ingangarir gumazim Devit, ki ingangarim a danightima, a Filistiaba ko apanir igharazibar dafarimin, nan gumazamiziba Israelia, a ua me iniam.’” 19 Egha Apner uaghan uabi ghua Benjaminin adaraziv keme. Egha gin uamategha Hebronin ghugha, Benjaminia ko Israelia damuasa ifongezir bizibar gun Devit migei.

20 Apner uan gumazir 20pla ko me ghua Hebronin Devit batozir dughiamin, Devit me bagha isar ekiam gami. 21 Ezi Apner gin kamaghin Devit migei, “Ni na ateghti, ki mangiva Israelia bar me inigh iziti, me nin apengan ikisi ni ko akar gav-gavim akiram. Eghti ni ifongezi moghin, ni kantrin kam in danganiba bar dar atrivimin ikiam.” Ezi Devit uan adaraziv gia ghaze, ia arazir kuratamin Apner damuan marki. Egha a Apner amadazima, a navir amirizim sara uamategha ghu.

Joap Apnerin misoghezi an areme

22 Apner Hebronin itir dughiamin, Joap ko Devitin midorozir gumaziba itir puvati. Me ghua apanibav sosi. Ezi Devit Apner amadazi a ghuzima, an girara Joapin adarazi me uan apanibav suegha, me da inizir biziba inigha uam Hebronin otifi. 23 Ezi Joap ko an gin zuir midorozir

gumaziba bar Hebron otivigha, Joap kamaghin oraki, Apner iza Atrivim Devitin gani, ezi Devit Apnerin misoghan gumazibar anogoregha anemadazima, a navir amirizim sara ghu.

²⁴ Kamagh amizi, Joap ghua atrivimin gara an migia ghaze, “Me ghaze, Apner iza ni batozima ni anetaghizima, a uamategha navir amirizim sara ghu. ²⁵ Ni ti Nerin otarim Apnerin arazibagh fozir puvati? A ni gifara nin ganasa izi. A nin akurvaghasa izir puvati. A nin danganir ni aruiba ko, ni amir biziba, a modogh bar dar gan da asavsuighasa ize, egh a uamategh izi ni ko misogham.”

²⁶ Joap migirigiar kam gamigha uamategha ghu. A ua Apner inigh izasa gumaziba amadazi, me an gintigha an gin ghue. Gumazir kaba ghua Siran mozirpamin a batogha, uam a inigha izi. Dughiar kamın, Devit bizir Joap amir kam gifozir puvati. ²⁷ Apner iza Hebronin otozir dughiamın, Joap a inigha ghua nguibar ekiamın tiar akamin, a ko tugh nimira a ko mikimasa. Egha aning tughav itir dughiar kamın, Joap uan afuam inigha Apnerin navim birazima an areme. Joap uan dozim Asahelin ovevem ikarvagha, Apner birazi an areme.

²⁸ Me gin bizir kamın gun Devitin mikemezi, a ghaze, “Ikiavira Itir God fo, ki Apnerin suiragha a misoghezi an aremezir puvati. Nan gumazimiziba uaghan osimtizitam an itir puvati. Joap uabira, kar an osimtizim. ²⁹ Kamagh amizi, an ghuzim Joapın dapanim giriva, an afeziamın dipenimin itir darazi sara bar me giram. Ki kamaghin ifonge, Joapın dipenimin aven itir gumaziba zurazurara, men tarazi gin lepan arimariam

ikiti, men tarazi duar kurar midir puvatiziba ikiti, men tarazi amizibar ingangaribar amuam, eghti men tarazi apaniba midorozibar me misoghtima me arighiriti, men tarazi zurazurara daghebar otevegham.”

³⁰ Arazir kamin, Apner faragha Gibeonin midorozimin aven Joap ko Abisain dozim, Asahel misoghezi an areme. Kamaghin amizi, Joap ko Abisai aning uan dozimin ovevem ikarvagha, Apnerin misoghezi an areme.

Me Apnerin kuam afa

³¹⁻³² Ezi Devit kamaghin Joap uan midorozir gumaziba ko me migei, “Ia uan korotiaba abighiva, azirakar korotiabar aghuigh, egh ia Apner bagh azi.” Me Hebronin anefa. Dughiar me Apnerin kuam inigha gumazir kuaba afir danganimin zuima, Devit Apnerin akuriamin girara zui. Devit gumazamiziba ko me mozimin boroghin tuivighav ikia, bar moghira puviram azi. ³³ Egha Devit Apner bagha azirakar igiar kam bange:

“Apner gumazir onganim puvati.

A tizim bagha pura kamaghin areme?

³⁴ Me an suemning ko dafarimning ikezir puvati, me a gifaragha a misoghezi an areme, me gumazir kurabagh ami moghin, me a gami.”

Devit ighiar kam gamigha givazi, gumazamiziba uam Apner bagha azi.

³⁵ Bizir kabar gin, gumazamiziba Devit migia ghaze, aruem ikiavira iti, ni daghetam ami. Ezi

an aghuagha akar gavgavir mamın me migia ghaze, “Ki daghetam ameghan kogh iki mangi guaratizimın tugham. Aruem tighar magiriti ki daghetam ameghti, God na misueghti ki aremegham.” ³⁶ Ezi gumazamiziba atrivimın akar kam baregha, men naviba amirazi me bar akonge. Guizbangira, me atrivim amir biziba bar dar ganigha da bagha bar akonge. ³⁷ Devitın adarazi ko Israelian gumazamiziba bar, Devit aruer kamın amizir bizibagh fo, Atrivim Devit, Apnerın misoghezi aremezir gumazim, an a ko navir vamira itir puvati.

³⁸ Ezi atrivim kamaghın uan ingangarir gumazibav gia ghaze, “Ia oragh. Datirighın, e Israelia en faragha zuir gumazir gavgavir mam aremegha gifa. ³⁹ Guizbangira, Ikiavira Itir God na misevezi, ki atrivimın oto. Ezi ki uabi gavgaviba puvati. Ki Seruian otarimningın arazir kuram ikarvaghan ibura. Aning bar gavgafi. Ezi Ikiavira Itir God uabi aning amizir arazir kurar kam ikarvaghsi, ivezir kuram aning daningam.”

4

Gumazir pumuning Isboset misoghezi an areme

¹ Ezi Solın otarim Isboset kamaghın oraki, me Hebronın nguibar ekiamın Apner misoghezi an areme, ezi a digavir kuram gamigha bar oseme. Ezi Israelia bar atiatingi. ² Ezi Isbosetın midorozir gumazir pumuning, aning midorozir gumazibar dapanimın ikia ghua apaniba ko misosi. Aningın ziamning, Bana ko Rekap, aning Rimonın otarimning. Rimon, a Berotın

nguibar ekiamin gumazir mam. Gumazamiziba Benjaminin adarazi bagha Berotin nguibar ekiam ginaba, kamaghin amizi, gumazir kamning aning Benjaminin anabamin adarazir aven iti. ³ Guizin Berotin gumazamiziba, me faragha aregha, datirighin pura nguibar igharazibar gumazibar min Gitaimin nguibamin iti.

⁴ Solin otarim Jonatan, an otarir vamira iti, an ziam Mefiboset.* Mefiboset 5plan azeniba itima, Sol ko Jonatan areme. Dughiar kamın, Jesrilin nguibar ekiamin gumaziba, me Jonatanin adarazi bagha akam amaga ghaze, Jonatanin apaniba a misoghezima an areme. Ezi an adarazi akar kam baraki, ezi amizir Mefibosetin garim a inigha arav ghu. Amizim pamtemin ivemarima, Mefiboset degiaghiri, egha datirighin an dagarimning an ikufi.

⁵ Dughiar mamın, aveghbuamning Rekap ko Bana, aning Isboset bagha ghua, aruer arızimin an dipenimin oto. Dughiar kamın, Isboset avugh-sava uan akuir misiamin irighav iti. ⁶⁻⁷ Aning Isboset misoghasa witba iniamin abazim gamua a gatin, an akuir danganimin aven ghua garima, a uan misiamin akui. Aning midorozir sabamin an navim birazima an areme. Ezi aning an firim atugha garima, gumaziba puvatizi, aning an dapanim inigha ghu. Aning dimagarimin Jordanin Fanemin danganir zarimin ghua, ⁸ amimzaraghan

---

4:4: 2 Samuel 9:3 * **4:4:** Gumazir kamın ziam, a Meribal. (Ni 1 Eghaghaniba 8:34in gan.) Ziar kamın akuar abuananam, a, “Bal,” an asemın ziam. Ezi gin me ua ziar kam Bal osiran aghua, egha a giragha kamaghın osiri, “Boset.” An akar kamın mirara ghu, “Aghumsizir Bizim.” Ezi gumazir kamın ziam kamaghın oto, “Meriboset,” o “Mefiboset.”

Hebronin nguibar ekiamin oto. Egha Isbosetin dapanim inigha ghua Devitin akagha, kamaghin atrivim migei, "Atrivim, ni kagh gan. Nin apanim Sol, an otarim Isbosetin dapanim kara. Sol fomira ni misueghti ni aremeghasa tuaviba buri, kamaghin amizi, Ikiavira Itir God nin akurvagha Sol uan boriba ko men arazir kuraba ikarvasi."

⁹ Ezi Devit kamaghin aningin akam ikaragha ghaze, "Ikiavira Itir God zurara ikia, an arazir kurar kamaghin garibar aven ua na ini. Ezi an ziamin ki kamaghin guizbangira gua mikimam. ¹⁰ Dughiar ki Siklakin nguibamin itimin, gumazir mam iza na batogha ghaze, Sol aremegha gifa. A ghaze, ki ti an akam gakuigham. Ezi puvati. Ki midorozir gumazibav kemezi me an suiragha, a misoghezima an areme. Kar mati, akar kurar a na bagha inigha izezimin ivezir kuram ki a ganingi. ¹¹ Ezi gua datirighin pura gumazir kinir uan dipenim gakuim misoghezima an areme. Gua gumazir bar kuramning. Gua ghaze, ki ti gua ateghtima gua ikiam? Bar puvati. Ki gua amizir arazir kurar kam ikarvaghsi gua gasighasighti, gua ua nguazir kam in ikian kogham." ¹² Egha Devit akar gavgavim uan midorozir gumazibagh aniga ghaze, me Rekap ko Bana aning misueghti aning aremegh. Ezi midorozir gumaziba aning misueggha, aningin sueroghofariba aghoreggha da inigha ghua Hebronin dipar akarer mam in borogh in da agui. Egha Isbosetin dapanim, midorozir gumaziba a inigha ghua Hebronin kuaba afir danganim in, Apnerin mozir kamra anefa.

5

*Devit Israelia ko Judabar atrivimîn oto
(1 Eghaghaniba 11:1-9; 14:1-7)*

¹ Ezi bizir kamîn gin, Israelian anababa vaghvagha dar gumazir dapaniba bar iza Hebronin nguibamîn Devitîn gara, kamaghîn a miġei, “Ni oragh. E bar inivafizir vamîra ko ghuzir vamîra.

² Sol fomîra en atrivimîn itima, ni midorozibar Israelia e bagha en midorozir gumazibar faragha zui. Ezi Ikiavîra Itir God ni miġia ghaze, ni sip-sipbagh eghuvir gumazimîn mîn iki, en gumazamizibagh ativagham. Egh en atrivimîn otogham.”

³ Kamaghîn amizi, Israelian gumazir dapaniba iza, Hebronin nguibamîn otogha, Atrivim Devitîn bighan uari akuvazi, a Ikiavîra Itir Godin damazimîn akar dikirizir gavgavir mam me ko a gami. Ezi me borem isa an dapanim ginga, maghiram anemisevezi a Israelian atrivimîn oto.

⁴ Devit 30plan azeniba ikia atrivimîn oto. Egha 40plan azenibar atrivimîn iti. ⁵ Devit 7plan azeniba ko 6plan iakinibar, Hebronin Judabar atrivimîn ike. Egha 33plan azenibar Jerusalemîn nguibar ekiamîn Israelia ko Judaba, uaghara me gativagha men gari.

⁶ Dughiar mamîn, Atrivim Devit uan midorozir gumaziba ko ghua Jerusalem iniasa misosi. Jerusalem a Jebusian nguibamra. Jebusia ghaze, Devit men nguibam inian kogham, egha me dibovir akabar a miġia ghaze, “Ia bar en nguibar ekiamîn aven izan kogham. Gumazir damazir

5:4: 1 Atriviba 2:11; 1 Eghaghaniba 3:4; 29:27

5:6: Josua

15:63; Gumazir Dapaniba 1:21

okaviriziba ko suer amiraziba, me pura izi ia izamin tuavim apirigham.”

⁷ Ezi puvati, men akaba pura magh ire, Devit uan midorozir gumaziba ko ghua me misogha men nguibar ekiar divazir gavgavim itim ini. Nguibar ekiar kamın ziam Saion. Ezi gin gumazamiziba a dibora ghaze, Devitin Nguibar Ekiam. ⁸ Dughiar Devit nguibar ekiar kam inizimin, a kamaghin uan midorozir gumazibav gia ghaze, “E nguibar ekiar kam inisiva, tuavir dirizir Jebusia dipam iniasa aruimin aven mangiva nguibar ekiamın otogham. Egh e damazir okaviriziba ko suer kuraba ko misogham. Gumazir kamagh gariba, me nan apanibar min iti.”

Gumazamiziba datirighin Devitin akam ginighnighavira ikia kamaghin migia ghaze, “Damazir okaviriziba ko suer amiraziba Ikiavira Itir Godin Dipenimin aven mangan kogham.”

⁹ Kamaghin amizi, Devit gin ghua Saionin nguibar ekiar gavgavir kam gaperu. Egha a ziam a gatigha ghaze, Devitin Nguibar Ekiam. Egha Devit mikemezima, ingangarir gumaziba nguibar ekiamın dipenir aviribar ingarizi da nguibar ekiam azui. Me danganir konir nguaziba akunizimin, dipeniba faraghavira azenan dar ingara, egha nguibar ekiamın aven izi. ¹⁰ Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim Devit ko itima, bizir kam bangin, Devit atrivir gavgavimın ikia ghua bar ekevegha ikia mamaghira iti.

¹¹ Tairin nguibar ekiamın Atrivim Hiram, a uan gavmanın ingangarir gumazir dapaniba Devit bagha me amada. A uaghan Atrivim Devitin dipenimin ingarasa, temer sidaba ko, dipenibar

ingarir gumaziba ko gumazir dagiabar ingariba, a me amangi. Ezi me Devit bagha atrivir dipenimın ingari. ¹² Devit bizir kabar gari, da a bagha izima a kamaghın fo, Ikiavıra Itir God guizbangira Israelian atrivimın ikiasa a ginaba. A uaghan kamaghın fo, Ikiavıra Itir God uan gumazamiziba bar men akurvaghasa, kamaghın amizi, a kantri Israel gamima, a bar dera.

¹³ Devit Hebron ategha iza Jerusalem gaperazir dughiamın, an amuir igharazir maba uam ada inigha dar iti, a uaghan amuir dozir maba uaghan dar iti. Ezi an amuir kaba, Jerusalemın otariba ko guivir maba bate. ¹⁴ An otaribar ziabar kara: Samua, Sobap, Natan, Solomon, ¹⁵ Iphar, Elisua, Nefek, Jafia, ¹⁶ Elisama, Eliada ko Elifelet.

*Devit Filistiabav sogha me abini
(1 Eghaghaniba 14:8-17)*

¹⁷ Filistiaba kamaghın oraki, Israelia Devit amisevezima a men atrivimın oto. Ezi Filistiaba mangi me misogh Devitin suighasa zui. Me bizir kam damuasa amima Devit fogha, uan danganir mogomer gavgavimın uaghiri. ¹⁸ Filistiaba iza Refaimın danganir zarimın otogha tintinibar ghuegha mongegha iti. ¹⁹ Ezi Devit kamaghın Ikiavıra Itir Godın azara, “Ki mangıva Filistian kabav sogham o? Ki mangi me ko misoghti, ni me isi na dafarim darıgham o?”

Ezi Ikiavıra Itir God kamaghın a ikaragha ghaze, “Are, ni mangi. Ki me isi nin dafarim datıghti, ni midorozimın me abıragham.”

²⁰ Ezi Devit ghua Filistiabav sogha me abıragha kamaghın migei, “Ikiavıra Itir God mati aperiam

otogha, pamtemin ivemara nan damazimin nan apaniba abiagharigha me gasighasiki.”

Kamaghin amizi, me danganir kam dibora ghaze, “Ikiavira Itir God Aperiamin Min Pamten Ivemara Apaniba Abiagharisi.” ²¹ Ezi Filistiaba uan marvir guaba ategha are. Ezi Devit uan midorozir gumaziba ko men marvir guar kaba inigha ghue.

²² Ezi Filistiaba gin ua izegha, Refaimin danganir zarimin tintinibar uari aghamsigha iti. ²³ Ezi Devit kamaghin Ikiavira Itir Godin azara, “Ki manmaghin damuam?”

Ezi Ikiavira Itir God kamaghin a ikaragha ghaze, “Ia me misoghsi mangiva, men guabar moghin mangan marki. Ia modogh men girakirangin moghin mangi, egh temer balsamba tuivighav iti naghin, misoghsivira gan iki. ²⁴ Ia oraghtima niginim mati, gumaziba temer kabar ghuabagh isin daruam. Eghti ia fogh suam, ki uabi Filistiabav soghsi ian faragh mangam. Ia niginir kam baraghamin dughiamin, ia maghira ivemar mangi me misogh.” ²⁵ Ezi Devit Ikiavira Itir God a mikemezi moghiram amigha, Filistiabar agiragha bar me misuaghariki. Israelia me misogha Gibeonin nguibar ekiamin ikegha ghua Geserin nguibar ekiamin tu.

6

Me Akar Dikirizir Gavgavimin Boksiam inigha Jerusalem in ize

(1 Eghaghaniba 13:1-14; 15:25--16:6; 16:43)

¹ Ezi Devit deraghavira misozir gumazir bar aghuiba uam me akufa. Israelian midorozir gumazir kaba, men dibobonim 30,000. ² Devit me inigha Godin Akar Dikirizir Gavgavimin Boksiam iniase Judan nguazimin itir nguibam Balan zui. Me Boksia kam migia ghaze, Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim, kar an Akar Dikirizir Gavgavimin Boksiam. Boksia kam, enselin bar gavgavir pumuningin nedazimning, a gisin ikia mati, Ikiavira Itir Godin atrivir dabirabim. ³ Ezi Devit uan midorozir gumaziba ko ghua Balan nguibar ekiamin otogha, mighsiar dozir mam a gisin Abinadapin dipenimin ghue. Egha me Godin Akar Dikirizir Gavgavimin Boksiam inigh mangasa, karisin igiar mam inigha Boksia kam isa a gisin aneti. Ezi Abinadapin otarimning, Usa ko Ahio, aning karisin igiar kamın akua tuavimin zui. ⁴ Ezi Ahio karisin faragha zui. ⁵ Ezi Devit Israelia ko me bar moghira ghuava, Ikiavira Itir Godin damazimin bar akongegha pamtem ighiabagh amua, ararer aghuim gamua an ziam fe. Me gitaba ko buaba, tambarinba ko dibiarir ararer guar aviriba inigha dav sosi.

⁶ Me ghua gumazir mamın nguazir asizimin oto, gumazir kamın ziam Nakon. Kar me witin ovizibar iniba kua dar dagheba isir danganim. Danganir kamın bulmakauba daghdazima, Akar Dikirizir Gavgavimin Boksiam irasava ami. Kamaghin amizi, Usa uan agharim amadagha Boksiamın suira. ⁷ Usa ghaze, Akar Dikirizir Gavgavimin Boksiam ti pura bizim, egha an

suiru. Kamaghin amizi, Ikiavira Itir God bar puvira Usan aningaghegha atara a misoghezi, an Akar Dikirizir Gavgavimin Boksiamin miriam naghiram areme. ⁸ Devit garima, Ikiavira Itir God uan aningagharim Usa gingezi an areme. Ezi Devit bar God baseme. Egha me danganir kam dibora ghaze, God uan aningagharim Usa ginge, egha datirighin me uaghan kamaghira a diboravira iti.*

⁹ Devit datirighin Ikiavira Itir Godin atiatigha ghaze, “Manmaghsu, Ikiavira Itir Godin Akar Dikirizir Gavgavimin Boksiam izi na ko ikiam?”

¹⁰ Kamaghin amizi, Devit Boksiam inigh Devitin Nguibar Ekiamin mangan aghuagha, a inigha Jerusalem zuir tuavim ategha ghua, Getin nguibar ekiamin gumazir mam, Obetidomin dipenimin aneti. ¹¹ Ezi Boksiam 3plan iakinibar Obetidomin dipenimin iti. Ezi dughiar kam, Ikiavira Itir God bar deraghavira Obetidom ko an adarazi gami.

¹² Ezi Atrivim Devit gin kamaghin oraki, Akar Dikirizir Gavgavimin Boksiam Obetidom ko itima, Ikiavira Itir God, Obetidom ko an adarazi ko an biziba bar, deraghavira me gami. Kamaghin amizi, Devit uamategha Obetidomin dipenimin ghugha, Godin Akar Dikirizir Gavgavimin Boksiam inigh ua Devitin Nguibar Ekiamin izasava ami. Bizir kam bagha gumazamiziba bar akonge.

¹³ Gumaziba dikavigha Boksiam inigha uan sueba 6plan dughiar da akura ghua tuifi, ezi Devit

---

* **6:8:** Akar kam “datirighin,” an en dughiar kam migeir puvati. A dughiar gumazim akinafarir kam osirizim migei. **6:11:** 1 Eghaghaniba 26:4-5

Ikiavira Itir God bagha ofa gami. A bulmakaun apurir mam ko bulmakaun igiar mikarzim sara itir mam inigha ofa gami. ¹⁴ Egha Devit ofa gamir gumazimın korotiar otevir azenan azuir dirir mam arugha, an sazimning uabi gike. Egha ziar ekiam Ikiavira Itir God ganiga, an damazimın ighiabagh amua pamtem uabi fa uabi akuri. ¹⁵ Me Akar Dikirizir Gavgavimın Boksiam atera Jerusalemın zuima, Devit Israelia ko me bar moghira arazir kamram amua, bar akongegha pamtemın diava sghabagh ivi.

¹⁶ Me Akar Dikirizir Gavgavimın Boksiam atera Devitın Nguibar Ekiamın aven izir dughiamın, Solin guivim Mikal winduan tughav ikia men gari. A uan pam Atrivim Devitın garima, a ighiabagh amuava Ikiavira Itir Godın damazimın tintinibar uabi fakurava, Ikiavira Itir Godın ziam fe. Devit amir arazir kam, Mikal bar a gifongezir pu-vati, kamaghın amizi a navir kuram Devitın ikia a baseme. ¹⁷ Ezi me Ikiavira Itir Godın Boksiam isava, Devit a bagha ingarizir purirpenimın aven aneti. Egha Devit ofan bar isia mighiriba ko, gumazamiziba God ko navir vamiran ikiamin ofabagh ami. ¹⁸ Devit ofabagh amigha givagha, kamaghın gumazamizibav gei, “Ikiavira Itir Godın Gavgaviba Bar Itim, a uan ziamın deraghvira ia damu.” ¹⁹ Egha Devit dagheba isa bar gumazamizibagh aningi. Gumaziba ko amiziba vaghvagha bret ko asizir tuzir me avimın tueziba ko wainın ovizir me apuziziba, me bar ada ini. Me da inigha givagha, me uamategha uan nguibabar ghue.

²⁰ Ezi Devit uamategha uan dipenimın ghugha,

uan ikizim deragh me damuasa, Ikiavira Itir Godin azangasava ami. Ezi Solin guivim Mikal dipenim ategha azenan iza Devit migia ghaze, “Ame, Israelian atrivim uan ziar ekiam akakagha, bibiamra bar deraghavira uabi fakuri. Ezi an ingangarir gumazir dapanibar, ingangarir amizir kiniba bar an gani. Nin arazir kam, mati gumazir nighnizir aghuiba puvatizim amir arazim.”

²¹ Ezi Devit kamaghin a ikaragha ghaze, “Ki ziar ekiam isa Ikiavira Itir Godra daningasa an damazimin ighiam banga uabi fa uabi akuri. A uabi nin afeziamin ikizimin danganim inigh na daningasa na ginabazi, ki an gumazamizibar dapanimin ikiam, kar Israelia. Ezi ki an ziam fasa ighiabagh amuavira iti. ²² Ki uan ziam bar anebiragh, egh an damazimin pura bizir kinimin min ikiam. Eghti ingangarir amizir ni migeir kaba, me ziar ekiam na daningam.” ²³ Ezi bizir kam bangin, Solin guivim Mikal, a borir tam batezir puvatigha ikia ghuava areme.

7

Akam inigha izir gumazim Natan, Godin akar dikirizim Devit ganingi

(1 Eghaghaniba 17:1-15)

¹ Dughiar maba givazima, Ikiavira Itir God, Atrivim Devit gamizi, apanir an okariziba ua izava a ko misozir puvati. Kamaghin amizi, a uan dipenimin bar deraviram aperaghav ikia avughsi. ² Egha atrivim kamaghin akam inigha izir gumazim Natan migei, “Ki dipenir aghuir me sidan temebar ingarizim gaperaghav iti. Ezi Godin Akar

Dikirizir Gavgavimın Boksiam, a purirpenimın iti. Bizir kam ti derazir puvati.”

³ Ezi Natan atrivim ikaragha ghaze, “Ikiavıra Itir God ni ko iti. Kamaghın bizir tizim nın niğhnizimın izi, ni a damusi puram a damu.”

⁴ Ezi dimagarir kamın, Ikiavıra Itir God Natan miğia ghaze, ⁵ “Ni mangi nan ingangarir gumazim Devit mikim suam: Ikiavıra Itir God ghaze, ni nan Dipenir ki aven ikiamimın ingaramın gumazir ki misevezim puvati.

⁶ “Ki dipenir ekiabar aven itir puvati. Dughiar ki Isipın ua Israelia inizimın, ki tintinibar zuir dughia-aba, ki Purirpenimın averara iti. ⁷ Ki danganir aviribar Israelia, ia koma aruava, kamaghın ian gumazir dapanir ki misevezir tamın azarazir puvati, ‘Ni tizim bagha na bagha temer sidan dipenir tamın ingarizir puvati?’”

⁸ Egha Ikiavıra Itir God ua Natan miğia ghaze, “Ni kamaghın nan ingangarir gumazim Devit mikim: Ki Ikiavıra Itir Godın Gavgaviba Bar Itim, ni sipsipbagh eghuva dar garir dughiamın, ni nan gumamaziziba Israelia, men gumazir dapanimın ikiasa ki ni amisefe. ⁹ Ni zuir danganiba bar, ki ni ko iti. Egha ki nın apaniba abirazıma, ni me gasıghasiki. Nguazir kamın gumazibar zı-aba ekevezi moghın, ki nın ziam damighti a bar ekevegham. ¹⁰⁻¹¹ Ki uan gumamaziziba Israelia bagha nguazir mam amisefe. Ki an me arighti, me uan nguibamın mın deraghvıra a dapiagh ikıva uam atiatingan kogham. Eghti gumazir kuraba fomıra me gamizi moghın, ua me damuan

kogham. Ian ovaviba fomira nguazir kam inizir dughiamin ikegha, iza ki ia bagha misevezir gumazir dapanibar dughiamin, ian apaniba ia gasighasighavira iti. Ezi datirighin ki apanibar tuaviba apirighti, me ua me gasighasighan kogham. Ki nin adarazi ateghti, me ikiva ni bagh ovavir boriba batam.

¹² “Ni aremeghti, me ni afaghamin dughiamin, ki nin boribar tongin otarir tam amiseveghti, an atrivir gavgavimin otoghti, bizitam a dikabiraghan kogham. ¹³ Atrivir kamra, a na bagh Dipenimin ingaram. Eghti ki an ovavir boribar amighti, me gin atrivibar iki gavgavigh mamaghira ikiam. ¹⁴ Eghti ki uabi ia inigh, egh ian Afeziamin min ikiti, ia nan borimin min ikiam. Egh an arazir kuram damighti ki mizazim a gasegham. Mati afeziam uan borim mizazim a gasi moghin ki a damuam. ¹⁵ Egh ki zurara an apangkuvam. Ki faragha Sol batoghezi ni an danganim inizi moghin, ki akirim ragh an otarim gasaraghan kogham. ¹⁶ Eghti nin adarazi givaghan kogham. Ki nin ikizimin aven gumazibar amuti, me atrivibar otiv mamaghira ikiam.” ¹⁷ Natan Ikiavira Itir Godin akaba baregha givagha, ghua God an akazir biziba bar dar gun Devit mikeme.

Devit Ekiam ko migei

(1 Eghaghaniba 17:16-27)

¹⁸ Atrivim Devit, Ikiavira Itir Godin akam baregha givagha, an Purirpenimin aven ghugha

---

7:12: Onger Akaba 89:3-4; 132:11; Jon 7:42; Aposel 2:30   **7:14:**
 Onger Akaba 89:26-27; 2 Korin 6:18; Hibru 1:5   **7:16:** Onger
 Akaba 89:36-37

an damazimîn kamaghîn a ko mîgei, “O Ikiavîra Itir God, nan Ekiam, kî tina, nî arazir aghuir aviribar na gami. Ezi kî uan adarazi ko, e ziar ekiaba puvati. Ezi nî fomîra deraghavîra na gamua iza datirîghîn tu. ¹⁹ O Ikiavîra Itir God, nî ghaze, arazir aghuir nî e gamizir kaba ti nîn damazimîn bizir muziariba, egha nî arazir igharazir mamîn ua na gami. Nî uan ingangarir gumazimîn ovavir borir gîn otivamibar amuamin bizimîn gun na mikeme. O Ikiavîra Itir God kî gumazir kinim, ezi nî bar bizir ekiabar amuasa dar nan akakasi. ²⁰ Kamaghîn amizi, Ikiavîra Itir God, nan Ekiam, kî manmaghîn nî mikimam? Kî nîn ingangarir gumazim, ezi nî na gifogha gifa. ²¹ Nî uan ifongiamîn gîn ghua uan ingangarir gumazim bagha bizir ekiar kam gami. Egha nî uan akar dikîrîzir ekiaba nan akakasi. ²² O Ikiavîra Itir God, en Ekiam, nîn gavgavim bar ekevezi, tav ua nîn mîn itir puvati. E uan inazibar akatoribar oraghizi moghîn, nî uabîra bar guizîn God. ²³ E Israelia Isipîn kalabusîn itima nî uam e ini, egha nî e gamizi e nîn gumazamizibar otifi. Kamaghîn amizi, nguazir kamîn gumazamizir igharaziba me, e nîn gumazamizibar mîn garir puvati. E nîn gumazamiziba kantrin kamîn otogha itima, nî bizir aghuiba ko bizir ekiar aviribar en akura. Nî gumazamizir igharaziba batuegha men asebagh asighasighizi, e iza men nguazim ini. Kamaghîn amizi kantriba bar dar gumazamiziba ziar ekiam nî ganîdi. ²⁴ O Ikiavîra Itir God, nî Israelia e gamizi, e zurara kamaghîra nîn gumazamizibar ikiam. Eghtî nî uabî en Godîn ikiam.

25 “O Ikiavira Itir Godin Gavgavim, ni uan ingangarir gumazim, ko an adarazi bagha amizir akar dikirizir kam, ki kamaghsua, ni a damighti a zurara kamaghira iki. 26 Eghti gumazamiziba bizir ni amir kabar ganiva, ziar ekiam ni daningam. Egh me mikim suam, ‘Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim a Israelian God.’ Egh ni zurara nan adarazir amuti me atrivibar otivam. 27 Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim, ni Israelia en God. Ni kamaghin nan aka, ni nan ovavir boribar amuti, me zurara gavgavigh ikiam. Kamaghin amizi, ki nin ingangarir gumazim, ki ni ko mikiman atiatir puvati.

28 “O Ikiavira Itir God, ni nan Ekiam, ni uabi guizbangira God, ni uan akar dikirizibar gin ghua biziba bar dagh ami. Egh ni uan ingangarir gumazim bagha akar dikirizir aghuir kam a damuti, a guizbangiram otogh. 29 O Ikiavira Itir God, ni nan Ekiam, ki nin ingangarir gumazim, ki kamaghin ifonge, ni akar dikirizir kam ginighnigh, egh nan ikizim deraghvira me damu. Eghti ovavir borir nan gin izamiba, nin damazimin iki zurara kamaghira ikiam.”

8

Devit apaniba abini (1 Eghaghaniba 18:1-17)

1 Ezi gin, Devit uan midorozir gumaziba ko ghua ua Filistiaba ko misosi. Egha me Filistiabav sogha me abini, kamaghin amizi, Filistiaba ua Israelia gativazir puvati. 2 Egha gin, Devit ua uan midorozir gumaziba ko ghua Moapia misogha me abini. A men midorozir gumaziba gaghora

me miġeima, me 3plan bżir ruaribar nguazim gireghav iti. Egha a gumazir bżir faragha itiba ko bżir namba 2in itibav ġia ghaze, me aremegham. Egha namba 3in gumazir bżim miġia ghaze, me aremeghan kogham. Ezi Moapia Devitin apengan ikia daġiaba isa a ganidi. ³ Ezi Devit uan midorozir gumaziba ko ghua kantri Soban atrivim ko misosi, an ziam Hadateser, a Rehopin otarim. Soba, a Sirian kantrin nguibar ekjar mam. Dughiar kamın Hadateser uan midorozir gumaziba inigha apanibav soghasa ghua, Yufretisin Fanemin amadaghan nguazir otevitam ua bagh a iniasa zui. Ezi Devitin adarazi me batogha, midorozimin me abini. ⁴ Egha Devit Hadateserin midorozir gumazir aviriba ini. A 20,000plan midorozir gumaziba isa, 1,700plan midorozir gumazir hoziabagh apiaghira misoziba ini. Egha Devit uaghan, 100plan karisbagh etuir hoziaba ini. A uaghan hoziar igharazibar suer aġiriba aghorezi, da daruan ibura.

⁵ Dughiar kamın Sirian Damaskusin nguibar ekiamın itiba, Me Atrivim Hadateserin akuragha misoghasa ghue. Ezi Devit uan midorozir gumaziba ko, me Sirian midorozir gumazir 22,000plan misoghezi me ariaghire. ⁶ Ezi Devit uan midorozir gumaziba Sirian kantrin tintinibar me ariki. Ezi Sirian gumazamiziba Devitin apengan ikiava daġiaba isa a ganidi. Danganir Devit misoghasa zuiba bar, Ikiavira Itir God an akurvazima, an apaniba abiri. ⁷ Devit garima, Hadateserin midorozir gumazir dapaniba golin ingarizir oraba ateri. Ezi David orar kaba inigha Jerusalemın ghu. ⁸ A uaghan, Hadateserin

nguibar ekiamning Beta, ko Berotai, aningın brasın avırıba ini.

⁹ Kantri Hamatın Atrivim Toi, an orazi, Devit Hadateserin midorozir gumazıba abınıgha gıfa. ¹⁰ Dughıar avırıbar Hadateser faragha Toin apanim gami. Kamaghın amızı, Devit Hadateserin misoghezir bizim bagha, Atrivim Toi bar akonge. Kamaghın Toi, uan otarım Joram, Devit bagha anemada. Egha a mıgıa ghaze, “Nı mangı nan dughıar aghuım a danıngıgh. Egh kamaghın a mikim suam, Kı orazi, nı Hadateser abıragha gıfa. Kamaghın amızı, kı bizir nı amızir kam bagha bar akonge.” Ezi Joram Devit bagha ghua bizir aghuir me gol ko silva ko brasın ingarızıba a ganıdı.

¹¹ Ezi Devit bizir aghuir kaba inıgha İkiavıra İtir Godın zıam fasa dagh inaba, eghti da God baghvıra ikıam. A kantrin ıgharızıba bar dav sogha inızir golba ko silvaba, a kamaghıra dagh amı. ¹² Devit İdomia* ko Moapia, Amonia, Filistia, Amalekia, ko Soban Atrivim Hadateser, a me da gol ko silvan kaba ini.

¹³ Devit gın uan midorozir gumazıba ko İdomia ko misoghasa, Danganır Zarır Amangızır Avırım İtimın ghu. Egha me İdomian 18,000plan gumazıbav soghezı me ariaghire. Ezi gumazamızıba akar kam baregha zıar ekıam Devit ganıngı.† ¹⁴ Ezi Devit uan midorozir

---

* **8:12:** Hıbrun akam ghaze “Sırıaba.” Egha me fomıra akar kam Grıkin akamın a giragha an osiri, “İdomia.” Guızbangıra, Hıbrun akam tı faragha ghaze, “İdomia,” ezi gın me pazav an osiri. Nı uaghan 1 Eghaghanıba 18:11ın gan. **8:13:** Onger Akaba 60:1

† **8:13:** Hıbrun akam deragha vezın kamın mıngarım abıghızır puvati.

gumaziba kantri Idomın tintinibar me arıki. Ezi Idomian gumazamiziba Devitın apengan ikiava, dagiaba isa a ganıdi. Danganir Devit misoghasa zuiba bar, İkiavıra Itir God an akurvazima, an apaniba abiri.

¹⁵ Devit Israelia bar me gativagha, guizın arazibar deraghavıra uan gumazamizibagh ami. ¹⁶ Seruian otarim Joap, a midorozir gumazibar dapanim. Ezi Ahilutın otarim Jehosafat, a gavmanın akınafariba osirir gumazir faragha zum. ¹⁷ Ezi Sadok ko Ahimelek, aning ofa gamir gumazimning. Sadok, a Ahitupın otarim, ezi Ahimelek, a Abiatarın otarim. Ezi Seraia, an atrivimın akınafariba osirir gumazim. ¹⁸ Ezi Jehoiadan otarim Benaia, a Devit geghuvir midorozir gumazibar gumazir dapanim. Kar Keret ko Peletın adarazir gumaziba. Ezi Devitın otariba me ofa gamir gumazibar mın iti.

9

Devit deragha Mefiboset gami

¹ Dughiar mam Devit kamaghın gumazibar azara, “Solın adarazir gumazitaba ikiavıra iti, o puvatı? Tarazi ikıtıma, kı deragh me damuasa. Kı Jonatan na gamizir apangkuvir arazim ikarvaghasa.” ² Dughiar kamın Solın adarazir inganğarir gumazir mam iti, an ziam Siba. Me atrivimın ganasa an dia, ezi a ghua atrivim batozıma atrivim kamaghın a mıgei, “Nın ziam Siba?”

Ezi a ghaze, “Are, gumazir ekiam, kı nın inganğarir gumazimra.”

³ Ezi atrivim Sibana azara, “Solina adarazir tarazi uan ikiavira iti o puvati? Tarazi ikiti, ki Godina apanguvir arazim men akakaghasa.”

Ezi Siba kamaghina Devit migei, “Jonatana otarir vavira ikiavira ikia, egha an dagarimning uaghara ikufi.”

⁴ Ezi atrivim an azara, “A managh iti?”

Ezi Siba a migia ghaze, “A Lodebarina nguibar ekiamina Amielina otarim Makirina dipenimina iti.”

⁵ Ezi atrivim kamaghina oregha, gumazir maba amadazi me ghua Lodebarina nguibar ekiamina Amielina otarim Makirina dipenimina otogha otarir kam inigha izi. ⁶ Otarir kamina ziam Mefiboset, a Jonatana otarim egha Atrivim Solina igiavotarim. A izav otogha, uan tevimning apirigha aviragha guam nguazimina mitua, egha ziar ekiam Devit ganingi. Ezi Devit an migia ghaze, “Aruer aghuim, Mefiboset.”

Ezi Mefiboset ghaze, “Kirara, ki nina ingangarir gumazir kinim.”

⁷ Ezi Devit a ikaragha ghaze, “Ki nina afeziam Jonatan ginighnighavira iti. Egha a bangin ki apanguvir arazimina ni damuam. Kamaghina amizi, ni atiatingan marki. Egh ni zurara nan dipenimina izi na ko nan dagher dakozimina damam.”

⁸ Ezi Mefiboset uan uan tevimning apirigha aviragha, uan guam nguazimina mituagha ghaze, “Atrivim, ni bizir tizim bagh arazir aghuir kamina na damuasa? Ki pura bizir kinim. Ki mati afiar aremezir kuamina min iti.”

⁹ Egha Mefiboset ghugha givazi, Atrivim Devit, Solin ingangarir gumazim Siban diazi a izima, a kamaghin a migei, “Nin gumazir ekiam Sol uan adarazi ko, men nguaziba ko biziba bar, ki da isiva Mefibosetin dafarim darigham. A Solin igiavotarim. ¹⁰ Eghti ni uan otariba ko ingangarir gumaziba ko, ia nguazir kamın azenibar ingar. Egh ia dagher azenibar dagher mitighiziba asigh da inigh izi. Eghti arazir kamın, nin gumazir ekiamın adarazi dagheba ikiam. Eghti Mefiboset uabi, zurara izi na ko nan dagher dakozimın damam.” Dughiar kamın, Siba 15plan otariba ikia 20plan ingangarir gumaziba iti.

¹¹ Ezi Siba kamaghin Devit migei, “Atrivim, nin nan gumazir ekiam, bizir ni damuasa na mikemeziba, ki bar dar amuam.” Bizir kamın gin, Mefiboset ghuava atrivim ko an dagher dakozimın api, egha mati atrivimın otarir mam.

¹² Mefiboset otarir igiar mam iti, an ziam Mika. Dughiar kamın, Siban dipenimın itir adarazi ko an ingangarir gumazamiziba me bar, Mefiboset bagha ingangaribagh ami. ¹³ Ezi Mefiboset uabi Jerusalemın ikia, zurara Atrivim Devit ko an dagher dakozimın apa a ko iti. Mefibosetin dagarimning uaghara ikufi.

Atrivim Devitın otaribar eghaghanim

10

(Sapta 10--20)

*Devit Amonia ko Siriaba abini
(1 Eghaghaniba 19:1-19)*

¹ Bizir kamın gın, Amonian atrivim aremezi, an otarim Hanun an danganim inigha atrivimın oto. ² Ezi Devit ghaze, “Ki arazir aghuimın Hanun damuam, mati an afeziam Nahas faragha arazir aghuimın na gami.”

Kamaghın amizi, Devit apangkuvir migirigiabar Hanunın mikimasa uan abuir gumazir maba amada. Ezi me ghua otozir dughiamın, ³ kantri Amonian gumazir dapaniba uan atrivim migia ghaze, “Ni ti ghaze, Devit abuir gumazir kaba amadazi, me ziar ekiam nın afeziam daningasa ize? Bar puvati. A me amadazi me modogh en nguibar ekiam getiva an ganasa oda ize. Egh me gın uan midorozir gumaziba ko izi e gasighasigham.”

⁴ Ezi Hanun akar kam baregha, Devitın abuir gumazibar suigha, men ghuamasiziba vaghvagha dar vuebagh isegha vueba ataki. Egha uaghan men korotiar ruariba arighara da aghorezi da bar otefe, ezi men mitiarakaba azenimra iti. Egha me amadazi me ghue. ⁵ Ezi abuir gumazir kaba bar aghumsigha, uamategh uan nguibabar mangan aghua. Ezi Devit Hanun amizir bizir kam baregha, kamaghın abuir gumazir kaba bagha akam amaga ghaze, “Ia Jerikon nguibar ekiamra iki mangiti ian ghumasiziba uam otivigh givaghti ia Jerusalemın izi.”

⁶ Ezi Amonia kamaghın fo, me Devitın gumazibagh amizir bizir kam bagh, a bar men aningaghegham. Kamaghın amizi, me nguibar avirir kabar midorozir gumaziba bagha akaba amangi. Egha me Sirian kantrin aven itir nguibar

ekiamning, Betrehop ko Soban midorozir gumaz-
itaba iniasa, me ko akam akirasa ghue. Ezi me
Amonian akurvaghasa 20,000plan midorozir gu-
maziba amada. Ezi me ua Topin nguibar ekiamin
midorozir gumazir 12,000pla ini. Egha me ua
uarir akurvaghasa, 1,000plan midorozir gumaz-
iba bagha Makan atrivim ko akam akiri.

⁷ Ezi Devit orazi, Amonia uan midorozir gumaz-
iba bar me akufa. Egha a Joap ko midorozir gu-
maziba bar me amadazi, me me ko misoghasa zui.
⁸ Ezi Amonia uan nguibar ekiamin azenan izegha
misoghasa uari arigha, divazimin tiar akamin
boroghin tuivighav iti. Ezi Siriaba ko Topia ko
Makaba, me uarira dadar torimin tuivighav iti.
Egha misoghasa uari arigha iti.

⁹ Ezi Joap apanir kabar ganigha fo, midorozir
gumazir okoruar pumuning, vong ko vong sara
dikavigh izi a ko misogham. Kamaghin amizi, a
Israelian gumazir gavgavir deragha misozir maba
amisevegga me isa, dadar torimin itir apanir
kabar arava bizimin me afe. Egha a uabi men
dapanimin ikia faragha tu. ¹⁰ Egha a uan dozim
Abisai amisevezi, a midorozir gumazir igharaz-
ibar faragha zui. Egha Amonian midorozir gu-
mazibar arava men boroghin uan midorozir gu-
maziba bizimin me afa zui. ¹¹ Egha Joap kamaghin
Abisai migei, “Ni ganti, Sirian midorozir gumaziba
e adugh mangi e abinsi damuti, ia izi en akuragh.
Eghti Amonia ia adugh mangi ia abinsi damuti,
e mangi ian akuragham. ¹² Ia atiatingan marki!
E uan gumazamiziba ko nguibar ekiar God e
ganingiziba bagh nighnigh pamtemin misogham.

Egħti Ikiavira Itir God damuasa ifongezir bizir aghuim a mar guizbangirama otogh.”

¹³ Egha Joap uan midorozir gumaziba ko Siriabav soghasa ghua garima, me ara tintinibar ghue. ¹⁴ Ezi Amonia gari, Siriaba arima, me uaghan Abisain adarazir damazimin ara ghua uan nguibar ekiam avinizir divazir ekiamin aven monge. Ezi Joap pura Amonia ategha uan midorozir gumaziba inigha uamategha Jerusalem in ghu.

¹⁵ Ezi Siriaba garima, Israelia midorozimin me abira, kamagh in amizi, me uan midorozir gumazibar diazima me bar iza uari akufa. ¹⁶ Ezi Atrivim Hadateser gumazir maba amangizi, me ghua Yufretisin Fanemin vong in aruem anadi nagh in otogha, Sirian midorozir gumaziba inigha ghua bar Helamin nguibar ekiam in me akufa. Ezi Atrivim Hadateser in midorozir gumazibar garir gumazir dapanim Sobak, men faragha ghua men gumazir dapanim in iti.

¹⁷ Ezi Devit orazi, Siriaba iza Helamin uari akuvagha itima, a Israelian midorozir gumaziba bar me inigha ghua Jordan in Fanem girigha vong in ghua Helamin ghu. Ezi Sirian midorozir gumaziba tuiva misoghasa uari arigha maghira Israelia ko midorozim fore. ¹⁸ Ezi Israelian midorozim bar gavgavigha Sirian midorozir gumaziba adugha zuima me are. Ezi Devit uan midorozir gumaziba ko, men 700plan karisbagh is in ikia misozir gumaziba ko 40,000plan nguazim in tuiva misozir gumazibav soghezi, me ariaghire. Egha uaghan Sirian midorozir gumazibar dapanim Sobak misoghezima, a danganir kamrama

areme. ¹⁹ Ezi Atrivim Hadateserin apengan itir atrivir maba garima, Israelia me abinigha gifa. Ezi me tagha, Israelia ko navir vamiran ikiasa akam akirigha Israelian apengan iti. Kamaghin amizi, Siriaba uam Amonian akurvazir puvati.

11

Devit Urian amuim ko arazir kuram gami

¹ Ezi azeniba vaghvaghera, dar dughiar orangtiziba givasava amima, atriviba uan midorozir gumaziba isa uan apaniba ko misoghasa zui. Ezi Devit Amonia misoghasa Joap ko, uan midorozir gumazibar gumazir dapaniba ko Israelian midorozir gumaziba, a bar me amangi. Ezi me ghua Amonia misogha me abiraghera, Raban nguibar ekiamin midorozim fore. Ezi Devit uabi midorozim bagha ghuzir puvatigha Jerusalemra iti.

² Egha guaratizir mamın aruem uaghira bar migorima, Devit uan misiamin dikavigha avughsa uan dipenimin pin itir danganim garui. Egha garima amizir mam uan dipenimin rua iti. Amizir kam, an ganganiba bar dera. ³ Ezi Devit foghasa, munar amizir manamra rue, egha gumazir mam amadazima a foghasa ghu. Ezi gumazim ghua an ganigha kamaghin fo, kar Batseba, Eliamin guivim. A Hitian adarazir gumazir mam Uria, an amuim. ⁴ Ezi Devit gumazir maba amangizi me ghua Batseba inigha ize. Dughiar kamın, Batseba uan iakinibav suegha givaghera, uan mikarzim zuasa bizibagh ami. Egha Batseba Devit bagha

izezi, Devit a koma akuizi, Batseba gın uamategha uan dipenimın ghu. ⁵ Egha gın Batseba borimın duirava fo, a navim adai, egha Devit bagha akam amada.

⁶ Ezi Devit oregha Joap bagha akam amaga ghaze, “Ni Hitian gumazim Uria amadaghti a na bagh izegh.” Ezi Joap Devit bagha Uria amadazi, a ize.

⁷ Uria Devit bagha izezi, a kamaghın an azara, “Joap derazi an midorozir gumaziba uaghan dera? Ezi midorozim manmaghıra zui? Me, en apaniba abinigham, o?” Ezi Uria midorozimın otivizir biziba bar a geghani.

⁸ Ezi Devit Urian miġia ghaze, “Bar dera, ki oregha ġifa. Ni datirighın uan dipenimın mangi dagarimning ruegh avughsi.” Ezi Uria Atrivim Devit ategha azenan ghuzi, Devit gın bizir aghuir maba Uria daningasa, da isa gumazir mam ganingizi an ada inigha a bagha zui. ⁹ Ezi Uria uan dipenimın ghuzir puvati. A uan gumazir ekiamın gumazir a geghuviba ko, me atrivimın dipenimın tiar akar miriamın akui.

¹⁰ Ezi Devit orazi, Uria uan dipenimın ghuzir puvatizi, Devit ghuava a miġei, “Ni tizim bagha uan dipenimın ghuzir puvati? Ni dughiar ruarimın midorozimın ikia uan dipenimın ikezir puvati.”

¹¹ Ezi Uria kamaghın Devit ikara, “Israelia ko Judabar midorzir gumaziba midorozir dangan-imra iti. Ezi Akar Dikirizir Gavgavimın Bok-siam me ko ikiavıra iti. Ezi nan gumazir ekiam Joap, midorozir gumaziba ko pura danganir azen-tuzimın averpenibar ikiavıra iti. Eghti ki uabira mangi uan dipenimın deragh damıva, dipabar

ami, egh uan amuim ko dakuti, kamaghin bar deraghan kogham. Ki bar guizbangira arazir katam damighan kogham.”

¹² Ezi Devit a migia ghaze, “A dera, ni datirighin kagh ikeghti ki gurumzaraghan, ua ni amadaghti ni mangam.” Ezi aruer kamın Uria Jerusalemın iti. Ezi amımzaraghan guaratighin, ¹³ Devit Urian diazi a iza a ko apima, a dipar onganiba a ganıngizi an ada amegha bar ongani. Egha dimagarir kamın, Uria dakuasa uan dipenimın iraghuzir puvati. A uan daguivsiam ghuaragha, gumazir atrivim geghuva itiba koma akui.

¹⁴ Egha amımzaraghan, Devit Joap bagha akınafarir mam osirigha, Uria ganıngigha anemadazıma a uamategha midorozir danganımın ghu. ¹⁵ Devit kamaghin akınafarim osiri, “Ni Uria isi midorozim bar gavgavizi naghin anetigh. Egh ia bar uari amıkirvegh girakırangın izeghti, apaniba a misueghti an aremegh.” ¹⁶ Dughiar kamın Joap midorozir gumaziba ko me Raban nguıbar ekiam inıasa misoghavıra iti. Egha Joap akınafarim inıgha gıvagha egha gari, Amonian midorozir gumazir gavgavıba bar pamten misozir danganım, a Uria isava danganır kamın aneti. ¹⁷ Ezi Amonian midorozir gumaziba uan nguıbar ekiam avınasa azenan iza, Joapın midorozir gumaziba ko misosi. Ezi midorozir kamın aven, Devitın ingangarır gumazir dapanır maba ariaghire, ezi Uria uaghan me koma areme.

¹⁸ Joap gın Devit bagha akam amaga midorozir kamın otivizir bizıbar gun mıgei. ¹⁹ Egha Joap gumazir akar kaba inıgh mangamım migia ghaze,

“Midorozir kamın aven otivizir biziba ni bar adar gun Devitın mikemegh. ²⁰ Eghti an atar kamaghın ni mikimam, ‘Ia manmaghsua ghua nguibar ekiamın divazim bar an miriamra ghugha misosi? Ia kamaghın fozir puvati, apaniba divazim gisın tuivigh ikıva, barir pıbar ia gasegham. ²¹ Ia ti fomıra Gideonın otarim Abimelek batozir bizir kam bakınighınigha mati? Gideonın otarim Abimelek, a fomıra Tebesın nguibar ekiamın boroghın divazir miriamın tughav itima, amizir mam divazim gisın ikia, dagıar wit mırmirir mam puegha a mikinizi an areme. Ezi ia manmaghsua bar divazir miriamın boroghın ghue?’ Atrivim mikemegh gıvaghti, ni kamaghın a mikim, ‘Nın Ingangarir Gumazim Uria, Hitian gumazim, a uaghan areme.’”

²² Ezi gumazir kam Joapın akaba inigha Devit bagha ize. ²³ Egha kamaghın a mıgei, “Apaniba gavgavigha e adugha nguibar ekiamın azenan izegha tuzir torımın e misosi. Ezi e ua me adugha bar ghua nguibar ekiamın tiar akamın ghu. ²⁴ Ezi Amonian midorozir gumazir maba divazir ekiamın pın ikia, barir pıbar nın ingangaribar garir gumazir dapanir mabagh asezi me ariaghire. Ezi nın ingangarir gumazim Uria, a Hitian gumazim, a uaghan areme.”

²⁵ Ezi Devit a mıgia ghaze, “Ni uamategh mangı Joapın mikim suam, A midorozimın aven otivizir bizibagh nıghnıgh, egh da bagh pamtemın nıghnıghan markı. Gumazitam foghan kogham, tinara midorozimın aven ovegham. Kamaghın

amizi, an Amonia misogh me abinigh, egh men nguibar ekiam bar a gasighasikigh.”

²⁶ Ezi Batseba gin uan pamın ovevem baregha, a bagh azia iti. ²⁷ A uan pam gibua a bagha ikegha givazima, Devit gumazir mabav kemezi me Batseban akua a bagha atrivimın dipenimın ize. Ezi Devit an itima, an otarir mam bate. Ezi Devit amizir arazir kam, Ikiavira Itir God bar a gifongezir puvati.

12

Natan Devitın arazir kuram aghuri

¹ Egha Ikiavira Itir God, Devit bagha uan akam inigha izir gumazim Natan amada. Ezi Natan iza a batogha kamaghın Devit geghari, “Dughiar mam gumazir pumuning nguibar ekiar mamın iti. Aningın mav bizir avırıba iti, ezi mav onganarazibagh amua bizir avırıba puvati. ² Gumazir bizir avırıba itim, a bulmakauba ko sipsipın bar avırıba iti. ³ Ezi gumazir bizıba puvatızim, sipsipın nguzir amebar vamıra ua bagha a givezegha an akuaghapi, ezi an a ko iti. Egha a deraghavıra sipsipın nguzir amebar kamın garima, an an borıba ko dipenimın ikia ghuava ekefe. A dagher muziarir a itıba, ana da abıgha dar naba isa uan sipsip ganıga anetaghırazıma, a an dipaba apir kavın dipar naba api. Egha an a isa uan evarım garıgha a muagha akui. Ezi sipsipın kam mati an guivimın mıraram oto. ⁴ Ezi dughiar mamın, gumazir mam iza gumazir bizir avırıba itimın dipenimın ize. Ezi a uan namakar a bagha izezim

bagh uan sipsipin tam o bulmakaun tam misuegh a bagh isaman aghua. Egha a gumazir biziba puvatizimin sipsipin nguzim okemegha a misuegha uan namakar a bagha izezim bagha a isami.”

⁵ Ezi Devit kamaghin oregha, gumazir bizir aviriba itir kam bar a basemegha, kamaghin Natan migei, “Ki Ikiavira Itir Godin ziamin guizbangira migei, gumazir arazir kurar kam gamizim, me a misueghti, an aremeghti deragham. ⁶ Guizbangira, a gumazir biziba puvatizimin apangkuvir puvatigha arazir bar kuram gami. Kamaghin amizi, a 4plan sipsipba isi, a inizir sipsipin kam ikarvagham.”

⁷ Ezi Natan kamaghin Devit migia ghaze, “Nirara, gumazir ki egharir kamnang! Ikiavira Itir God, a Israelian God, a kamaghin ni migia ghaze, ‘Ki nin akurazi, Sol ni gasighasighizir puvati. Ki borem isa ni gingegha ni amisevezi, ni Israelian atrivimin oto. ⁸ Nin gumazir aruam Sol, ki an dipenim ko an biziba ko an amuiba, ki bar da isa nin dafarim gati. Egha ki ni gamizi ni Israelia ko Judabar atrivimin oto. Bizir kaba nin damazimin oteveghti, ki bizitaba ua ni daningvira ikiam. ⁹ Ezi ni manmaghsua Ikiavira Itir Godin akam batuegha, an damazimin arazir kurar kam gami? Ni Hitian gumazim Uria misoghezi an areme. Ni midorozim bagha anemadazi, Amonia uan midorozir sabamin a misoghezi an areme, ezi ni an amuim ini. ¹⁰ Ezi ni deraghviram oragh. Ni nan akam batuegha Urian amuimin ikiasava a ini. Kamaghin amizi, dughiar gin izibar, gumaziba nin ovavir borir tabav soghti me arimighiram, eghti arazir kam ikivira ikiam.’

11 “Ki Ikiavira Itir God, ki kamaghin miġia ghaze, Ki nin adarazir gumazitabar amighti, me osimtizir ekiaba ni darigham. Egh nin damazimin, ki nin amuiba isi gumazir igharazibar aningam. Eghti me azenara arazir kurabar nin amubar amuam. 12 Ni uan arazir kuram modogha a gami, ezi ki nin arazir kurar kam, azenara a ikarvaghti, Israelia bar an ganam.”

13 Ezi Devit kamaghin oregha ghaze, “Ki Ikiavira Itir Godin damazimin arazir kuram gami.”

Ezi Natan a ikaragha ghaze, “Ikiavira Itir God, nin arazir kuraba gin amada, ezi ni aremeghan kogham. 14 Ezi nin arazir kurar kam bangin, apaniba akar kurabar Ikiavira Itir God miġei. Kamaghin amizi, nin otarir Batseba otezim aremegham.”

15 Natan Devitin arazir kurabar gun a mikemegha givagha, uamategħa uan dipenimin ghu.

Ezi gin, Devitin borim, Ikiavira Itir God a gamizi, a puviram arei.

Devitin otarim areme

16 Devitin otarim arei, ezi otarim ghuamagħasa, Devit dagħeba tagħa God ko miġia a gagħori. A dimagaribar uan dipenimin ghua pura nguazim girav iti. 17 Ezi an ingangarir gumazir aruaba ghua an miriamin tuivigha egha dikavasa a miġeima, a me barazir puvati. A uaghan me ko daman aghua. 18 Ezi 7plan dugħiaba givazima, an borim areme, ezi an ingangarir gumaziba an borimin ovevem in gun an mikiman bar atiatingi.

Me kamaghin uarira uariv gei, “Borim tighar ovengamin dughiamin, e a migeima an e barazi puvati. Kamaghin e datirighin borimin ovevemın gun a mikemeghan kogham. A bizir kam baregh ti dikavigh uabi gasighasigham.”

¹⁹ Ezi Devit garima, an ingangarir gumaziba sighsirir akabar uarira uariv geima a fo, borim ti aremegha gifa. Ezi a men azara, “Borim aremez, o?”

Ezi me ghaze, “Are, an areme.”

²⁰ Egha Devit akar kam baregha, nguazimin dikavigha ghua rue. Egha borem uan mikarzim gaghuigha, korotiar aghuiba aghuigha, Ikiavira Itir Godin ziam fasa an Dipenimin ghua, uan tevimming apirigha dapanim aviragha guam nguazim mitua. Egha Devit ua uan dipenimin izegha, dagheba isair gumazibav mikemezi, me a bagha dagher maba tuigha a ganingizi, ana da api. ²¹ Devit arazir kam gamizima, ingangarir gumaziba kamaghin a migei, “Ni arazir manmaghin amizim gami? Nin borim aremezir puvatizir dughiamin, ni a bagha aziava dagheba ta. Ezi borim aremezi, ni datirighin dikavigha dagheba api. Ni mingarir manam gatava arazir kam gami?”

²² Ezi Devit me ikaragha ghaze, “Ki ghaze, Ikiavira Itir God ti nan apangkuvigh nan borim damighti an aremeghan kogham. Kamaghin borim angamira ikiavira itima, ki aziava dagheba ta. ²³ Ezi datirighin an aremegha givazi, ki tizim bagh dagheba tagham? Arazir kamın ki ua borim damighti a dikavigh angamira ikiam? Bar puvati.

A zuir danganir kam ki gin uaghan an mangam. Egh a ua na bagh izeghan kogham.”

Batseba Solomon bate

²⁴ Egha gin Devit gavgavim uan amuim Batseba daningasa, akar aghuibar a migei. Egha Devit a koma akuizima, a navim asegha otarir igharazir mam bate. Ezi Devit ziam Solomon a gati. Ezi Ikiavira Itir God bar borir kam gifonge. ²⁵ Kamaghin amizi, Ikiavira Itir God uabi ziar kam Jedidia* borim darighasa, uan akam inigha izir gumazim Natan amadazi a Devit bagha ghu.

Devit misogha Raban nguibar ekiam ini

²⁶ Ezi dughiar kamın, Joap uan midorozir gumaziba ko, Raban nguibar ekiamın misogha ghuavira iti, kar Amonian atrivimın nguibar ekiam. Egha me nguibar ekiar kamın akuar mam ini. ²⁷ Egha a Devit bagha akam amaga ghaze, “Ki Raban nguibam ko misogha men dipaba tuir danganim inigha gifa. ²⁸ Eghti datirighin, ni zuamira Israelin midorozir gumazir ikiavira itiba akuvagh, me amadaghti, me izi pamtemın Raban gumaziba ko misogh me abinighiva nguibar ekiam inigh. Puvatighti, nan adarazira misogh me abinighti, gumazamiziba nan ziam nguibar ekiar kam darigham.” ²⁹ Ezi Devit akar kam inigha givagha, midorozir gumazir ikiavira itiba akuvagha, me bar ghua Raban gumaziba ko misogha me abinigha nguibar ekiam ini. ³⁰ Egha Devit Amonian atrivimın dapanir asuam ini. Dapanir asuar kam, me golin

* **12:25:** Ziar kam Jedidia, an mingarim kamaghin ghu, “Ikiavira Itir God bar a gifonge.”

an ingarizi, an osimtizim 35 kilogrem. Dapanir asuar kam, me dagiar dirir bar pin kozir mamın an kuruke. Ezi Israelia dapanir asuar kam inigha Devitin dapanim garu. Devit uaghan dagiaba ko bizir aghuir aviriba nguibar ekiar kamın ada ini. ³¹ Egha Devit Raban nguibar ekiamın itir gumazamiziba bar me inigha, ingangarir guar aviribar amuasa me arisi. Marazi sobiar ingarir ingangaribagh ami, marazi ainın afavibar ingangaribagh ami, marazi ainın sobiabar ingangaribagh ami. Ezi marazi brighbar ingari.† Arazir kamra, Devit kantri Amonın nguibar ekiar igharaziba bar men gumazamizibagh ami. Egha gin, Devit uan midorozir gumaziba ko me uamategha Jerusalemın ghue.

13

Amnon arazir kuramın Tamar gami

¹ Bizir kamın girara, arazir mam oto. Devitin otarim Apsalom, a buaramizir mam iti, an ziam Tamar. An ganganiba bar dera. Ezi Devitin otarir igharazir mam, an ziam Amnon, amebar igharazim a bate. A bar Tamar gifongegha, a bagha navim dikafi. ² Tamar tong bar gumazitam koma akuigha fozir puvatizi, me bar deragha a geghuvima a iti. Kamaghın amizi, Amnon Tamarın boroghın mangamin tuaviba puvati,

---

† **12:31:** Hibrun akam deragha vezin kamın mingarim abighizir puvati. Gumazir maba ghaze, a kamaghın migei, “Egha a Raban nguibar ekiamın gumazamiziba bar me inigha egha soba ko ainın afaviba ko ainın sobiabar me misoghezi, me ariaghire. Egha a marazi brighbar ingarir avenın marazi tue.”

egha a zurara a giniḡnigha arei moghin iti. ³ Egha Amnon namakar mam iti, an ziam Jonadap. A Devitin avebam Saman otarim, a bizibav kinti, dar dagheba guizbangirama otivamin fofozir ekiam iti. ⁴ Egha a Amnonin azara, “Atrivimin otarim, ni na mikim, manmaghin amizi ki zurara nin garima, ni osemegha arei moghin gari?”

Ezi Amnon a ikaragha ghaze, “Ki uan avebam Apsalomnin buaramizim Tamar, bar a gifonge.”

⁵ Ezi Jonadap a ikaragha ghaze, “Ni ifar arei moghin damu, egh uan misiamin irighiv iki mamaghira iki. Eghti nin afeziam nin gansi aven iziti, ni kamaghin a mikim suam, ‘Ga uaning! Ni nan buaramizim Tamar amadaghti an aven izi, eghti ki ganti, a na bagh daghetam tuam. Egh a uabi daghem na daningti ki aneremam.’”

⁶ Ezi Amnon, Jonadapin akam baregha, ghua uan misiamin ghugha ifara arei moghin amua uan misiam girighav iti. Ezi Atrivim Devit an arimariar akam baregha an ganasa an dipenimin ghu. Ezi Amnon a migia ghaze, “Ga uaning! Ki aria nin azangsisisi, ni nan buaramizim Tamar amadaghti an aven izi, eghti ki ganti a na bagh kekin taba tu. Egh a uabi kekin kaba inigh na daningti ki dar amam.”

⁷ Dughiar kamnin, Tamar atrivimin dipenimin itima, Devit a bagha akam amaga ghaze, “Ni mangi uan tuebam Amnonin dipenimin mangiva a bagh daghetam tuam.” ⁸ Ezi Tamar oregha uan tuebam Amnonin dipenimin ghugha garima, a uan misiam girighav iti. A irighav ikia garima, Tamar plauan maba inigha plaua giragha kekba tuer minemin da tue.

⁹ A kekba tuer minem isa kekba Amnonin damazimin da ingegha itarim gati. Ezi Amnon daman aghua. Egha a ghaze, “Ia ingarir gumaziba bar, ia azenan mangi.” Ezi gumamaziziba kamaghin oregha, me bar dipenim ategha azenan ghue.

¹⁰ Ezi Amnon Tamar migia ghaze, “Ni kekba inigh ki akui naghin izi, egh kekba isi na daningti ki dar amam.” Ezi Tamar kekin tuezir kaba inigha a irighav iti naghin a bagha zui.

¹¹ Tamar kekba inigha ghuava Amnon daningasa amima, a maghira an dafarim gitorogha a migia ghaze, “Nan buaramizim, ni izi nan misiamin na ko dakuasa ki ifonge.”

¹² Ezi Tamar a migia ghaze, “Markiam, ni nan tuebam. Ni arazir kurar kam damusi na gaghonan marki. E Israelia arazir kurar kabagh amir puvati. Ni aghumsizir arazir mizirizir kam damuan marki. ¹³ Ni arazir kurar kam damighti, ki aghumsizir ekiam inigh, ua gumamazizibar damazimin daruan kogham. Eghti Israelia bar mikim suam, ni bar ikufi, egh me ni dipova bar pazivira ni mikimiva bar ni abiragham. Ga uaning! Ni arazir kam datirighin a damusi nighnighan marki. Ni nan ikisi ifuegh, ga uan afeziam Atrivim Devitin azaraka. Ni nan ikisi, a ti nin amaman-gatigham.” ¹⁴ Ezi Amnon Tamarin migirigiam baraghan aghuagha, uan gavgavim sarama an suiragha, a gekuigha a gakaghora a koma akui.

¹⁵ Egha datirighin a Tamarin aghua. A faragha bar Tamar gifonge, egha datirighin bar a base-megha bar an aghua. An an aghuazir arazim bar

ekevegħa, a faragħa a gifongezir arazim gafira. Egha a miġia ghaze, “Ni dikavigh na gitagh mangi.”

¹⁶ Ezi Tamar a ikaragħa ghaze, “Nan tuebam, ni na barakigh. Ni datirighin na batogħa na gamir arazir kurar kam, a ni nan suiragħa arazir kuramin na gamizir arazim bar a gafiragħam.” Ezi Amnon bar tong Tamar barazir puvati. ¹⁷ Egha uan ingangarir gumazir igiamin diagħa a miġia ghaze, “Ni izi amizir kam nan damazimin a batuegħti an azenan mangiti, ni tiam asaragħ.” ¹⁸ (Dughiar kam, Tamar korotiar ruarir kurkazir bar aghuiba itiba arugħa, Amnon bagħa għu. Kar atrivibar guvir tighar pamin ikiamiba azuir korotiar aghuir ruariba.) Ezi Amnonin ingangarir gumazim a batogħezi an azenim girizi, a tiam asara.

¹⁹ Ezi Tamar uan navir osimtizim akakagħa, averenim uan dapanim gagħuigha korotiar ruarir kam abiki. Egha dafarimning uan dapanim gatigha, pamten aziavira zui.

²⁰ Ezi Apsalom uan buaramizim Tamarin garima, an aziavira izima, a an azara, “Manmagħin ami? Nin tuebam Amnon ni ko akua arazitamin ni gamizi ni azia izi? Amnon, a nin tuebam, kamagħin, ni azir akam ategħ pura uabi amiragħ miġigh bizir a ni gamizir kam in osiman marki. Egh nin tuebam Amnon ni gamizir arazir kurar kam in gun gumazitam mikiman marki.” Ezi Tamar Apsalom in dipenimin ghugħa a ko iti, ezi osimtizir kam zurarama anebiravira iti. ²¹ Ezi Atrivim Devit eghagħanir kam baregħa

an muriam bar moghira ikufi.*

²² Ezi Apsalom bizitamın bar Amnon migeir puvatigha bar aghumra iti. Amnon an buaramizim suiragha a gekuigha ghua arazir kuramın a gami, kamaghın amizi, Apsalom bar an aningaghegha an aghua.

*Apsalom, Amnon misueghti
an aremeghasa tuaviba buri*

²³ Azenir pumuning givazıma, Apsalom uan ingangarir gumaziba ko Balhasorın nguibamın sipsipın arızibagh isi, isam damuasa atrivibar otariba bagha bar akaba amangi. Nguibar kam a Eframın nguibar ekiamın boroghın iti. ²⁴ Egha Apsalom Atrivim Devit bagha ghua, kamaghın a migei, “Atrivim, ki nın ingangarir gumazim, ga uaning. Ki uan gumaziba ko sipsipın arızibagh isi isam damuasa. Egh ni uan ingangarir gumazir dapaniba ko, ia nan isamın izasa ki ian azangsisı.”

²⁵ Ezi Atrivim Devit a ikaragha ghaze, “Nan otarim, ti puvatigham. E bar mangegh uam osimtızim ni danigham.” Ezi Apsalom mangasa a gagheravira iti. Ezi atrivim an gın mangan aghuagha ghaze, Apsalom ni mangi, nın biziba deragham.

---

* **13:21:** Bar fomira gumaziba Hibrun akam, me Grighın akamın a gira, egha vezin kamın me mong an ruarim osiri. Ezi e datirighın fozir puvasi, me uari akar kam osiri, egha a fomira Hibrun kamın iti, egha datirighın ua itir puvasi. Grighın akam ghaze, “Amnon Devitın otarir ivariam, ezi Devit bar a gifonge. Kamaghın Devit Amnon ivezir kuram a ganingizir puvasi.”

²⁶ Ezi Apsalom a miġia ghaze, “Ia mamaghin izan aghuaghiva, nan aveghbuam Amnon amadaghti, an e bagh izi.”

Ezi atrivim a ikaragha ghaze, “A bizir tizim baghvira nin ġin mangam?” ²⁷ Ezi Apsalom Amnon bagha Devitin azangsighavira iti, ezi an Amnon ko uan otarir igharaziba saram amamangatizi, me bar Apsalom in ġin ghu.

²⁸ Egha me ghua Balhasor in nguibamin otivigha, Apsalom uan ingangarir gumaziba pamten me abira me miġia ghaze, “Ia isamin torimin ganti, Amnon dipar onganiba amegh onganighti, ki mikimvira ikiti, ia a misueghti a irigh aremegh. Ki uabi a misueghti an aremeghasa ia miġia ia abira. Kamaghin amizi, ia tuivigh gavgavigh bizitamin atiatingan marki.” ²⁹ Ezi Apsalom in ingangarir gumaziba a mikemezi moghirama isamin aven Amnon gamizi, Atrivim Devitin otarir igharaziba kamaghin ganigha dikavigha vaghvaghera uan donkibagh apiaghera bar puv are.

³⁰ Me tuavim in ghuavira itima, gumazir mam men faragha ghua, Devit miġia ghaze, “Apsalom nin otariba bar me misoghezi me ariaghera, men tav itir puvati.” ³¹ Ezi atrivim kamaghin oregha dikavigha tughha uan korotiar ruarim abigha nguazim girighav ti. Ezi an ingangarir gumaziba uaghan tuivighavira ikia uan korotiar ruariba abiaghera.

³² Ezi Devitin aveghbuam Sama, an otarim Jonadap kamaghin Devit miġei, “Nan gumazir ekiam, ni niġnizir gavgavim akar kabar ikian marki. Me nin otariba bar me misoghezi me

ariaghirezir puvati. Me Amnonra misoghezi an areme. Bizir kamın mıngarım kamakın, Amnon faragha arazir kurabar Apsalomın buaramızim Tamar gami. Ezi Apsalom zurara dughiabar bizir kam gıñıghnıghavıra ikia, Amnon misoghezi an areme. Ki Apsalomın guamın garima a mitarmangizi, ki an niğhızim gifo.† 33 Atrivim, nan gumazir ekiam. Ni akar kaba isi uan navir averiam darıghan marki, kar pura akar kıniba, nın otarir igharaziba ariaghirezir puvati. Amnon uabıram areme.”

³⁴⁻³⁶ Ezi Apsalom zuamıram arav ghu.

Jonadap Devit ko miğıavıra itima, nguıbar ekiam geghuva an garir midorozir gumazir igiar mam, munaghıra Horonaimın izir tuavmın garima, gumazir avirim miğhsıar mırıamın otivigha izaghiri. Ezi an atrivim bagha ghua kamaghın a miğei, “Ki gumazir mabar garima me Horonaimın izir tuavmın miğhsıamın mırıamın otivigha izaghiri.”‡

Ezi Jonadap Devit miğıa ghaze, “Ni gan! Ki ni mikemezi moghıra mar atrivimın otaribara izi.” Jonadap mikemegha gıvazıma, Devitın otariba aven izegha maghırama azi. Ezi Devit uan ingan-garir gumaziba ko, me me ko puvırama azi.

† **13:32:** Hibrun akam deragha vezin kamın mıngarım abıghızir puvati. ‡ **13:34-36:** Vezin kamın aven, akar kam, “Ezi an atrivim bagha ghua kamagh a miğei, ‘Ki gumazir mabar garima me Horonaimın izir tuavmın miğhsıamın mırıamın otivigha izaghiri,’” a datırıghın Hibrun akamın itir puvati. Akar kam ti fomıra ike,

egha datırıghın ovenge. Bar fomıra dughiar akam ikiavıra itimın, gumaziba Grikin akamın a gıra, ezi akar kam a Grikin akamın ikiavıra iti.

Apsalom arav ghu

³⁷⁻³⁹ Apsalom ara ghua kantri Gesurin ikia, Atrivim Talmai ko iti. Talmai, a Amihutin otarim. § An azenir 3plan Gesurin iti.

Ezi Atrivim Devit dughiar ruarimin Amnon gibua a bagha ikegha givagha, ua Apsalomin apangkuvigha ghaze, a uamategh izi.

14*Apsalom ua izasa, Joap a bagha tuaviba buri*

¹ Seruian otarim Joap kamaghin fo, Atrivim Devitin navim bar Apsalom baghavira iti. ² Ezi Joap amizir nighnizir aghuiba itim bagha uan ingangarir gumazir mam amadazi, a ghua Tekoan nguibamin a inigha ize. Ezi Joap kamaghin a migei, “Ni kamaghin damuasa ki ifonge, ni ifar mati gumazim aremezi ni aghuimazimin iti moghin iki. Ni aghuimazir korotiabar aghuigh, egh borem uan mikarzim daghuan marki. Ni mati gumazim aremezi ni dughiar ruarimin a gibua iti moghin iki. ³ Egh ni atrivim bagh mangiva akar ki ni ganidir kabar gun a mikim.” Egha Joap atrivim mikimamin akabar amizim migei.

⁴ Ezi Tekoan amizir kam atrivim bagha ghugha, atrivimin damazimin nguazim girigha uan guam nguazim mituagha, ziar ekiam a ganiga ghaze, “O atrivim, ni nan akuragh.”

⁵ Ezi atrivim an azara, “Ni osimtizir manam iti?”

Ezi amizim ghaze, “Atrivim, guizbangira, nan pam aremezi ki odiarimin iti. ⁶ Ki nin ingangarir amizim. Ki faragha otarir pumuningra iti.

---

§ **13:37-39:** Talmai an Apsalomin inazir afeziam. Ni 2 Samuel 3:3in gan.

Egha aning azenibar ikia uaningin atara uaning misozima, aningin tongin midorozim abighan gumaziba puvati. Ezi mav mavin misoghezi an areme. ⁷Ezi datirighin nan pamın ikizimın adarazi bar dikavigha nan atara ghaze, otarir uan aveghbuam misoghezi an aremezim, ni a isi en dafarim datighti, e a misueghti an aremegh, uan aveghbuamın ovevem ikaragham. Ki men akamın gin mangıva, ki otariba puvatıgham. Mati ki avivkiar mam iti, ezi me anemungasa. Me kamaghın damighti, nan pam ko an ikizimın ziam nguazir kamın ikian kogham.”

⁸ Ezi Atrivim Devit, amizimın akam baregha kamaghın a ikaragha ghaze, “A dera, ki nın osımtızim ni bagh anekıram. Ni uamategh uan dipenimın mangı.”

⁹ Ezi Tekoan amizim kamaghın atrivim mıgei, “Atrivim, nan gumazir ekiam, osımtızir kam na ko nan afeziamın adarazir izam. Eghti ni ko nın dipenimın itir darazi osımtıziba puvatıgham.”

¹⁰ Ezi atrivim a mıgıa ghaze, “Gumazitam mıgırıgıar kuratam ni mikemeghti, ni a inigh na bagh iziti, ki a mikemeghti a ua kamaghın ni damuan kogham.”

¹¹ Ezi amizim ua kamaghın mıgei, “Ga uaning, atrivim, ki kamaghın ifonge, Ikiavıra Itir God, a nın God, ni an ziamın mıghvıra a mikımtıma, me nan otarir ıgharazim misueghti an aremeghan marki. Bar markiam. Guızbangıra, en arazim kamakın, gumazim uan aveghbuam misueghti an aremeghti, gumazir kamın anababara a misueghti an aremegham. Ezi ni arazir kamın gin mangan

marki, eghti gumazitam nan otarim misueghti an aremeghan marki.”

Ezi Devit ghaze, “Ki, Ikiavira Itir Godin ziamin guizbangira ni migei, nin otarimin dapanir arizitam tong nguazim girighan kogham. An aremeghan kogham.”

¹² Ezi amizim kamaghin migei, “Ga uaning, nan atrivir ekiam, ki nin ingangarir amizir kinim. Ni na ateghti ki tong ua mikemeka?”

Ezi Devit ghaze, “A dera ni mikim.”

¹³ Ezi amizim kamaghin Devit migei, “Ni tizim bagha bizir kurar kamın Godin gumazamizibagh ami? Ni uabi uan otarim batuegha anetaghizi, a ua izezir puvati. Kamaghin amizi, akar ni datirighin na mikemezir kam, ni uabi uabi isa kotiam gati.

¹⁴ E fo, e bar moghira arighiregh ua angamira ikian kogham, mati gumazim dipam nguazim gingeghti, gumazitam uam a iniva avegham. God pura gumazibar ikirimiriba agevir puvati. Eghti gumazitam an saghon ikitima, a gumazir kam inigh uabin boroghin izisi, a bagh tuaviba buriam.

¹⁵ Atrivim, nan gumazir ekiam, ga uaning, gumazamiziba na gasighasighasa na migei. Kamaghin amizi, ki men atiatia, egha datirighin ni mikimasa ni bagha izi. Ki nin ingangarir amizim, ki kamaghin nighnisi, ki nin azaraghtima, ni nan akurvaghamin tuavitam batogham. ¹⁶ Ki kamaghin nighnisi, gumazir maba ki uan otarim ko, ga gasighasighava ami, eghti God ga ganingizir nguazir kam, ga an ikian kogham. Ki ghaze, ni ti nan akam baragh nan akuragh, gumazir kabar dafarim da ua ga iniam. ¹⁷ Kamaghin amizi, ki

ghaze, ni na bagh akar gavgavitam akirighti ki deraghvira ikiam. Atrivim, nan gumazir ekiam, ni mati Godin enselin mam, egha ni arazir kuraba ko arazir aghuibagh fo, manam dera, ezi manam ikufi. Ezi Ikiavira Itir God, nin God ni ko iki.”

¹⁸ Atrivim oregha kamaghin amizim ikara, “A dera, ki datirighin azangsizir mam nin ti. Ki kamaghsua, ni datirighin guizbangira na mikimiva bizitam nan mongan marki.”

Ezi amizim ghaze, “A dera, atrivim, nan gumazir ekiam, ni nan azang.”

¹⁹ Ezi Devit kamaghin an azara, “Joap ti akar kabav kimasa ni amadaz, o?”

Ezi amizim ghaze, “Atrivim, nan gumazir ekiam, ki nin ziamin guizbangira ni migei, ki nin azangsizim gitaviraghan ibura, egh ki uaghan akatam nin modoghan kogham. Are, bar guizbangira, nin ingangarir gumazim Joap, an akar kabar na mikemegha, na amadazima ki dar gun ni migei. ²⁰ Nin ingangarir gumazim Joap, a pura dav kemezir puvati. An Apsalomin osimtizir kam akirasa akar kabagh ami. Ezi gumazir ekiam, ni mati Godin enselin mam, ni fofoziba ko nighnizir aghuir aviriba iti, egha ni nguazir kamin otivir biziba bar dagh fo.”

²¹ Ezi gin atrivim kamaghin Joap migei, “Bar dera, ki nin nighnizimin gin mangam. Eghti ni mangiva Apsalom inigh uamategh izi.”

²² Ezi Joap kamaghin oregha Atrivim Devitin damazimin nguazim girigha fuagha, uan guam nguazim mituagha ziar ekiam a ganiga ghaze, “O atrivim, nan gumazir ekiam, God deraghvira ni damu. Ni nan azangsizimin gin ghuzi, ki datirighin

fo, ni na gifonge.” ²³ Egha Joap dikavigha Gesurin ghugha, Apsalom inigha uamategha Jerusalem in ize.

²⁴ Ezi atrivim kamaghin migia ghaze, “Apsalom uan dipenimra iki, egh a nan damazimin izi nan ganan marki.” Kamaghin amizi, Apsalom uan dipenimra ikia egha atrivimin damazimin ghuzir puvati.

Devit Apsalom in arazir kuram gin amada

²⁵ Apsalom gumazir bar dirim, egha duar kuritam bar an namnamin dagarimningin ikegha uanaga an dapanir siriamin itir puvati. Israelian gumazitam an min garir puvati, kamagh amizi, Israelia an ganasa bar akonge. ²⁶ An dapanir arizim bar mitemegha, aghua ruarvagha a baseir dughiamin, an azeniba vaghvagha gevir dughiamin an anepiri. Egha me dapanir arizir a dipirizir kam in osimtizimin gari, an atrivimin skelin a kilogrem in pumuningin tu. ²⁷ Apsalom amuimin ikia otarir 3pla ikia egha guivir vamira iti, an ziam Tamar. A bar amizir dirim.

²⁸ Ezi Apsalom azenir pumuningin Jerusalem in ikia, egha tong bar atrivimin damazimin ghuzir puvati. ²⁹ Egha Apsalom Joap bagha akam amadagha ghaze, Joap Apsalom in amamangatighti, an atrivim bagh mangi. Ezi Joap Apsalom bagh mangan aghua. Ezi a dughiar igharazimin uam Joap bagha akam amada, ezi Joap ua mangan aghua. ³⁰ Kamaghin amizi, Apsalom uan ingangarir gumazibav gia ghaze, “Joap in balin azenim nan azenimin boroghin iti. Ia mangiva a daboroghtima a isigh.” Ezi me ghuava an balin azenim gaborozima a isi.

³¹ Ezi Joap arazir Apsalomın ingangarir gumaziba amizir kam baregha, Apsalomın dipenimın ghugha an azara, “Nın ingangarir gumaziba bizir tizim bagha nan balin azenim gaboro?”

³² Ezi Apsalom kamaghın a ikaragha ghaze, “Ki izi uabın ganasa ni bagha akaba amadima ni izan aghua. Ki kamaghsua, ni izegh nan akam inigh mangıva atrivimın azaragh, a tizim bagha Gesurın na inigha Jerusalemın ize? Ki ti munaghıra ikia deraghai. Ki datırighın atrivimın guamın ganasa, eghti a nan arazir kuratamın apıghıva, na misueghti ki aremegham.”

³³ Ezi Joap ghugha Apsalomın akabar gun Atrivim Devit mıgei. Atrivim oregha gıvagha gumazir maba amadazıma, me ghua Apsalom inigha izi. Ezi Apsalom nguazim girıgha fuagha, uan guam nguazim mıtuagha ziar ekiam atrivim ganıngi. Ezi atrivim an tore.

15

Apsalom Atrivim Devit batueghasa tuaviba buri

¹ Ezi bizir kabar gın, Apsalom karisın mam ko, hoziar maba ko 50plan gumazir a geghuv an daroribar faragh mangamiba ini. ² A dughiaba vaghvagha bar mızarazibar, dikava ghua nguibar ekiamın tiar akamın zuir tuavir miriamın tuivav iti. Eghti gumazir manam osımtızim ikıva anekırsi atrivim bagh izıti, Apsalom an diagh kamaghın an azaragham, “Ni nguibar manamın gumazim?”

Eghti gumazir kam kamaghın mikımam, “Ki nın ingangarir gumazim, ki Israelın anabar mamın gumazim.”

³ Ezi Apsalom gumazir kamın osımtızımın mıngarım gıfogha, kamaghın a mıgei, “Ni oragh, nın akaba bar guizbangıra, egha dera. Ezi noki, atrivim deravıra nın akaba baraghamın gumazitam amısevezir puvati.”

⁴ Egha Apsalom dughiabar zurara kamaghın gumazıbav gei, “Tav ti na mısevezi ki jasın otogha deraghı. Egh ki gumazıbar osımtızıba kotın da tuisıgha deraghavıra da akırai. Ki uabi jasın otıvasa ifonge.”

⁵ Egh uaghan, gumazitam an ganıgh a bagh ızı zıar ekıam a danıngısı uan tevıba apırsı damutı, a zuamıra uan dafarımning an amadagh a muıgh an toram. ⁶ Gumazamızır uan osımtızıba inıgha atrivim bagha zuıba, Apsalom arazır kamra me gamı. An arazır kamın Israelian gumazamızıba, bar men nıghnızıbagh etui.

⁷ Azenır 4pla gıvazıma,* Apsalom ghua kamaghın Atrivim Devıt mıgei, “Ga uaning, nı na teghtıma ki uamategh Hebronın mangı, akar dıkırızır ki İkiavıra İtir God gamızır mam damıghtı, an otoka. ⁸ Ki nın ingangarır gumazım, ki Sirian kantrın aven itir nguıbam Gesurın ikia, egha İkiavıra İtir God bagha akam akıra ghaze, a ua na inıgh Jerusalemın mangıghtı, ki Hebronın nguıbamın an zıam fam.”

⁹ Ezi atrivim a mıgıa ghaze, “Ni navır amırızım sara mangı.” Ezi Apsalom uamategha Hebronın ghu.

---

* **15:7:** Hıbrun akam ghaze, 40plan azenıba. Ezi fomıra gumazır maba akar kam Grıghın akamın a gıra, egha ghaze, akar kam a 4plan azenıbav gei.

¹⁰ Apsalom uaghan Israelian anababa bar me mikimasa modogha gumaziba amangi. Ezi me kamaghin Israelia migei, “Ia sghar ararem baragh maghira, kamaghin dim mikim, Apsalom Hebronin ikia atrivimin otogha gifa.” ¹¹ Apsalom Hebronin zuir dughiamin, a Jerusalemın 200plan gumazibar diazi, me a ko zui. Gumazir kaba, bizir a damuasava nighnizim me a gifozir puvati, egha puram an gin zui. ¹² Me ghua Hebronin otivigha, Apsalom ofabagh ami. An ofan kabagh amir dughiamin, a Gilon gumazir mam Ahitofel, a inigh izasa gumazir maba amangizi, me Gilon nguibar ekiamin ghue. Ahitofel, a gumazir nighnizir aghuiba isa Atrivim Devit ganidibar mav. A uan nguibam Gilo ategha Apsalom bagha ize. Dughiar kamın, Apsalomın nighnizir kurar an averara amiba ekıva zui. Ezi an gin zuir gumazibar dibobonim ghuavanagavira iti.

Devit Jerusalem ategha arav ghu

¹³ Ezi abuir gumazir mam iza kamaghin Devit migei, “Datirighin Israelian gumazamizibar navir averiaba, bar moghira Apsalom baghavira iti.”

¹⁴ Ezi Devit kamaghin uan ingangarir gumazir dapanir Jerusalemın itibav gia ghaze, “Aria, ia dikavigh e zuamiram Jerusalem ategh areka. Puvatighi, Apsalom e misueghti e bar arighiregham. E zuamiram areka, e suighsughtima, Apsalom uan adarazi ko izi en nguibar ekiam gasighasigh, en gumazamizibav sueghti me arighiregham.”

¹⁵ Ezi atrivimin ingangarir gumazir dapaniba a ikaragha ghaze, “Are, atrivim en gumazir ekiam, ni bizir tizim damuasa migei, e a damuam.”

16 Kamaghin amizi, atrivim uan dipenimin itir darazi ko an ingangarir gumazir dapaniba, me dikavigha Jerusalem ategha uan suebar zui. Egha atrivim uan amuir dozir 10pla ataghizi, me atrivimin dipenimin gara iti.

17 Atrivim uan adarazi ko me Jerusalem ategha ghua, nguibar ekiamin itir dipenir bar abuan dazighiamin itimin boroghin tuivighav iti. 18 Egha atrivim tughav ikia garima, an ingangarir gumazir dapaniba ko a geghuva an faragha zuir midorozir gumaziba, me a gitagha voroghira dika arua zui, ezi Keret ko, Peletian adarazi ko Getin nguibar ekiamin midorozir gumazir 600pla, me uaghan a ko zui. Fomira 600plan midorozir gumazir kaba me Devit ko Getin nguibar ekiamin ike, me uaghan an gin ize.

19 Ezi atrivim kamaghin Getin midorozir gumazibar gumazir dapanim Itai migia ghaze, "Ni tizim bagha e ko mangasa? Ni kantrin igharazimin gumazim, ni iza kagh iti, nin nguibam saghon iti. Kamaghin ni uamategh Jerusalem mangiva Atrivim Apsalom ko iki. 20 Ni dughiar otevimra kagh ike, kamaghin, ki ni damuti ni nguibar kam ategh pura e ko daruan kogham. E pura tintinibar iki daruam. Kamaghin, ni uan midorozir gumaziba inigh uamategh mangiti deragham. Ikiavira Itir Godin apangkuvim ko an arazir a ia baghavira itim, guizbangira ia ko zurara iki."†

---

† 15:20: Hibrun akam deragha vezin kamin mingarim abighizir puvati. Bar fomira gumazir maba akar kam Grighin akamin a giragha an osiri, ezi datirighin Aruamin akam Grighin akamin gin zui.

²¹ Ezi Itai kamaghin Devitin akam ikaragha ghaze, “O atrivim, nan gumazir ekiam, ki Ikiavira Itir Godin ziam, ko nin ziamin, ki guizbangira ni migei, ki zurara ni ko ikiam. Ni nguibar manamin mangiti, ki uaghan an mangam. Egh me ni misueghti ni aremegham, me uaghan na misueghti ki aremegham.”

²² Ezi Devit kamaghin a migei, “A dera, ia e ko mangam.” Kamaghin amizi, Itai uan midorozir gumaziba ko men amuiroghboriba ko, me faragha zuir darazir gin zui. ²³ Devit uan adarazi ko me Jerusalem ataghirazir dughiamin, kantrin aven itir gumazamiziba bar moghira puviram azi. Ezi atrivim uan adarazi ko me Kidronin Fanem giregha gumazamiziba puvatizir danganimin amadaghan zui.

²⁴ Devit tughav ikia garima, gumazamiziba arua zuima, ofa gamir gumazimning Sadok ko Abiatar, ko Livaiba me uaghan me ko zui. Livaiba Godin Akar Dikirizir Gavgavimin Boksiam gisaghpugha iza nguazim gati, egha uam a gisaghpuzir puvatigha, ikia ghuava dughiar gumazamiziba bar Jerusalem ataghizimin oto. ²⁵ Ezi atrivim kamaghin Sadok migei, “Ni Akar Dikirizir Gavgavimin Boksiam inigh uamategh nguibar ekiamin mangi. Eghti Ikiavira Itir God na gifuegh, egh nan amamangatighti ki ua izi, Akar Dikirizir Gavgavimin Boksiam ko Purirpenir a itimin ganam. ²⁶ Ki pura iti. Eghti Ikiavira Itir God na gakueghan kogham, a dera, a bizir tizimin na damusi a puram a damu.”

²⁷ Egha Devit ua kamaghin ofa gamir gumazim Sadok migei, “Ni nan akam deragha a gifos, o

puvatî? Kî kamaghîn mîgei. Nî uan otarim Ahi-
mas ko Abiatarîn otarim Jonatan, aning inigh ia
uamategh navir amîrizim sara nguibar ekiamîn
mangî. ²⁸ Nî oragh, kî mangîva gumazamiziba
puvatîzir danganimîn otogh, fanem gira zuir dan-
ganimîn boroghîn ikî ia mîzuamam. Eghtî ia
bizir Jerusalemîn otiviziba dar akam na bagh ane-
madagh.” ²⁹ Ezi Sadok ko Abiatar Akar Dikirîzir
Gavgavir Boksiam inigha uamategha Jerusalemîn
ghugha iti.

³⁰ Ezi Atrivim Devit bar osemegha uan dagarir
asuumning suegha uan dapanim avaragha azia
Olivîn Mîghsiamîn ghuavanadi. Ezi an gin zuir
darasi, uaghan uan dapaniba avegha azia ghua-
vanadi. ³¹ Ezi Devit kamaghîn oraki, “Ahitofel
Apsalom ko an gin zuir darazir akurvaghosa ghu.”

Ezi Devit kamaghîn Ikiavîra Itir God ko mîgei,
“O Ikiavîra Itir God, ga uaning, nî Ahitofelîn
mîgirîgiabagh iraghti, da bar pazavîram mangî.”

³² Me ghua mîghsiamîn orazimîn otifi, kar dan-
ganir me Ikiavîra Itir Godîn ziam fem. Ezi De-
vitîn namakar mam iza a bato, an ziam Husai, an
Arkan ikîzimîn gumazim. An apangkuvir ekiam
Devitîn ikia uan korotiam abigha nguazim uan
dapanim gaghui. ³³ Ezi Devit an ganigha kam-
aghîn a mîgei, “Nî na ko iziti, kî nîn akurvaghî
ingangarir ekiatam damigham. ³⁴ Egh nî nan
akurvaghî, nî uamategh nguibar ekiamîn mangî,
Apsalomîn ganigh kamaghîn a mikim, ‘O atrivim,
kî fomîra nîghnîzir aghuiba nîn afeziam ganîngi,
egha datîrîghîn kî nîn ingangarir gumazimîn oti-
vasa.’ Nî kamaghîn damightî, nîghnîzir nî Apsa-
lom ganîdir kam, a Ahitofel Apsalom ganîngîzir

nighnizim atugham. ³⁵ Ni oragh. Ofa gamir gumazir pumuning, Sadok ko Abiatar, aning uaghan Jerusalemın iti. Ni atrivimın dipenimın oraghizir biziba, bar adar gun aning mikemegh. ³⁶ Sadokın otarim Ahimas, ko Abiatarın otarim Jonatan, aning uaghan uan afeziamning ko iti. Ni oraghizir migirigıaba aning mikemeghti aning izi na mikimam.” ³⁷ Ezi Devitin namakam Husai, an akamın gın ghua uamategha Jerusalemın ghı. Husai ghua Jerusalemın otozıma, Apsalom uaghan iza nguıbar ekiamın oto.

16

Siba tuavimın Devit bato

¹ Devit Husai ko mikemegha gıvagha, a mighsiar orazim ategha mong sıvagha ghı. Ezi Mefibosetin ingangarir gumazim Siba iza a bato. Siba 200plan bretba ko 100pla wainın ovızir me apuzizir ikıziba ko, 100plan temer fikın ovızibar ikıziba ko, memen inimın ingarizir misevir wainın dipam ruıziba a da inıgha izi. A dagher kaba isa donkin pumuning gısın da arıgha Devit bagha izi. ² Ezi Devit kamaghın Siban azara, “Ni tizim bagha bizir kabar akua izi?”

Ezi a kamaghın Devit ikara, “Donkin kamning, nın amuıba ko borıba aning daperagh mangam. Ezi bretba ko temer fıghın ovıziba, kar nın adarazi dar amam. Ezi wainın kam, kar nın adarazi gumazamiziba puvatızir danganimın daru mangiti, mikarzıba men amiaghti, me aneremam.”

³ Ezi atrivim ghaze, “Bar dera, ni na mikim, nin gumazir ekiam Sol, an igiam Mefiboset managh iti?”

Ezi Siba ghaze, “Israelia ti datirighin anemiseveghti, a uan inazim Atrivim Solin min Israelia gativagh men ganam. Kamaghin amizi, a Jerusalemın ikiavira iti.”

⁴ Ezi Atrivim Devit kamaghin oregha Siba migia ghaze, “A dera, ki datirighin Mefibosetin biziba bar ni daningam.”

Ezi Siba kamaghin Devit ikara, “Atrivim, nan gumazir ekiam, ki nin damazimin tevimning apirigha ziar ekiam ni ganidi. Ki kamaghsua, bizir ki damuamiba ni damuti, ni na gifueghivira ikiam.”

Simei akar kurabar Devit migei

⁵ Atrivim Devit Siba ko mikemegha givagha Bahurimin otogha givagha garima, Solin ikizimin mav, Geran otarim Simei, iza akar kurabav gia Devitin atara a bagha izi. ⁶ Devit uan ingan-garir gumazir dapaniba ko itima, Simei dagiabar me ginifi. Devit uan midorozir gumazir aviribar torimin arua zuima, Simei tong men atiatir puvati. ⁷ Egha Simei Devitin atara ghaze, “Ni kamatigh. Ni gumazibav sozima da ariaghirir gumazim. Ni gumazir kuram, ni kamatigh. ⁸ Ni Sol batuegha an danganim inigha atrivimin oto. Egha ni Solin adarazir gumazir aviribav soghezima, me ariaghire. Kamaghin, Ikiavira Itir God nin arazir kurar kam ikarvasi. Egha Ikiavira Itir God nin danganim iniasta, nin otarim Apsalom amisevezi,

a Israelian atrivimın oto. Ni gumazir gumazibav sozima me ariaghirim, kamaghın, God datırıkın ni gasighası.”

⁹ Ezi Seruian otarim Abisai kamaghın Devit miğei, “Atrivim, nan gumazir ekiam, gumazir kam manmaghsua akar kurabav gia nın atari? An afiar aremezir kuamın mın gara iti. Ki ti mangıva an fırim atugham.”

¹⁰ Ezi atrivim kamaghın Seruian otarimning Abisai ko Joap, aning miğia ghaze, “Kar guan bizim puvati. Anetakigh. Ikiavıra Itir God ti a mikemegha ghaze, ‘Ni akar kurabav kim Devitın atar,’ eghti a bizir kam bagh nan ataram, a dera. Eghti tinara kamaghın an azaragham, ‘Ni tizim bagha Devitın atari?’”

¹¹ Egha Devit kamaghın Abisai ko uan ingangarir gumazir dapanir igharazibav gia ghaze, “Nan otarir nan otozimra na misueghti ki aremeghasa, ezi ia tizim bagha Benjaminın anabamın gumazir kamın adaribar digavir kuram gami? Guizbangıra, Ikiavıra Itir God a mikemezıma, a bizir kam gami. Kamaghın amizi, ia aneteghti an akar kabar amu. ¹² Ikiavıra Itir God nan arazir kurabar osımtızibagh fo, egh a ifongeghıva, a ti adarir kurar datırighın otivizir kaba bagh arazir aghuim na ikaragh, deraghvıra na damuam.” ¹³ Devit mikemegha gıvagha, uan gumaziba ko tuavimın zui. Tuavir me zuir kamnang, a miğhsiamın boroghın zuir tuavim. Ezi Simei miğhsiar vuemın mırıabar me gisin ghuava, Devitın atarava dagıaba ko nguazir minezibar a ginıva zui. ¹⁴ Ezi atrivim uan gumazamiziba ko

ghua danganir me zuimin otifi. Me bar amiagha danganir kamın avughsa iti.

Apsalom Jerusalemın oto

¹⁵ Ezi Apsalom ko Israelia bar ghua Jerusalemın otifi. Ezi Ahitofel uaghan me ko ghu. ¹⁶ Ezi Devitin namakar aghuim Husai, a ghua Apsalom batogha an diagha kamaghın a miġia ghaze, “Ni dughiar ruarimin atrivimin ikivira ikiam!”

¹⁷ Ezi Apsalom akar kam baregha kamaghın Husai miġia ghaze, “Ni Devitin namakar bar aghuim, manmaghın amizi ni an ġin ghuzir puvati? Kar namakar aghuibar arazir puvati. Ki nın ganigha dikavir kuram gami.”

¹⁸ Ezi Husai kamaghın Apsalom miġia ghaze, “Puvati. Ikiavira Itir God ko, gumazamizir kaba ko, Israelian igharaziba, me bar atrivitam amiseveghtima, ki an apengan ikiva a ko ikiam.

¹⁹ Egh ki nın ingangarir gumazimin ikian kogh, egh ki mangi tinan ingangarir gumazimin ikiam? Puvatigham. Ki fomira nın afeziamın ingangaribagh ami. Ezi kamaghın, ni an otarim, ki datirighın nın ingangaribar amuam.”

²⁰ Ezi Apsalom kamaghın Ahitofel miġia ghaze, “Ni datirighın na mikim, ki bizir tizim damuam?”

²¹ Ezi Ahitofel ghaze, “Ni mangi uan afeziamın amuir doziba ko daku, a me ataghizima me atrivimin dipenimin gara iti. Ni kamaghın damighti, Israelian gumazamiziba bar fogh suam, Ni guizbangira uan afeziam gamizi a nın apanimin oto. Eghti gumazamizir datirighın nın ġin zuiba, me nın ġin mangisi bar gavgavigham.”

²² Ahitofel kamaghin mikemezima, me gumazir maba amadazima, me ghua atrivimin dipenir siriamin avughsir danganimin, purirpenir mamın ingari. Egha gumazamiziba bar, men damazimin Apsalom an aven ghu. Ezi me vaghvagha an afeziamin amuir doziba isa an aven zuima a me koma akui.

²³ Dughiar kamın gumazamiziba kamaghin nighnisi, Ahitofel me migeir akar kaba nighnizir aghuiba me ganidi. Ezi da mati God uabi me ganidir akaba, ezi me guizbangira dar gin zui. Devit faragha Ahitofelin akabar gin ghu, ezi datirighin Apsalom uaghan dar gin mangasa.

17

Husai Apsalom gifara

¹ Ezi gin Ahitofel kamaghin Apsalom migia ghaze, “Ni na amadaghti ki 12,000plan gumaziba inigh datirighin dimangan me ko, e Devitin gintigham. ² A datirighin bar amiragha navim os-
emegha iti moghira, ki mangiva a ko misogham. A digavir kuram damighti, an gumaziba ari mangiti ki atrivimra misueghti an aremegham. ³ Egh ki an gumazamiziba bar me inigh ua ni bagh izam. Me mati amizim datirighira pamın ikegha a basemegha arav ghugha, gin a uamategha uan pam bagha ize. Ni kamaghin ifonge, ni Devit misueghti an aremeghti, gumazamiziba deravira ikiam.”* ⁴ Apsalom ko Israelian gumazir da-

---

16:22: 2 Samuel 12:11-12 * **17:3:** Hibrun akam deragha vezin kamın mingarim abighizir puvati. Bar fomira gumazir maba akar kam Grighin akamin a giragha an osiri, ezi datirighin Aruamin akam Grighin akamin gin zui.

paniba akar kam baregha kamaghin miġia ghaze, mar niġhnizir bar aghuimra.

⁵ Ezi Apsalom ghaze, “Ia Husain diaghti, a izi uan niġhnizim in gun mikimti e a bareka.”

⁶ Ezi Husai izezima, Apsalom a miġia ghaze, “Kar niġhnizir Ahitofel e ganingizim, e an ġin mangam o puvatigham? Puvatighi, ni e mikim, e manmaghin damuam?”

⁷ Ezi Husai Apsalom in akam ikaragha ghaze, “Niġhnizir Ahitofel datirighin ia ganingizim, a derazir puvati. ⁸ Ni fogh, nin afeziam Devit uan midorozir gumaziba ko, me misozir gumazir gavgaviba, egha bar osemegha iti, me mati bean amebam gumazim an nguziba okemezima, an navim isia iti. Ni uan afeziam in midorozir arazibagh fo, a dimangan uan midorozir gumaziba ko dakuighan kogham. ⁹ Egha a datirighin ti miġhsiar tam in dagiar torir ekiatam in modoghav ikiama, a danganir igharazitam in ikiama. Eghti e datirighin mangi me misoghtima, me en midorozir gumazir tabav sueghti me arimighireghti, gumazamiziba akar kam baregh kamaghin mikim suam, ‘Apsalom in adarazi me bar ikufi.’ ¹⁰ Eghti nin midorozir gumazir igharaziba akar kam baregh bar atitigham. Me uari mati midorozir gumazir gavgaviba, egha laionbar min tuifi. Ezi Israelia bar fo, nin afeziam a midorozibar faraghavira zuir midorozir gumazim, ezi an midorozir gumaziba bar puvira misosi.

¹¹ “Nan niġhnizim kamakin. Ni Israelian nguibabar itir gumazamiziba bar, not in amadaghan Dan in anabam in nguibam in ikegh, bar mangi sautin amadaghan Berseban

nguibamin otogh, dar gumazamiziba bar men diaghti, me izi uari akuvagham. Me ongarir dadarimin gigimin min bar avirasemegham. Eghti ni datirighin uabi men faragh mangiva ia Devit ko misogh. ¹² Egh e Devit buri mangi managh a batogh, e datirighin mizazim an adarazigh asam. Me bar en tivaghan kogham, mati dimagarimin ghuariam irima, gumazitam anepiran iburagham. Eghti Devit uan adarazi ko, e me misoghtima me bar arimighiregham. Eghti men tav bar ikian kogham. ¹³ Eghti an ari nguibar ekiatamin aven mangightima, Israelian midorozir gumaziba benir gavgaviba inigh izi nguibar ekiar kamin divaziba ikeghiva, nguibar ekiar kam gekuigh danganir zarimin anakunighti, a bar ikuvigham. Eghti nguibar ekiar kamin dagiar muziaritam bar ikeghan kogham. Bar puvatigham.”

¹⁴ Husai mikemegha givazima, Apsalom ko Israelian gumaziba bar kamaghin migei, “Husain migirigiaba bar dera, egha Ahitofelin migirigiabagh afira.” Guizbangira, Ikiavira Itir God faragha Apsalom gasighasighasa nighniki. Kamaghin amizi, a uabi men nighniziba fezi, me Husain akabar gin zui. Guizbangira Ahitofelin migirigiaba da dera, ezi puvati, Ikiavira Itir God me gamizi, me akar kamin gin ghuzir puvati.

Devit Jordanin Fanem girigha vongin ghu

¹⁵ Ezi bizir kamin gin, Husai ghua akar an Apsalom ko Israelian gumazir dapanibav mikemezibar gun ofa gamir gumazimning Sadok

ko Abiatar miġei. Egha a uaghan Ahitofelin akabar gun aning mikeme.

¹⁶ Egha a ghaze, “Gua zuamira Devit bagh akam amadagh a mikim suam, Atrivim, ni datirighin dimangan Jordanin Fanem vongin kagh dakuan marki, Ni fanem girigh vongin mangi. Puvatightima, Apsalom uan adarazi ko iziva, ni ko nin adarazi sara bar ia misueghti ia arimighiregham.”

¹⁷ Ezi Jonatan ko Ahimas, aning ghua Jerusalem in azenan Enrogelin Fanemin me mizua iti. Aning ofa gamir gumazimningin otarimning. Gumamaziba aning in ganti aning nguibar ekiamin aven mangan aghuagha, egha aning azenan modoghav iti. Ingararir amizir mam faragha nguibar ekiar kam in otivir bizibar gun aning miġei. Ezi aning ghua Devit mikeme. ¹⁸ Ezi dughiar kam in, gumazir igiar mam aning in ganigha ghua Apsalom mikeme. Kamagh in amizi, aning zuamira ghua Bahurimin nguibamin gumazir mam in dipenim in ghu. Ezi mozir dipar mam an dipenim borogh in iti, ezi Jonatan ko Ahimas mozir kam giraghugha modo. ¹⁹ Ezi gumazir kam in amuim inir mam inigha iza an onegha mozir dipar kam in akam avara. Egha a wit in maba inigha tintinibar inir kam gisin da ariki. Eghti gumaziba foghan kogham, aning kagh modoghav iti.

²⁰ Ezi gin Apsalom in gumazir maba aning in gin iza kamagh in amizim in azai, “Ahimas ko Jonatan managh iti?”

Ezi amizim ghaze, “Aning fanem girigha vongin ghu.” Ezi gumaziba ghua Ahimas ko Jonatan

buriava aningın apizir puvatıgha uamategha Jerusalemın ghu.

²¹ Apsalomın gumaziba ghuegha gıvazi, Ahimas ko Jonatan mozir kam ategha Atrivim Devit bagha ghugha kamaghın a mıgei, “Ni kagh ikian marki. Ni uan adarazi bar me inigh zuamıra fanem girıgh vongın mangi.” Egha aning gın Ahitofel Devit gasıghasıghasa mikemezir mıgırıgiaba bar a geghani.

²² Ezi Devit akar kaba baregha gıvagha, bemıra uan adarazi inigha Jordanın Fanem girıgha vongın ghu. Ezi aminim itima me vongın ghuegha gıfa. Men tav ua danganir kamın itir puvatı.

²³ Ahitofel garima Apsalom an akabar gın zuir puvatı, ezi a ghua uan donki gaperagha uamategha uan nguıbar ekiamın ghu. A ghua uan biziba ko amuım ko borıba akırıgha gın ghua uabi aguraghava areme. Ezi an amuım ko borıba an kuam inigha ghua, an afeziabar kuaba afezir danganimın anefa.

²⁴ Egha Apsalom ko Israelian mıdorozir gumazıba dikavıgha Devitın gın zui. Ezi dughiar Apsalom ghua Jordanın Fanem girıgha vongın zuımın, Devit uan adarazi ko ghua Mahanaimın nguıbar ekiamın otogha gıfa. ²⁵ Apsalom faragha Amasa amısevezıma, a Joapın danganim inigha an mıdorozir gumazıbar gumazir dapanımın iti. Amasa Jeterın otarım, a Ismaelin ikızımın gu-

mazir mam,† egha a Nahasin guivim Abigelin iti. Ezi Joapin amebam Seruia, an Abigelin amezembam. ²⁶ Dughiar kamin, Apsalom Israelia ko ghua Gileatin Distrighin otivigha averpenibar ingari.

²⁷ Ezi Devit ghua Mahanaimin otozir dughiamin, gumazir 3pla iza a bato. Men ziarbar kara, Sobi a Nahasin otarim, a kantri Amonin nguibar ekiam Raban gumazim. Ezi Amielin otarim Makir, a Lodebarin nguibar ekiamin gumazim. Ezi Barsilai, a Gileatin Distrighin Rogelimin nguibar ekiamin gumazim.

²⁸⁻²⁹ Gumazir kaba itariba ko nguazir mineba, ko daguraguir misiaba isi Devit uan gumaziba ko me daningasa da inigha zui. Egha me dagher maba sara inigha zui, kar wit ko bali, plaua ko witin me avimin tueziba, ko nguezir igharagha garir pumuning ko, hani ko, bulmakaun otem ko dagher sisin me bulmakaun oter eborimin ingarizim. Me uaghan sipsipin maba inigha ghue. Me kamaghin fo, Devit uan gumaziba ko iza gumazamiziba puvatizir danganimin zuir tuavimin ize. Ezi mitiriam men azima kuariba men piri, ezi men mikarziba bar men amia. Kamaghin amizi, me dagher kaba inigha me bagha izi, eghti me dar amiva ua gavgavim iniam.

18

Joap Apsalom misoghezima, an areme

---

† **17:25:** Hibrun akam ziar kam Ismael itir puvati. A ghaze, Israel. Ezi fomira gumazir maba akar kam Grighin akam a giragha an osiri, egha me ghaze, a Ismael migei. 1 Eghaghaniba 2:17, uaghan Ismael migei.

¹ Ezi Atrivim Devit uan midorozir gumaziba bar me akuvagha, dar 1,000plan midorozir gumazir okoruaba vaghvagha me bagha faragha zuir gumazir dapaniba amisevegha, egha uaghan kamaghira 100plan midorozir gumaziba bagha gumazir dapanir maba amisefe. ² Egha uan midorozir gumaziba 3plan okoruabar me abiki. Joap okoruar mam gativagha an garima, an aveghbuam Abisai mamın garima, Getin nguibar ekiamın gumazim Itai okoruar mamın gari. Egha Devit kamaghın uan midorozir gumazibav gia ghaze, “Ki uabi ia ko e misoghsı mangam.”

³ Ezi me kamaghın a migei, “Puvati. Ni e ko mangan kogham. E bar midorozimın areghti, me e ginighnighan kogham. Egh me en taraziv sueghti, e arimighireghti, me uaghan gumazir aremezibagh nighnighan kogham. Ezi ni e ko mangiti, me ni misueghti ni aremeghti, bizir kam mati me 10,000plan gumazibav soghezi me bar ariaghire. E ghaze, kamaghın ti deragham, ni nguibar ekiamın kaghira iki. Eghti e gumaziba o bizitabar oteveghti, ni e bagh da amangam.”

⁴ Ezi atrivim kamaghın men akam ikaragha ghaze, “A dera, ki ian nighnizimın gin mangam.” Egha Devit divazir nguibar ekiam avinizimın tiar akar ekiamın mıriamın tughav ikia garima, midorozir gumazibar sueba voroghira dika azenan zui. Midorozir gumaziba vaghvagha uan okoruabar aven iti, okoruar mamın dibobonim 1,000plan gumaziba iti, ezi okoruar mamın dibobonim 100plan gumaziba iti. Egha me bar uan okoruabar voroghira dika aven zui.

⁵ Devit akar gavgavimın Joap ko Abisai ko

Itai miġia ghaze, “Ia na bagh nighnigh, gumazir igiar kam Apsalomın apangkufigh.” Ezi midorozir gumaziba bar, akar gavgavir Devit uan midorozir gumazir dapanibagh aningiziba, me bar da baraki.

⁶ Egha Devitın midorozir gumaziba ghua Israelia bato, kar Apsalomın midorozir gumaziba. Egha me Efraimın anabamın ruarimın uariv sosi. ⁷⁻⁸ Me uariv sogha ghua, Devitın midorozir gumaziba bar Israelia abınigha bar me gasighasiki. Midorozim bar ekevegha bar distrighın danganiba bar a da ini. Gumazir bar avırım ruarimın aven tintinibar onganigha ariaghire. Kamagh amizi ruarimın aven ariaghirezibar dibobonim, a midorozimın ariaghirezir darazir dibobonim gafira. Midorozir gumazir dughiar kamran ariaghireziba bar dar dibobonim, 20,000ın tu.

⁹ Ezi Apsalom donki gaperagha ghua, Devitın midorozir gumazir maba batogha ara zui, ezi an donki okın temer ekıar mamın apengan zuima, an dapanir arızim temer aguar mamın guragha gavgafi. Ezi Apsalom guraghav itima, an donki ivemara ghuavira iti, ezi Apsalom overiam ko nguazimın tızimın guraghav iti. ¹⁰ Ezi midorozir gumazir kabar mav, Apsalomın ganigha ghua Joap miġia ghaze, “Kı datırighın Apsalomın garima, a temer okın aguamın guraghav iti.”

¹¹ Ezi Joap a ikaragha ghaze, “Bizir kam ti guizbangira, o? Ezi ni a misueghtı an aremeghan aghua? Ni a misoghezi an aremezi, kı ti 10plan silvan dagıaba, ko midorozir gumazibar letın tam ni ganighai.”

¹² Ezi gumazir kam kamaghin Joap ikaragha ghaze, “Ni silvan dagiar 1,000pla isi na daningighti, ki bizitamın atrivimın otarim damighan kogham. E bar ikiava orazima, atrivim akar gavgavir kam isa ni ko Abisai ko Itai, a ia mikeme. A kamaghin migei, ‘Ia gumazir igiar kam Apsalomın ganighıva, a gasighasighan marki.’
¹³ Ki atrivimın akam batuegħa Apsalom misoghezi an aremegħai, kamaghin atrivim bizir ki amizir kam bareghai. Guizbangira, atrivim zurara bizir otivibar akaba, a bar da barasi. Ezi ki amizir bizir kam, atrivim a baregh, kamaghin a na isi kotiam datighti, ki fo, ni kotiamın aven nan akuraghan kogham.”

¹⁴ Ezi Joap a ikaragha ghaze, “Marki, ki ni ko mikıman aghua.” Egha Joap ghua afuzir 3pla inigha temer Apsalom guraghav itir kam bagħa ghı. Ezi Apsalom angamıra itima, Joap afuzibar an dıghorım ginifi. ¹⁵ Ezi Apsalom aremegħasava amima, 10plan midorozir gumazir Joapın afuziba ko biziba ateriba, ivegħa Apsalomın boroghın iza bar an kuam amıghizi, an areme.

¹⁶ Apsalom aremegħa gıvazıma, Joap midorozim ağıvasa midorozir gumazir mam mıgıa ghaze, ni sıgham gıvıtıma, Devıtın midorozir gumazıba oreghıva midorozim atakıgh. Ezi Devıtın adarazı sıgham baregha Israelian ağıntızir arazım ategħa uamategħa ize. ¹⁷ Egha me ruarımın ghua Apsalomın kuam inigha mozir konir mamın anekunızı, a iragħu. Egha dagiar avırıba isa an mozım mıkrav itima, dagiar pozir bar ekıam anagava oto. Ezi Israelia uamategħa ara uan nguıbaba vagħvagħa dar ghue.

18 Apsalom fomira angamira itir dughiamin, a dagiar ruarir ekiar mam inigha Atrivimin Danganir Zarimin uan ziamin ababanim gamuava, anesara. Egha a kamaghin migei, “Ki otarir nan danganim iniamba puvati, eghti a Israelia damuti, me na ginighnigham.” A bizir kam bagha uan ziam isa dagiar kam gati. Ezi datirighin gumazamiziba uaghan dagiar kam dibora ghaze, “Apsalom in Dagiam.”*

Me Apsalom in ovevem in gun Devit geghani

19 Apsalom aremegha givazima, Sadokin otarim Ahimas kamaghin Joap migei, “Ia na ateghti ki atrivim bagh ivegh mangiva eghaghanir aghuir Ikiavira Itir God an apanibar gavgavim abirazimin a geghanam.”

20 Ezi Joap a migia ghaze, “Puvati, ni datirikin atrivim bagh eghaghanir aghuim inigh mangan kogham. An otarim aremegha gifa, kamaghin amizi, ni dughiar igharazitamin mangiti deragham.” 21 Dughiar kam, Itiopian gumazir mam iti, an atrivimin ingangarir gumazim. Ezi Joap a migia ghaze, “Ni mangiva, bizir ni ganizibar gun atrivim geghan.” Ezi a Joap in damazimin uan tevimning apirigha, dikavigha Devit bagha ivemara zui.

22 Ezi Sadokin otarim Ahimas ua Joap gaghora ghaze, “Bizir tizir na bativamiba, ki dagh nighnizir puvati. Ki kamaghsua, ni na ateghti ki uaghan Itiopian gumazir kam in gin mangiva atrivim geghanasa.”

---

* **18:18:** Akar kam, “datirighin,” an en dughiar kam migeir puvati. A dughiar gumazir akinafarir kam osirizim migei.

Ezi Joap kamaghin an azai, “Nan otarim, ni bizir tizim bagh mangasa? Ni mangi a mikemegh an bizir aghuitam inighan kogham.”

²³ Ezi Ahimas ghaze, “Bizir tizim na bativam, ki mangam.”

Ezi Joap ghaze, “Aria ni mangi.” Ezi Ahimas ivegha Jordanin Fanem moghin ghua, Itiopian gumazir kam gitagha faragha ghu.

²⁴ Dughiar kamın, Devit nguibar ekiamın aven itir divazimın tiar akam ko azenan itir divazimın tiar akamningin tizim gaperaghav iti. Nguibar ekiam geghuva an garir gumazir mam ghua, tiar akamın boroghın divazir gavgavim gisin tughav ikia garima, gumazir vamira ivegha izi. ²⁵ Ezi gumazir kam iza atrivimın diagha ghaze, “Gumazir mam ivemara izi.”

Ezi atrivim ghaze, “Gumazir vamira ivemar iziti, e suam mar gumazir eghaghanir aghuim inigha izim.” Ezi gumazim ivemara roghira izi.

²⁶ Ezi nguibar ekiam geghuva an garir gumazim ua gari, gumazir igharazir mam uaghan ivegha izi. Ezi a gumazir tiar akamın gara itimın diagha ghaze, “Ni gan gumazir igharazir mam uaghan ivemara izi.”

Ezi atrivim ghaze, “Gumazir igharazir mam uaghan eghaghanir aghuitam inigha izi.”

²⁷ Ezi eghuvir gumazim ua kamaghin migei, “Ki garima, faragha ivegha izir gumazim, mati Sadokin otarim Ahimas ivemari.”

Ezi atrivim ghaze, “A gumazir aghuim. A ti eghaghanir aghuitam sara izama.”

²⁸ Ezi Ahimas roghira iza kamaghin atrivimın diagha ghaze, “E deraghavira iti.”

Egha an atrivimìn boroghìn izava, nguazim girigha fuagha, uan guam nguazim mituagha ghaze, “Atrivim, nì nan ekiam, e Ikiavira Itir Godìn ziam fam, a nìn God. Gumazir nì batogha nì ko misoziba, a me isa en dafarim gatizi e me abini.”

²⁹ Ezi atrivim kamaghìn Ahimasìn azara, “Nan borim Apsalom deragha iti, o puvati?”

Ezi Ahimas kamaghìn a ikaragha ghaze, “Atrivim, Joap dikavigha, kì nìn ingangarir gumazim, ko nìn Itiopian ingangarir gumazim amadir dughiamìn, kì garima, gumazir avirim pamtemìn diav arai. Ezi kì deravira fozir puvati, me bizir tizim gami.”

³⁰ Ezi atrivim a migha ghaze, “Nì sivagh mangi magh tugh.” Ezi a isivagha ghua munagh tughav iti.

³¹ Ezi Itiopian gumazir kam iza kamaghìn atrivim migei, “Atrivim, nì nan gumazir ekiam, kì eghaghanir aghuim nì daningasa izi. Gumazir nì ko misoghava nì batoziba, datirighìn dughiar kamìn, Ikiavira Itir God nìn akurazi, me uam arazir kuratamìn nì damuan kogham.”

³² Ezi atrivim oregha kamaghìn migei, “Nan borim Apsalom, a deraghavira iti o puvati?”

Ezi Itiopian gumazim kamaghìn a ikaragha ghaze, “Atrivim, kì kamaghìn ifonge, arazir datirighìn gumazir igiar kam batozim, a gumazir nìn apanim gamua nì ko misoziba bar me batifigh.”

³³ Ezi atrivim akar kam baregha an navim bar a baseme, ezi a dikavigha nguibamìn tiar akamìn boroghìn itir dipenimìn ghuriar pìn itimìn ghua-nabogha azi. An aven ghugha kamaghìn azia

migei, “O nan otarim Apsalom, nan otarim, nan otarim Apsalom. Ki nin danganim inigha aremezi ti deraghai. O Apsalom, nan otarim, nan otarim!”

19

Joap akar gavgavim Devit ganingi

¹ Ezi gumazir maba gin ghua kamaghin Joapin migia ghaze, “Devit bar Apsalomın apangkuvigha a bagha azia iti.”

² Dughiar kamın Devitın midorozir gumaziba kamaghin oraki, Devit uan otarim Apsalom bagh azia iti. Kamaghin amizi, me midorozim damu apaniba abinamin arazim bagha navir agorogem gamir puvati. Men naviba osemegha iti. ³ Egha midorozir gumaziba nımıra nımıra nguibar ekiamın iza, mati midorozir gumaziba midorozimın aregha aghumsızim sara izi.

⁴ Dughiar kamın, atrivim uan guam avaragha pamtemın azia ghaze, “O Apsalom, nan otarim, noka. Apsalom, nan otarim, nan otarim!”

⁵ Ezi Joap atrivimın dipenimın ghugha kamaghin a migei, “Ni oragh. Ni datirighin uan midorozir gumazibagh amizi, me bar aghumsıki. Dughiar kamra, gumazir kaba nin akura. Ezi ni uan amuiba ko boriba ko amuir doziba, ia osımtızir tam inizir puvati. ⁶ Ezi gumazir ni gifongeziba, ni me gifongezir puvati. Ezi gumazir ni gifongezir puvatiziba ni me gifonge. Nin arazim bighavıra kamaghin en akagha ghaze, nin ingan garir gumazir dapaniba ko midorozir gumaziba, me pura biziba. Ezi ki fo, Apsalom ti angamıra itima e bar ariaghirezi, ni ti bar akongeghai.

7 “Ni oragh, ni dikavigh zuamira mangi midorozir gumaziba deravira me mikimiva, men navibar amighti da deraka. Ki Ikiavira Itir Godin ziamin guizbangira ni migei, ni kamaghin damighan koghti, datirighin dimangan me ni ateghti, ni bar osimtizir ekiam iniam. Eghti osimtizir kam osimtizir ni uan igiamra ikia iza datirighin tuzir osimtiziba, bar dagh afiragham.”
 8 Joap mikemegha givazima, Devit dikavigha ghua nguibar ekiamin tiar akamin aperaghav iti. Ezi an midorozir gumaziba kamaghin oraki, atrivim nguibar ekiamin tiar akamin boroghin aperaghav iti. Kamaghin amizi, an midorozir gumaziba iza a ko iti. Ezi Israelian midorozir gumaziba arava vaghvagha bar uan nguibabar ghue.

Judaba ua Jerusalem in ikiasa, Devit in azangisi

9 Israelian gumazamiziba bar, uari adoghodogha marazi ghaze, “Atrivim Devit en akurazima, Filistiaba ko apanir igharaziba e gasighasizir puvati. Egha a datirighin, Apsalomin atiatigha arav ghugha en kantri ataki. 10 E Apsalom amisevezi a en atrivimin otozi, me midorozimin aven a misoghezi an areme. E Devit inigh iziti a en atrivimin ikiam. E bizir tizim mizuamam?”

11 Gumazir maba Israelian migirigiar kamin gun Atrivim Devit geghani, kamaghin amizi, a ofa gamir gumazimning, Sadok ko Abiatar bagha akam amaga ghaze, “Ki kamaghin ifonge, ia nan akam isi Judabar gumazir dapanibav mikim suam, ki kagh ikia Israelia migeir akaba baraki. Ia Judaba bizir tizim bagha Israelia ataghizi, me

faraghavira nan azangsiha ghaze, ki uan dipenimin mangam? ¹² E bar aveghbuaba egha anabar vamirara, egha ia tizim bagha gumazir igharaziba ataghizi me ian faragh mangi, uam na inigh izasa?”

¹³ Egha Devit uaghan Amasa migia ghaze, “Ga anabar vamira. Ki ni amiseveghtima, ni Joapin danganim inigh, nan midorozir gumazibar gumazir dapanimin ikiam. Ki kamaghin damighan koghti God na misueghti ki aremegham.”

¹⁴ Ezi Devitin akaba, Judan gumazamizibar nighnizibagh ekuizi, me nighnizir vamiram amigha kamaghin a bagha akam amadagha ghaze, “E ifonge, ni uan adarazi ko, ia bar uamategh Jerusalem in izi.”

¹⁵ Kamaghin amizi, Devit uan adarazi ko ghua Jordanin Fanemin otifi. Ezi Judan gumazamiziba kamagsua, Devit izi Jordanin Fanem girighti, me a bativigh a ko Jordanin vongin izam. Egha me ghua Jordanin Fanemin boroghin, Gilgalin nguibar ekiamin a mizuai iti. ¹⁶ Ezi Geran otarim Simei, a Benjaminin anabamin mav, an nguibam Bahurim, a zuamira Judaba ko iza Atrivim Devit bativasa izaghiri. ¹⁷ Ezi Benjaminin anabamin 1,000plan gumaziba Simei ko Devit bagha ize. Ezi Siba, a Solin adarazir ingangarir gumazim, a 15plan otariba ko 20plan ingangarir gumaziba sara, zuamira ghua Jordanin Fanemin atrivim bato. ¹⁸ Me atrivimin adarazir akurvagha, me isa fanemin vongin me arisi.* Egha atrivim ifongezir

---

19:16: 2 Samuel 16:5-13 * **19:18:** Hibrun akam deragha vezin kamin mingarim abighizir puvati.

biziba, me bar dagh ami.

Devit Simein apangkufi

¹⁹ Atrivim dipam girasava amima, Simein iza an damazimin irigha kamaghin a migei, “Ga uaning, nan gumazir ekiam, ni nan arazir kuraba gin amangasa ki ifonge. Ni Jerusalem ataghizir dughiamin, osimtizer ki amizim, ni a ginighnighan marki, ni nan arazir kurar kam bar a gin amadagh.

²⁰ Atrivim, ki fo, ki arazir kuram gami, kamaghin amizi ki notin amadaghan gumazir igharazibar faragha iza ni bato. Ki nin ingangarir gumazim.”

²¹ Ezi Seruian otarim Abisai kamaghin a migei, “Simein akar kuramin Ikiavira Itir God misevezir atrivim mikeme, kamaghin an aremeghti, deragham!”

²² Ezi Devit kamaghin Abisai uan avebam Joap ko aning migia ghaze, “Kar guan bizim puvati, gua Seruian otarimning. Gua tizim bagha nan apanim damuasa? Ki datirighin kamaghin fo, ki Israelia bar men atrivim. Ezi dughiar kamain, e Israelian gumazitam misueghti an aremeghan kogham. Bar puvatigham.”

²³ Egha atrivim akar dikirizim gamua pamtemin Simein migia ghaze, “Bar guizbangira, me ni misueghti, ni aremeghan kogham.”

Devit Mefibosetin apangkufi

²⁴ Ezi Solin igiavotarim Mefiboset uaghan iza Devit bato. Dughiar Devit Jerusalem ataghizimin ikegha iza datirighin, atrivim uamategha deragha izezimin, Mefiboset uan dagariba ko korotiaba ruezir puvati, egha a uaghan uan ghuamasizim

gisezir puvati. ²⁵ Mefiboset datirighin Jerusalem ategha† iza atrivim bato. Ezi atrivim kamaghin an azara, “Mefiboset, ni manmaghin amigha na ko arav ghuzir puvati?”

²⁶ Ezi Mefiboset kamaghin a ikaragha ghaze, “O atrivim, nan gumazir ekiam, ni fo, nan dagarimning ikufi. Dughiar ni Jerusalem ataghirazimin, ki uan ingangarir gumazim miġia ghaze, ‘Ni na bagh donkin tam inigh iziti, ki a daperagh atrivim ko mangam.’ Ezi nan ingangarir gumazim na gifara. ²⁷ Egha a ni bagha ghua akar ifavaribar ni miġia nan ziam abira. Ezi atrivim, ni nan gumazir ekiam, ni mati Ikiavira Itir Godin ensel. Ni bizir aghuir manamin na damusi ni a damu. ²⁸ Ki fo, ni nan afeziamin adarazir gumazamiziba bar me misueghti me arighireghamin gavgavim iti. Ezi puvati, ni nan apangkuvigha na ataghizi, ki zurara nin dipenimin aven itir dagher dakozimin api. Kamaghin amizi, ki ua bizir igharaz tam uabi daningisi nin azangan kogham.”

²⁹ Ezi atrivim kamaghin miġei, “Nin migirigiar kam mamaghira tugh, ki nighnigha gifa. Ni Siba ko gua Solin nguazim tuiragh uaning daning, an akuar tam initima ni akuatam inigh.”

³⁰ Ezi Mefiboset kamaghin atrivim miġei, “Ni Siba ateghti, a bar ada ini. Ki dagh nighnizir puvati. Ki ni baghavira nighnizima, ni deraghavira ikegha ua ize.”

³¹ Ezi Gileatin Distrighin gumazim Barsilai, a Rogelimin nguibam ategha izaghira atrivim ko

---

† **19:25:** Hibrun akam deragha vezin kamin mingarim abighizir puvati. **19:31:** 2 Samuel 17:27-29

Jordanin Fanem girigh vongin mangasa a ko iti. ³² Barsilai datirighin 80plan azeniba ikia egha bar ghuri. A dagiar aviriba iti, ezi Devit uan adarazi ko Mahanaimin itir dughiamin, Barsilai dagheba ko bizir aviribar Devit uan adarazi ko me ganidi. ³³ Ezi atrivim kamaghin a migei, “Ni nan gin Jerusalem in iziti ki ni geghuv nin ganam.”

³⁴ Ezi Barsilai a ikaragha ghaze, “Nan gumazir ekiam, ki kiran oveghangin aremegham, ezi ki tizim bagh nin gin Jerusalem in mangam? ³⁵ Ni oragh, ki 80plan azeniba iti, egha deragha bizir aghuiba ko kurabagh fozir puvati. Ki dagheba ko dipabar amiva deragh dar isingtiziba baraghan kogham, manam derazi manam ikufi. Nan kuarimning uaghan ikufi, eghti gumazamiziba ighiabar amuti, ki me onger ighiaba baraghan kogham. Kamagh amizi, ki tizim bagh nin gin mangiva osimtizim ni daningam? Ti puvatigham. ³⁶ Atrivim, ni bizir tizim bagh arazir aghuir kam in na damuasa? Marki. Ki ni ko fanemin vongin tong sivagh mangigh, egh ki uamategham. ³⁷ Ga uaning, ni na ateghti ki uamategh uan nguibamin mangiva, nguazir uan afeziam ko amebamin kuamning afazi naghin aremeka. Ezi nan otarim Kimham iti, a ni ko mangam. A nin ingangarir gumazim. Eghti ni bizitam a bagh a damusi ni puram a damu.”

³⁸ Ezi atrivim kamaghin a ikaragha ghaze, “Kimham na ko mangam. Ezi ki bizir tizim a bagh a damusi ifongegh, ki puram a damuam. Egh ni bizir tizim damusi pura nan azaraghti, ki ni bagh puram a damuam.”

³⁹ Egha atrivim uan gumazamiziba ko, me bar Jordanin Fanem girigha vongin ghue. Egha atrivim deragh Barsilai damuasa God ko migei. Egha a Barsilain tozezi, a uamategha uan nguibamin ghu. ⁴⁰ Atrivim vongin ghua Gilgalin nguibar ekiamin zuima, Kimham a ko zui. Ezi Judabar midorozir gumaziba ko Israelian marasi, me bar atrivim ko vongin zui.

Israelia ko Judaba uari adoghodosi

⁴¹ Devit Gilgalin nguibar ekiamin itima, Israelian gumaziba bar atrivim bagha iza, kamaghin a migei, “Gumazir ekiam, bizir tizim bagha en aveghbuaba Judaba, en modogha ni ko nin amuiba ko boriba ko nin midorozir gumaziba inigha Jordanin Fanem abiki?”

⁴² Judan gumaziba bar akar kam baregha kamaghin a ikaragha ghaze, “Atrivim en ikizimin mav, kamaghin amizi e arazir kam gami. Ezi ia tizim bagha e baseme? Atrivim e bagha daghetam givezezir puvati, egha bizitam bar e ganingizir puvati.”

⁴³ Ezi Israelian gumaziba kamaghin me ikaragha ghaze, “Gumazitam atrivimin otoghiva a bar moghira en kantrin atrivimin ikiam. Ezi kantrin kamaven, e Israelia 10plan anababa iti, ezi ia Judaba anabar vamirara iti. Guizbangira, Devit ian anabamin oto, egha a bar en atrivimin iti, ezi e 10plan anababa, e ia gafira. Ezi ia tizim bagha en aghuagha e gasighasighasava ami? E uari uam atrivim inigh izamin nighnizimin mingarim.” Ezi puvati, Judaba bar gavgavigha pamtemin migia Israelia abini.

20

Seba atrivim abinasa

¹ Dughiar kamın gumazir kurar mam iti, an ziam Seba. A Bikrin otarim, a Benjaminın anabamın gumazir mam. Egha Seba sıgham givia dia ghaze, “Devit marki, e an anabamın gumazimiziba puvati. E Jesin otarimın adarazi puvati, e an gın mangan kogham. Aria, e Israelian gumazimiziba uamategh uan nguibabar mangam.” ² Ezi Israelia akar kam baregha, bar Devit ategha Seba ko zui. Ezi Judan gumaziba Devitın gın ghua, Jordanın Fanem ategha tuavimın ghua Jerusalemın otifi.

³ Me ghua Jerusalemın otivigha givagha, Devit uan atrivir dipenimın aven ghugha, uan 10plan amuir dozir an atrivir dipenimın ganasa taghiziba, a me inigha dipenir igharazimın me arigha, men ganasa gumazir maba misefe. Egha marazi amisevezima, me dagheba ko bizir igharaziba sara me ganıdi. Egha a fomıra me gamı moghın, a ua ghua me ko akuir puvati. Me zurara pura dipenimın iti, mati amizir odiariba.

⁴ Ezi atrivim gın kamaghın Amasa mıgei, “Ni mangı Judan gumazibar diagh me akufagh. Egh gurum mızaraghan o zuerimın ia bar izi na batogh. Egh ni uaghan me ko iki.” ⁵ Ezi Amasa men dımasa ghua, egha a zuamıra men diazir puvati, ezi atrivim me izasa diborozir dughiam, a gıvazı me tıghar izam.

⁶ Ezi atrivim kamaghın Abisai mıgei, “Apsalom osımtızir ekiam e ganıngi, ezi datırıghın Bikrin

otarim Seba, osimtizir bar ekiam e daningam, eghti Seban osimtizim bar ekevegh Apsalomın osimtizim gafiragham. Kamaghın amizi, ni nan midorozir gumaziba inigh mangi an agiragh an suiragh. Puvatighti Seba uan adarazi ko mangi nguibar ekiar divazir gavgaviba itibar ikiti, e an suighan iburagham.”*

⁷ Ezi Abisai, ko Joapın midorozir gumaziba, ko atrivim geghuvir midorozir gumaziba, kar Keretia ko Peletian midorozir gumazir gavgaviba, me bar Jerusalem ategha, Bikrin otarim Seban agintighasa ghue. ⁸ Me ghua Gibeonın dagiar ekiamın otozi, Amasa iza me bato. Dughiar kamın, Joap midorozir korotiam arugha midorozir sabam inigha uan letiamın anemighiri. Midorozir sabar kam uan misevimın aven iti, ezi Joap Amasan boroghın zuir dughiamın midorozir sabam suiaghiriğha nguazim giri.

⁹ Ezi Joap kamaghın Amasa migei, “Aruer arizim aveghbuam, ni deraz, o?” Egha uan agharir guvimın an ghuamasizimın suiragha, an torasa. ¹⁰ Joap midorozir sabar mam uan agharir kiriamın an suira, ezi Amasa midorozir sabar kamın ganizir puvati. Joap Amasan navim birazima, an muriam suiaghiriğha nguazim girizi, a maghıram areme. Ezi Joap uam a birazir puvati. Joap Amasa birazi an aremezi, a uan aveghbuam Abisai ko aning Bikrin otarim Seban agintighasa ghu.

¹¹ Ezi Joapın midorozir gumazir mam Amasan kuamın boroghın tughav ikia dia ghaze, “Gumazir

---

* **20:6:** Hibrun akam deragha vezin kamın mingarim abighizir puvati.

Devit ko Joap gifongeziba, me Joapın gın mangi.”

¹² Ezi ghuzim bar Amasan kuam noghezi, an kuam tuavir torim girıghav iti. Ezi midorozir gumaziba bar iza an kuamın ganıgha ua zuir puvati. Ezi Joapın midorozir gumazir kam gari me zuir puvatizima, a an kuam gekuıgha ghua tuavim ategha tuzir torimın anetıgha inimın anevara.

¹³ Ezi Amasan kuam ua tuavimın itir puvatizima, midorozir gumaziba bar Joapın gın ghua Seba buri.

¹⁴ Ezi Seba ghua Israelian anababa bar men nguaziba abıgha ghua, nguıbar ekiam Abel Bet-makan oto. Ezi Berin ikizimın gumaziba bar, a ko uari akuvagha a ko ghua nguıbar ekiamın aven ghue. ¹⁵ Ezi Joapın midorozir gumaziba kamaghın oraki, Seba nguıbar ekiamın aven itima, me iza nguıbam ekiaru. Egha me misoghasa nguıbar ekiamın divazimın boroghın nguazim pozim mikıra ghuavanadi. Egha me divazim akarighti a irasava, me temer ekiabar pamten ivivıgha a ginivavıra iti. ¹⁶ Ezi amızir nıghnızir aghuim itim, nguıbar ekiar kamın ikia kamaghın Joapın adarazir dia ghaze, “Oi, ia oragh! Ia Joap mikemeghti a izi. Ki akam an iti.”

¹⁷ Ezi Joap roghıra izima, amızim an azara, “Ni Joapra?”

Ezi Joap ghaze, “Are, kar kırara.”

Ezi amızim a mıgia ghaze, “Ki nın ingangarir amızim, ki akar mam nın iti. Ki kamaghsua, ni bar deraghvıra kuarim atıgh na baragh.”

Ezi Joap ghaze, “A dera, ki nın akam baragham.”

¹⁸ Ezi amızim kamaghın Joap mıgei, “Me fomıra ghaze, ni osimtızim ikıva, Abelın nguıbar ekiamın

mangi. Me Abelin zuima, a men osimtiziba akiri. ¹⁹ Ni oragh. En nguibar ekiam a Israelin kantrin aven nguibar ekiaba bar dar faraghavira iti. E tintinibar misozir puvatigha deravira api-gha, uan arazir aghuibar girara zui. Ezi ni datirighin nguibar ekiam kam gasighasighasa. Ni bizir tizim bagha, Ikiavira Itir God baghavira itir bizim gasighasighasava ami?”

²⁰ Ezi Joap kamaghin a ikaragha ghaze, “Bar puvati. Ki nguibar kam gasighasigh a kuvarimasa puvati. ²¹ E gumazir vamira iniasa ize, an ziam Seba, a Bikrin otarim. A Efraimin anabar mighsiabar itir gumazim. Gumazir kam, an Atrivim Devit abinasa nighnizim gumazibagh anidi. E kamagh-sua, ia Seba e danighti, e ian nguibar ekiam ategh mangam.”

Ezi amizim kamaghin Joap migei, “Bar guizbangira, e gumazir kam misueghti an aremeghti, e an dapanim fegh, divazimin vongin a kunighti, ia datirighiram an ganam.”

²² Kamaghin amizi, amizim nguibar ekiamin ghua uan nighnizir aghuim gumazimiziba bar me migei. Ezi me an nighnizimin gin ghua, Seban firim atugha an dapanim isa divazimin azenan, Joap bagh anakuni. Ezi Joap sigham givima an midorozir gumaziba nguibar ekiam ategha vagh-vagha uamategha uan nguibabar zui. Ezi Joap Atrivim Devit bagha uamategha Jerusalem in ghu.

Devitin ingangarir gumazir dapanibar ziaba

²³ Joap datirighin Israelian midorozir gumazibar dapanir bar faragha zuim. Ezi Jehoiadan otarim Benaia, a midorozir gumazir

atrivim geghuvibar gumazibar dapanim, kar Keretia ko Peletia. ²⁴ Ezi Adoniram, a gumazir atrivim uan ingangaribar amuasa inizibar gumazir dapanim. Ezi Ahilutin otarim Jehosafat, a gavmanin akinafariba osirir gumazir faragha zuim. ²⁵ Ezi Seva, an Atrivim Devit amir eghaghanibar akinafariba osirir gumazim. Ezi Abiatar ko Sadok aning ofa gamir gumazimning. ²⁶ Ezi Jairin adarazir gumazim Ira, a uaghan Devitin ofa gamir gumazir mam.

Devit ko Godin eghaghaniba

21

(Sapta 21--24)

Gibionia Atrivim Solin arazir kuraba ikara

¹ Devit atrivimin itir dughiamin, mitiriar ekiam oto, ezi 3plan azenibar dagheba bar puvati. Ezi Devit bizir kamın mingarim bagha Ikiavira Itir Godin azai. Ezi Ikiavira Itir God a migia ghaze, “Bizir kamın mingarim kamaghın ghu. Atrivim Sol Gibeonia misoghezi me ariaghire, ezi bizir kam bangın, osimtızim Solin ovavir boribar ikiavira iti.” ² Kamaghın amizi, Devit Gibeonian diazi me ize.* Gibeonia Israelian gumazamiziba puvati, me Amoria. Amorian marazi ariaghire, ezi varazira ikiavira iti. Bar fomira Israelia akar gavgavim akirigha ghaze, me Gibeonia gasighasighan kogham. Ezi Atrivim Sol, a Israelia ko Judabara Israelin nguazir kamın ikiasa gavgafi. Kamaghın amizi, Sol Gibeonia agivasa ingari.

* **21:2:** Ni Josua 9:3-15in gan.

³ Gibeonia datirighin iza Devit batozima, a kamaghin me migei, “Ki arazir kurar e ia gamizir kamın osımtızim anegıvasava ami. Eghti ia deragh e damusi Ikiavıra Itir Godın azangsıgh. Ki osımtızir kam akırsi ia bagh bizir tızim damuam?”

⁴ Ezi Gibeonia kamaghin Devit ikara, “Osımtızir kam, a e ko Sol uan ikızim ko iti, ezi ni gol ko silvaba e danighti, bizir kam gıvaghan kogham. E uaghan Israelian gumazitam misoghsı nın azaraghan kogham.”

Ezi Devit ghaze, “Ezi ki ia bagh bizir tızim damuasa ia ifonge?”

⁵ Ezi me kamaghin atrivimın akam ikaragha ghaze, “Sol bar e gasıghasıgh e agıvasa nıghnisi, eghti en gumazitam Israelin nguazimın ikian kogham. ⁶ E fo, Ikiavıra Itir God atrivimın iki-asa Sol amısefe. Solin nguıbam Gibeaa. Kamaghin amizi, e kamaghin nın azai, Ni Solin ikızimın gumazir 7plan e danıngıgh. Eghti e Ikiavıra Itir Godın damazimın me guighti, me arımıghiregham.”

Ezi Devit me mıgıa ghaze, “A dera, ki me isi ia danıngam.” ⁷ Devit faragha Ikiavıra Itir Godın damazimın Solin otarım Jonatan bagha akar gav- gavım akırı, egha a datirighin a gınırı.† Kamaghin amizi, a Jonatanın otarım Mefiboset inızir puvati. Mefiboset a Solin igıavotarım, ezi an a isa Gibeonia ganıngızir puvati.

⁸ Egha Devit Armoni ko Mefibosetın igharazım ini. Aning Sol ko Rispan otarımning, Rispa a

---

† **21:7:** Ni 1 Samuel 20:14-17 ko 2 Samuel 9:1-7in gan.   **21:8:** 1 Samuel 18:19

Aian guivim, egha a Solin amuir dozir mam. De-
vit uaghan Solin guivim Merapin otarir 5pla ini.
Merapin pam Adriel, Adriel a Barsilain otarim, a
Meholan nguibamin gumazim, aning otarir kaba
bate.

⁹ Devit gumazir kaba isa Gibeonia ganingizima,
me me inigha mighsiamin ghuavanabogha,
Ikiavira Itir Godin damazimin 7plan gumazir
kaba guizi, me bar moghira ariaghire. Bizir kam,
a balin azeniba anima me baliba faraghavira dar
aghorasava amir dughiamin oto.

¹⁰ Ezi gumazir aremezir kabar pumuningin
amebam Rispa, a azir inir ghurir maba inigha,
mighsiar kam in ghuavanabo. A inir kabar purir-
penir muziarir mam dagiar mam gisin an ingari.
Egha gumazir kabar kuaba iakinir mabar dar
garavira ikia ghua amozim izir dughiam oto, ezi
amozim arigha gumazir 7plan kabar aghariba
rue. Rispa dimagariba ko aruebar gumazir kuar
kaba deraghavira dar gara iti, puvatighti, kuaraz-
iba ko asizir atiaba izi dar amegham. ¹¹ Ezi Devit
gin Aian guivim Rispa amizir arazir kam baraki.

¹² Egha Devit Gileatin Distrighin ghua, Jabesin
nguibar ekiamin gumazamiziba bagha ghua, Sol
ko an otarim Jonatanin aghariba ini. Filis-
tiaba fomira Gilboan mighsiamin Sol ko Jonatanin
misuegha, aning in kuamning inigha ghua Bet-
sanin nguibar ekiamin tuavir akabar aning agura.
Ezi Jabesia gin ghua aning in kuamning okemegha
aning inigha ghu.† ¹³ Ezi Devit uan ingan-
garir gumazibav mikemezi, me Sol ko Jonatanin

---

† **21:12:** Ni 1 Samuel 31:8-13in gan.

aghariba inigha ghue. Me uaghan gumazir 7plan Gibionia guizibar aghariba akufa. ¹⁴ Egha me Benjaminin anabamin nguazimin Selan nguibar ekiamin ghugha, Sol ko Jonatanin aghariba isa, Solin afeziam Kisin dagiar mozim gati. Atrivim mikemezi moghin me bizibagh ami. Ezi arazir kamın gin, me uan kantri deragh a damuasa God ko migeima, a men akaba barasi.

Israelia Filistiabar gumazir bar dafaba ko misosi

(1 Eghaghaniba 20:4-8)

¹⁵ Ezi midorozim uam Israelia ko Filistiabar tongin oto. Ezi Devit uan midorozir gumaziba ko ghuaghira Filistiaba ko misosi. Me uariv sogha ghua Devitin gavgaviba bar givazima, a ua misoghan ibura. ¹⁶ Ezi Filistian gumazir mam an ziam Isbibenop, a gumazir dafabar mam, a Devit misueghti, an aremeghasa migei. An afuzir igiar mizer ruarir me brasin ingarizim iti, ezi an osimtizin dibobonim, 3pla ko akuamin kilogremın tu. Egha uaghan midorozir sabar igiar mam iti. ¹⁷ Ezi Seruian otarim Abisai, Devit bagha iza an akuragha Filistian kam misoghezima an areme. Ezi midorozir gumaziba akar gavgavim Devit migia ghaze, “E mangi misoghamin dughiamin ni e ko mangan kogham. Ni mati lamın angazangarir Israelia e ganidim, ni lamın kam damighti, a mungeghan marki.”

¹⁸ Egha Israelia gin ua Filistiaba ko misosi. Dughiar kamın me Gopin nguibamin uariv sosi. Ezi Israelian mav, a Husan nguibamin gumazim,

an ziam Sibekai, a Filistian gumazir dafar mam misoghezi an areme, an ziam Sap.

¹⁹ Dughiar igharazir mamın, Israelia ua Filistiaba ko Gopin nguibamın uariv sosi. Ezi Betlehemın gumazim Jareoregim, an otarim Elhanan, a Getin nguibar ekiamın gumazim, a Goliatin igharazim misoghezima an areme. Goliatin afuzir misiam bar ekevegħa mati me iniba nuavir masinın tretbar suizir aghorir bar dafam.

²⁰ Ezi gin midorozir igharazir mam ua Getin nguibar ekiamın oto. Gumazir bar dafabar ovavir borir mam uaghan iti, egha a gumazir ruarir dafam. Ezi an dafarimning vaghvagħa 6plan dafarir puziba iti, ezi an dagarimning uaghan kamaghira 6plan dagarir puziba iti. Da bar mogħira 24plan puziba. ²¹ Gumazir kam dibovir akabar Israelia miġiav iti, Devitin aveghbuam Sama, an otarim Jonatan a misoghezi, an areme.

²² Filistian 4plan gumazir kaba, me gumazir bar dafar Getin nguibar ekiamın izezibar ovavir boriba. Devit uan midorozir gumaziba ko me misoghezi, me ariagħire.

22

*Devit Ikiavira Itir God bagħa
ighiam bange
(Onger Akaba 18)*

¹ Dughiar kamın, Ikiavira Itir God, Devitin apanim Sol ko apanir igharaziba da uam a ini. Ezi a bizir kam ginighnigha Ikiavira Itir God bagħa ighiar kam bange. ² Ighiar kamın miġiriġiaba kamakın:

Ikiavira Itir God, a nan divazir bar gavgavimîn
mîn iti.

A nan dagiar ki an aven uabi modimîn mîn ikia,
nan akuragha nan apaniba da ua na ini.

Nan God, a dagiar ekiamîn mîn iti,
ezi ki uan apanibar ara ghua an modi.

A nan oramîn mîn ikia na avara,
ezi ki an uabi modi.

A nan akuragh deragh nan ganamin gavgavim iti,
egha nan divazir bar gavgavimîn mîn iti.

³ Nan God mati dagiar ekiam,
ezi ki an ghuava an uan apanibar modi.

A nan oramîn mîn ikia na avara,
ezi ki an uabi modi.

A ua na isir gavgavim ikia
egha na geghufi.

Ki an deima, an nan akurazima,
apaniba na gasighasighizir puvati.

A nan akuragh deragh nan ganamin gavgavim iti,
egha nan divazir bar gavgavimîn mîn iti.

O Ikiavira Itir God, ni nan Akurvazir Gumazim.
Ki an deima, a nan akurazima, apaniba na
gasighasighizir puvati.

⁴ E Ikiavira Itir Godin ziam feka!
Ki an deima, a nan akurazima,
apaniba na gasighasighizir puvati.

⁵ Guizbangira, ki atam areme.
Ovevem benir gavgavimîn mîn na
ikiagharigha gifa,
mati ongarim dikava dipiraghira, na avasava
ami.

- 6 Ovevem bar na inizi, ki Gumazamizir
Oveaghuezibar Nguibamın magırasava
ami.
Mati me nan suighasa azuazim agurazi, a nan
suighasa iti.
- 7 Ki osımtızir ekiamın ikia, egha pamten Ikiavıra
Itir Godın dei.
Ki uabın akurvaghasa uan Godın arai.
Ezi a uan Dipenimın ikia nan ararem baraz-
ima,
an an kuarir torim giraghu.
- 8 Kamaghın amizi, a nan apanibar atari.
Egha mikimkızim gamizi an otogha,
overiabagh inobaghnobasi.
- 9 Ikiavıra Itir God, mıgharım an atinimın oti-
vaghiri,
ezi avım an akamın otivaghıra bizir avırıbar
isi.
Egha mızariaba ira tintinibar zui.
- 10 God overiam kuigha izaghiri,
ezi mıgharır pızıba an dagarımningın apen-
gan iti.
- 11 A iza mati, a enselin bar gavgavım gaperazi, an
a inıgha izi.
Mati amınım avızımning ikia,
God inıgha bar atamra izi.
- 12 An amınırbırım gamizi an anevara.
Mati a purırpenimın aven modoghav iti,
amozımın mıturır pızıba anevara.
- 13 A ghuariar pızıbagh amizi, an angazangarım
bar da avarazi,

- onimarim ghuariar pizir kam abigha azenim giri.
- 14 Ikiavira Itir God uan Nguibamin ikia, tiarim akara pamten dagarvasi.
Godin Bar Pin Itim uan akam akara pamtem migei.
- 15 An onimaribagh amizi, da mati an barir aviba an apanibagh asavamadi, ezi me tintinibar ara zui.
- 16 O Ikiavira Itir God, ni men atarir adarir kam, mati aminir ekiam nin atinimin otogha me giva me munamadi.
Nin adarir kam ongarim gamizi, a bar misingi, ezi bizir nguazir mingarimin suiraziba, bar azenim gire.
- 17 Ikiavira Itir God pin ikia, uan agharim amadazi, a izaghira nan suiragha ua na gekui.
An ongarir bar konimin uam na inigha azenim gati.
- 18 Dughiar kamın nan apaniba bar gavgavigha na abinasava ami.
Ezi Ikiavira Itir God, men dafariba da ua na ini.
- 19 Ki dughiar kuramin itima, nan apaniba iza na ko misosi.
Ezi Ikiavira Itir God, na geghuva nan gari.
- 20 A deravira nan gara nan akurazi, ki danganir aghuimin ikia deravira iti.
A bar guizbangira na gifonge, egha kamaghin a ua na ini.
- 21 Ki arazir aghuimin gin zui.
Ezi bizir kam bagha, Ikiavira Itir God bizir bar aghuir aviribar na gami.

- Ki Godin damazimin zue,
ezi a ivezir aghuim isa na ganidi.
- 22 Ikiavira Itir God, a nan God.
Ki akirim ragha a gasarazir puvati.
Ki guizbangira an Akar Gavgavibar gin zui.
- 23 Ki zurara bizir God damuasa e mikemezibagh
nighnisi.
Egha ki an arazir a ifongeziba batoghezir puvati.
- 24 A fo, ki an damazimin osimtiziba puvati.
Ki guizbangira arazir kurabar uabira uabi
geghuva ua bagha gari.
- 25 Ki Ikiavira Itir Godin damazimin zuegha iti.
Kamaghin amizi a nan arazir aghuir kamın
ganigha,
a ikaragha arazir aghuimin na gami.
- 26 Ikiavira Itir God, gumazir ni ataghirazir puvatizim,
ni uaghan an ataghirazir puvati.
Gumazir nin damazimin derazim,
ni uaghan arazir aghuim an akakasi.
- 27 Gumazir nin damazimin zuezir arazibagh
amim,
ni uaghan uan arazir zueziba an akakasi.
Eghti gumazir arazir kuramin gin zuim,
ni uaghan arazir kuramin a ikarvasi.
- 28 Gumamazir uari abiriba, ni men akurvasi.
Gumamazir uari pirafiba, ni me abiri.
- 29 O Ikiavira Itir God, ni angazangarim na ganidi.
Egha mitarmem na dama a batosi.
- 30 Nin gavgavimin, ki uan apanibav sogham.

Ki uan Godin akurvazimin, apanibar divazim
ikiavkinigh me abiragham.

- 31 Godra, an araziba da bar guizbangira egha bar
aghungi.
A bizitam damusi akam akirigh, egh an a
damuam.
An oramin min iti,
eghti gumazitam a bagh izi an aven modogh
nighnizir gavgavim an iki, deraghvira
ikiam.
- 32 Ikiavira Itir God, a bar uabira guizbangira God.
A bar uabira dagiar ekiamin min ikia e apasa.
- 33 Godra nan daroribar na akumakui,
egha gavgavim na ganiga deragha nan
garima, ki zui.
- 34 A nan suemning gamizi, ki asizir atiabar min,
mighsiabar pin mar deraviram arui.
- 35 A midorozir arazibar nan sure gamizi,
nan agharimning barir pir me ainin in-
garizim,
gekuamin gavgavim iti.
- 36 O God, ni uan oram na ganingizima, ki an
girakirangin modozi, ni nan apanibar da-
faribar ua na ini.
Ni uan gavgavimin nan akura.
Ni nan dimdiam baregha nan akurazi, ki gu-
mazamizibar damazimin ziar ekiam iti.*
- 37 Ni bar tuavir aghuim na ganingizi, ki an ghua,
apighsigha irizir puvati.
- 38 Ki uan apanibar agintighavira ikia ghua,

---

* 22:36: Hibrun akam deragha vezin kamin mingarim abighizir
puvati.

men suiragha me gasighasigha bar me agifa.

39 Ki me gasezi, me kuabara ira,
nan dagarimningin apengara ira ua
dikavasava amuava avenge.

40 Nirara, midorozim damuasa gavgavim na
ganingi,
ezi ki me misogha me abinisi, me nan da-
garimningin apengan iti.

41 Ni nan apanibagh amizi,
me akiribagh ighegha, na gasegha uam are.
Gumazir na gifongezir puvatiziba, ki bar me
gasighasiki.

42 Gumazir kaba, uarir akurvaghasa diava arai,
ezi men akurvaghamin gumaziba puvati.
Me Ikiavira Itir Godin diava arai, ezi a men
dimdiaba barazir puvati.

43 Ki bar me gasighasighizi,
me mati aminim nguazir minemeniam giver-
agha ghu.

Ki me dikabira me abini,
mati ki tuavimin
nguazir beghneaziba dika zui.

44 Ni gumazir na gasighasizibar dafarimin uam
nan akura.
Ni na gamizi, ki Kantrin Igharazibar Gumaza-
mizibar dapanimin oto.
Gumazamizir ki fozir puvatiziba, ni men
kantriba na ganingizi, ki dagh ativagha men
gari.

45 Kantrin Igharazibar Gumazamiziba kamaghin
na baregha zuamira iza,

- nan guamın uan teviba apıra nan akam
barasi.
- 46 Men gavgaviba bar gıvazi, me nırızim ko agoro-
gem sara na bagha izi.
- 47 Ikiavıra Itir God, a zurara ikia mamaghıra iti.
A dagıar ekiamın mın na modozi ki an
apazangın itima a na geghufı,
kamaghın amizi, ki ziar ekiam a
danıngam.
God nan akurvazımın ikia ua na inizi,
kamaghın, ki an ziam fam.
- 48 Nan apaniba na gamizir arazir kuraba, Godra
ua da ikarvasi.
A Kantrin Igharazibar Gumazamiziba isa nan
apengan me ati.
- 49 A nan apaniba da ua na ini.
Bar guizbangıra, Ikiavıra Itir God,
ni nan apanibar damazibar ziar ekiam na
ganıngı.
Ni nan akurazi, midorozir gumaziba na
misoghezi ki aremezir puvati.
- 50 Kamaghın amizi, Ikiavıra Itir God,
ki Kantrin Igharazibar Gumazamizibar
tongın iki nın ziam fı, onger akar nın ziam
feba bangam.
- 51 Ki Devit, Ikiavıra Itir God atrivımın ikiasa na
ginabagha na misefe.
A nan akurvazima, ki uan apanibav sogha me
abiri.
A zurara nan apangkuva mamaghıra iti.

A nan gin otivamin ovavir boriba, a kamaghira me damu mangivira ikiam.

23

Devitin akar abuananaba

¹ Kar Devitin akar abuananaba:

Ki Jesin otarim Devit, kar ki migeir migirigiaba.

Ki gumazir, Jekopin God atrivimin ikiasa na misevezim.

God gumazamizibar damazimin ziar ekiam na ganingi.

Ezi ki ighiar aghuir aviriba osirigha Israelia ganingi, ezi me bar dagh ifuegha da bange.

² Ikiavira Itir Godin Duam ia mikimasa, akaba isa nan akam gati.

Guizbangira, God uabi uan akaba isa na ganingizi, ki dar gun ia migei.

³ Israelia en God, a mati dagiar ekiar e modim, a kamaghin na migei,

“Atrivim Godin apengan ikiva, guizin araziba ko Godin atiatim sara gumazamizibagh eghuv men gan.

⁴ A kamaghin amua mati, aruem mizaraghara ghuariaba puvatizir overiamin anaga isira, mati amozir avirim grazibagh izezima, aruemin angazangarim dagh isirazi da taghtasi.”*

⁵ God na ko akar dikirizir gavgavir mam akira ghaze,

---

* **23:4:** Hibrun akam deragha vezin kamın mingarim abighizir puvati.

A nan ikizim damighti me iki gavgavigham,
eghti a na ko dikirizir akar kam
otevkinighan kogham.

Eghti akar dikirizir gavgavir kam, a zurara kam-
aghira ikiam.

Bizir ki ifongeziba, God nan akuraghti da der-
aghviram otivam.

⁶ Gumazir arazir kurabagh amiba, me mati benir
dikonir ataghatariba, gumaziba da makuri.
Eghti gumazamiziba uan dafaribar dar
suighan kogham.

⁷ Gumazitam benir dikonir kaba batueghsi, an
ainin otevitam o afuziv siatamin da itir dan-
ganimra da akuvagh
dar apongti, da isi bar gifagh.

*Midorozir gumazir gavgavir
ziaba itibar ziaba
(1 Eghaghaniba 11:10-47)*

⁸ Devitin midorozir gumazir gavgavibar zi-
abar kara. Men faraghavira itim, Josep Base-
bet, a Takemonin adarazir gumazim. A 3plan
midorozir gumazir gavgavir kabar mav, egha a
men faragha zui. A dughiar mamın afuzimın
suiragha† 800plan apaniba ko misogha bar me
misoghezi, me ariaghire.

⁹ Ezi Dodon otarim Eleasar, a midorozir
gumazir ziar ekiaba itir 3plan kabar namba
2in gumazim. A Ahohin adarazir gumazim.
Dughiar mamın an Atrivim Devit ko Pasdaminın
nguibamin itima, Filistiaba misoghasa uari
akufi. Ezi Filistiaba izir dughiamın, Israelia men

---

† 23:8: Hibrun akam deragha vezin kamın mingarim abighizir
puvati.

atiatigha ua uari amikiri'vegha are. Danganir kamın balin azenir mam iti. ¹⁰ Ezi Eleasar uabira tugha gavgavigha, Filistiabav sozi me ariaghiri. Ezi an aghariba a girima, a midorozir sabamın suirazi an an ikia gavgavigha mamaghira iti. Ezi Ikiavira Itir God dughiar kamın bar Filistiaba agifa. Ezi Israelian midorozir gumaziba uamategha iza gari Eleasar uabira iti, ezi Filistian midorozir gumazibar kuabar, korotiaba suamin ingangarimra iti.

¹¹ An girara itim, Agin otarim Sama, a Hararın nguibamın gumazim. A namba 3ın midorozir gumazir ziam itim. Dughiar mamın Filistiaba iza Lehin nguibamın iza, nguezir azenir ekiamın boroghın uari akufa. Ezi Israelian midorozir gumazir igharazir maba men ganigha are. ¹² Ezi Sama atiatir puvatigha tugha gavgavigha, nguezir azenir kam geghuva, a bagha Filistiabav soghezi me ariaghire. Dughiar kamın Ikiavira Itir God bar Filistiaba abini.

¹³ Devitın midorozir gumazir dapanibar tongın, marazi men faragha zui. Gumazamiziba ziar kam me gati, Devitın Midorozir Gumazir Gavgavir 30pla. Dughiar mamın, azenir igiabar dagheba asir dughiam izima, Devitın Midorozir Gumazir Gavgavir 30plan tongın, gumazir 3pla dikavigha, Devit bagha ghua Adulamın dagiar torimın† a bato. Ezi Filistiaba uaghan dughiar kamran iza Refaimın danganir zarimın uari bagha averpenibar ingarigha iti. ¹⁴ Ezi dughiar kamın, Devit uan mogomer danganir gavgavimın iti, ezi Filistiabar midorozir gumaziba Betlehemın nguibam inigha

† 23:13: Ni 1 Samuel 22:1in gan.

gifa. ¹⁵ Ezi Devit kuarim an pirima, a pamtem nighnigha ghaze, “Maia, tina mangi na bagh Betlehemin nguibamin divazir tiar akamin boroghin itir mozir dipam, an tam, tuigh izi na danigham!”

¹⁶ Ezi midorozir gumazir gavgavir 3plan kaba, me kamaghin oregha ghua, Filistiaba itir danganimin me ko misogha me abigha ghu. Egha Betlehemin nguibam avinizir divazimin itiar akamin boroghin ghua dipam tuigha Devit bagha a inigha uamategha ize. Ezi Devit dipar kam amezir puvati, a dipam ofan min a isa Ikiavira Itir God ganiga, nguzimin a inge. ¹⁷ Egha Devit kamaghin migei, “O Ikiavira Itir God, gumazir dipar kam tuasa ghueziba me bar atam ariaghiregha ua ize. Ki dipar kam ami mati, ki men ghuzim api. Kamaghin amizi, ki anemeghan kogham.” Egha Devit dipam amezir puvati.

Kar bizir mam midorozir gumazir 3plan kaba a gami.

¹⁸ Ezi Abisai 30plan midorozir gumazir gavgav-ibar faragha zuir gumazim. § An aveghbuam Joap, ezi aningin amebam Seruia. Dughiar mam in Abisai uan afuzim inigha 300plan apanibav soghezi me bar ariaghire. Kamaghin, a uaghan midorozir gumazir gavgavir 3plan kaba ko ziar ekiam iti. ¹⁹ Egha a 3plan midorozir gumazir gavgavir kabagh itagha ziar ekiam ikia, egha men gumazir dapanimin oto. Egha a uabi 3plan midorozir gumazir kaba ko magh ghuzir puvati.

---

§ **23:18:** Gumazir maba ghaze, namban kam a 30 puvati. Me ghaze, a ti 3plan gumazibav gei.

20 Ezi Jehoiadan otarim Benaia, a Kapselin nguibamın gumazim, a uaghan mıdorozir gumazir gavgavir mam. Egha mıdorozir avirir mabagh amua apaniba abını. Dughiar mamın, Benaia Moapın kantrin gumazim, Ariel, an otarir pumuning misoghezi aning areme. Ezi gın dughiar orangtızimın, aisin ofıziba irima, a mozir mam giraghugha laionın mam misoghezima an areme. 21 Egha dughiar igharazir mamın, a Isipian gumazir ganganir aghuir mamın misoghezima an areme. Gumazir kam afuzimın suiraghav iti, ezi Benaia ter ararir osımtızir mam inıgha an boroghın ghugha an a misuegha, an dafarımın an afuzim amikegha afuzir kamın a birazi, an areme. 22 Jehoiadan otarim Benaia, amızir bizir ekiar kabanang a pırafazi, a uaghan mıdorozir gumazir gavgavir 3plan kaba ko ziar ekiam iti. 23 An ziar ekiam, 30plan mıdorozir gumazir gavgavir kabagh afıra, egha mıdorozir gumazir 3plan ziar ekiaba itir kaba ko magh ghuzir puvati. Ezi Devit uabi geghuv uabın ganamin gumazibar dapanımın aneti.

24-39 Kar 30plan mıdorozir gumazir gavgavibar ziaba:

Asahel, a Joapın dozim,
 Betlehemın nguibamın gumazim Elhanan, a
 Dodon otarim,
 Sama, a Harotın nguibamın gumazim,
 Elika, a Harotın nguibamın gumazim,
 Heles, a Peletian nguibar ekiamın gumazim,
 Ira, a Ikesın otarim, a Tekoan nguibar ekiamın
 gumazim,

Abieser, a Anatotin nguibar ekiamin gumazim,
Mebunai, a Husan nguibamin gumazim,
Salmon, a Ahohin adarazir gumazim,
Maharai, a Netofan nguibar ekiamin gumazim,
Banan otarim Helep, a Netofan nguibar
ekiamin gumazim,
Itai a Ribain otarim, a Gibeon nguibar ekiamin
Benjaminin anabamin gumazim,
Benaia, a Piratonin nguibar ekiamin gumazim,
Hidai a Gasin Mighsiamin boroghin itir dan-
ganir zarimin gumazim,
Abialbon a Araban nguibar ekiamin gumazim,
Asmavet, a Bahurimin nguibamin gumazim,
Eliaba, a Salbonin nguibar ekiamin gumazim,
Jasen, a Gunin nguibamin gumazim,
Saman otarim Jonatan, a Hararin nguibamin
gumazim,
Ahiam, a Sararin otarim, a Hararin nguibamin
gumazim,
Ahasbain otarim Elifelet, a kantri Makan gu-
mazim,
Ahitofelin otarim Eliam, a Gilon nguibamin gu-
mazim,
Hesro, a Karmelin nguibar ekiamin gumazim,
Parai a Arapin nguibamin gumazim,
Natanin otarim Igal, a Soban nguibar ekiamin
gumazim,
Bani, a Gatin anabamin gumazim,
Selek, a kantri Amonian gumazim,
Naharai a Berotin nguibar ekiamin gumazim, a
Seruian otarim Joapin midorozir afuziba ko
bizir igharaziba sara aterir gumazim,
Ira, a Itran ikizimin gumazim,

Garep, a Itran ikizimın gumazim,
Uria, a Hitian gumazim.

Midorozir gumazir kabar dibobonim 37ın tu.

24

Devit gumazamiziba medi (1 Eghaghaniba 21:1-27)

¹ Dughiar mamın, Ikiavıra Itir God ua Israelian atara, osımtızim me danıngasa niğhnızim Devit ganıngi. Egha a Devit miğia ghaze, “Ni mangi Israelia ko Judabar gumazamiziba mengegh.”

² Ezi Atrivim Devit kamaghın midorozir gumazibar dapanim Joap miğei, “Ni midorozir gumazibar gumazir dapaniba inigh, ia mangi Israelian gumazamiziba bar me mengegh. Ia Israelian anababa bar dar mangi, notın amadaghan Danın nguibar ekiam ikegh, mangi sautın amadaghan Berseban nguibar ekiamın otogh, ni gumazamiziba bar me mengegh. Ki e uan gumazamizibar dibobonim gifoghasa.”

³ Ezi Joap kamaghın atrivim ikaragha ghaze, “Atrivim, nan gumazir ekiam, ki kamagh ifonge, Ikiavıra Itir God, a nın God, a gumazamizibar dibobonim damighti a bar ghuavanabogh, egh bar avırasemegham. Ki ghaze, bizir kam ti, dughiar ni ikiavıra itimın otoghti, ni uabi uan damazimın an ganam. Ezi atrivim, nan gumazir ekiam, ga uanıng, gumazamiziba mengamin ingangarim,

kar en ingangarim puvati. Ezi ni tizimsua arazir kurar kam damuasava ami?”*

⁴ Ezi atrivim kamaghsua gavgavigha ghaze, Joap uan midorozir gumazir dapaniba ko me an akamin gin mangam. Kamaghin amizi, me atrivim ategha ghua Israelian gumazamiziba mengasa ghue.

⁵ Me Jordanin Fanem giregha vongin ghuegha, Aroerin nguibar ekiamin boroghin sautin amadaghan ghu. Nguibar kam Gatin anabamin nguazimin danganir zarimin tizimin iti. Egha me nguibar kam sautin amadaghan averpenibagh ami. Egha gin me Aroer ategha notin amadaghan ghua Jaserin nguibar ekiamin oto. ⁶ Me gin ua Jaser ategha ghua Gileatin Distrighin otifi. Egha ghua Tatimhotsin danganimin ghu. Me ua danganir kam ategha ghua Danin anabamin

---

* **24:3:** E fozir puvati, Ikiavira Itir God manmaghsua dughiar kam Israelian atari. (Ni ves 1in gan.) Egha uaghan, akinafarir kam deragha e migeir puvati, gumaziba medir arazir kam, manmaghsua Godin damazimin “Arazir kuram.” Gumazir maba ghaze, God uabira gumazamizibar dibobonim gifogh. Kamaghin Joap ghaze, “Gumazamiziba mengamin ingangarim, kar en ingangarim puvati.” Ezi guizbangira, God dughiar mabar gumazamiziba mengasa Israelia migei. Egha God men ziaba iniasa me migei, a uaghan dagiaba a daningasa mikeme, eghti arimariar ekiam me inighan kogham. (Ni Ua Me Ini 30:11-12in gan.) Nighnizir igharazim kamakin. Devit kamaghin ifonge, a uan midorozir gumazibar amighti me bar avirasemegham, kamaghin amizi a gumaziba menge. (Ni ves 9in gan.) Guizbangira, bar fomira Ikiavira Itir God Israelia migia ghaze, A uabi midorozimin men akuragham, egh me kamaghin nighnighan kogham, Men midorozir gumazir avirim me damuti me apanibagh afragham. (Ni Gumazir Dapaniba 7:2-7in gan.) Bizir kam bangin, arazir Devit amizir kam derazir puvati.

nguazimîn itir nguibam Janîn otogha, vongîn ghua aruem uaghiri naghîn Saidonîn nguibar ekiamîn oto. ⁷ Egha me uamategha sautîn amadaghan iza, Tairîn nguibar ekiamîn otifi, nguibar ekiar kam a divazir gavgavim iti. Egha gîn me dikavigha Tair ategha ghua, Hivia ko Kenanian nguibar ekiaba bar dagh arui. Egha me abuan ghua Judan sautîn amadaghan otogha, ghua Berseban nguibar ekiamîn otogha ghua Negevîn nguazimîn otifi. ⁸ Egha me uan kantrin nguibaba bar dagh aruigha givagha uamategha Jerusalemîn ghu. Men darorir kamîn ruarim, a 9plan iakiniba ko 20plan dughiabar ghu. ⁹ Me ghua otivigha givagha, Joap ghua kamaghîn me uan darorimîn gun atrivim geghari, “Israelia me 800,000în gumaziba iti, ezi me midorozir gumazibar ingangarim damuam. Ezi Judan gumazibar dibobonim a 500,000în tu.”

¹⁰ Devit bar me mengegha givagha, gîn an amizir arazir kam bagha navim osemegha kamaghîn Ikiavîra Itir God ko miġei, “Kî bar onganigha midorozir gumaziba menge. Kî arazir kurar kamîn osimtîzir bar ekiam gami. O Ikiavîra Itir God, ga uaning, kî amizir arazir kurar kam, nî a gîn amadagh.”

¹¹⁻¹² Ezi dughiar kamra, Ikiavîra Itir God, kamaghîn Devitîn akaba inigha izir gumazim Gat, a Devitîn gîn otivamin bizibar garir gumazim, a miġia ghaze, “Nî mangî Devit mikemegh, ‘Kî Ikiavîra God, kî guizbangîra miġei, kî 3plan tuaviba nî ganîdi. Eghtî nî dar tam ginabaghti, kî

anarira gin mangiva, a isi ni daningam.’”

Amimzaraghan mizaraghara Devit osegha dikavigha givazi, ¹³ Gat Devit bagha ghua kamaghin Ikiavira Itir Godin akamin gun a mikeme. Egha kamaghin an azai, “Ni 7plan azenibar mitiriar ekiam nin kantrin otivasa ifonge? O, apaniba izi ia misogh ian agintighti, ia ari mangi danganir igharazibar 3plan iakinibar ikiam? O, arimariar kuratam nin kantrin gumazamiziba 3plan aruebar me bativam? Ni bar deraghvira nighnigh uan ifongiamin na mikemeghti, ki uamategh mangi na amadazir Godin mikimam.”

¹⁴ Ezi Devit bar atiatigha kamaghin Gat migei, “Ni na migeir akar kam, osimtizer ekiam na ganidi. Ki fo, Ikiavira Itir God a zurara apangkuvir God. Kamaghin, a bizir manam damusi a damu. Ki kamaghin aghua, gumazamiziba e gasighasigham.”

¹⁵ Kamaghin amizi, Ikiavira Itir God Israelia bagha arimariar kuram amadazi, arimariam mizarazir kamram otogha ghua a diborozir dughiamin tu. Ezi notin amadaghan Danin nguibar ekiamin ikegha ghua sautin amadaghan Berseban nguibar ekiamin, 70,000plan gumazamiziba ariaghire. ¹⁶ Ezi dughiar kam, enselin gumazamizibagh asighasighamim, a Jerusalem in izegha givagha, me gasighasighsava ami. Ezi Ikiavira Itir God, osimtizer kurar kam gumazamizibar aningan men apangkuvigha, uan nighnizim giragha enselin kam in migia ghaze, “Marki. Me atakigh.” Dughiar kam in Ikiavira Itir

Godin ensel danganir me witin ovizibar iniba kua dar dagheba isimin boroghin iti. Ezi danganir kam, a Araunan nguazim, a Jebusian adarazir gumazim.

17 Ezi Devit enselin kamın ganigha kamaghin Ikiavira Itir God migei, “Kirara ki arazir kuram gami, egha osımtızir ekiam iti. Ezi gumazamizir kaba, me sipsipin mirara iti, mevzika, me osımtızir manam gami? Bar puvati. Ki uan ikizim ko erara, ni e gasighasigh.”

18 Ezi dughiar kamra Godin akam inigha izir gumazim Gat ghua kamaghin Devit migei, “Ni Jebusian gumazim Araunan danganir me witin ovizibar iniba kua, dar dagheba isimın mavanang, egh Ikiavira Itir God bagh ofa gamir dakozir tamın ingarigh.” 19 Ezi Gat Devit mikemezi moghin, Devit, Ikiavira Itir Godin Akar Gavgavimin gin ghua me witin dagheba isir danganir kamın oto.

20 Ezi Arauna ingarir danganimın ikia vin garima, atrivim uan ingangarir gumazir dapaniba ko a bagha izi. Kamaghin amizi, a ziar ekiam atrivim daningasa an boroghin ghua nguazim girigha fuagha, uan guam nguazim mitua. 21 Egha kamaghin migei, “Atrivim, nan gumazir ekiam, ki nin ingangarir gumazim, ki manmaghin amizi ni nan ganasa izi?”

Ezi Devit kamaghin a ikaragha ghaze, “Ki danganir ni datirighin witin iniba kua, dar dagheba isir kam, ki a givezasa izi. Ki an Ikiavira Itir God bagh ofabar amuamin dakozimin ingaram. Eghti arımarıar kurar kam gumazamiziba ategham.”

²² Ezi Arauna kamaghin Devit miġei, “Atrivim, nan gumazir ekiam, marki. Ni nan nguazir kam givezan ki aghua, ni puram a iniam. Egh uaghan bizir tizir ni ofa damuasa ifongeziba, sara iniam. Ni bulmakaun kaba inigh ofan bar isia miġhiribar amuasa, ki bulmakaun kaba ni ganidi. Ni uaghan, avim arighsi ter ararir witin iniba miseviba ko, temer ruarir ki bulmakaun- ingin tuemning gatizim, aning uaning inigha ingangarim gamim, ni ofaba tusi a inigh. ²³ Atrivim, ki bizir kaba bar da isa ni ganidi.”

Egha Arauna ua kamaghin miġei, “Ki kamagh- sua, ni Ikiavira Itir God bagh damuamin ofaba, a dagh ifuegham.”

²⁴ Ezi atrivim kamaghin a ikaragha ghaze, “Bar puvati. Ki Ikiavira Itir God bagh ofa damusi, pura gumazir igharazimin bizitam, o uan bizir ki ivezezir puvatizitam inigh izi, a bagh ofan bar isia miġhirizim damighan kogham. Kamaghin amizi, ki uan dagiaba isi nin bizir kabagh ivezam.” Egha Devit nguazir otevir kam ko bulmakauba giveza, 50plan silvan dagiaba isa Arauna ganingi.

²⁵ Egha Devit danganir kam in Ikiavira Itir God bagha ofa gamir dakozimin ingarigha, ofan bar isia miġhiriba ko ofan God ko navir vamiran ikiamibagh ami. Egha Devit nguazimin itir gu- mazamiziba bagha Ikiavira Itir God in azai. Ezi Ikiavira Itir God an azangsiziba baraki. Egha God arimariar kam Israelin anegifa.

**Godin Eghaghanim: Akar Gavgavir Dikirizir
Ghurim ko Igiam**

**The Holy Bible in the Aruamu language of Madang
Province, Papua New Guinea, 2020 Edition
Buk Baibel long tokples Aruamu long Madang Provins
long Niugini long 2020**

copyright © 2020 Pioneer Bible Translators

Language: Aruamu

Translation by: Pioneer Bible Translators

Contributor: The Seed Company

GOD'S STORY in the Aruamu Language of Papua New Guinea

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

8f6beb37-6783-55d5-91ed-8321cc3f5eea